

El tractament de la prostitució als mitjans de comunicació

Autora
Elisabet Porcuna Rafael

Tutora
Anna Clua Infante

Lloc
Castellbisbal

Data
12 de juny de 2020

Elisabet Porcuna Rafael
EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

M'agradaria poder expressar el meu agraïment a totes aquelles persones inspiradores d'aquest projecte, en especial a la meva tutora Anna Clua Infante qui m'ha guiat des del principi i fins al final. A la Laia Altarriba Piguillem i la Núria Ferran Ferrer per la confiança i inspiració. A tots els professors i totes les professores que m'han acompanyat en aquest camí.

A tota la comunitat UOC i en especial als companys i companyes de Grau. Al meu tutor de Grau Joan Miquel Guasch Vidal pel suport continu durant gairebé deu anys. A totes les entitats pròximes a l'àmbit de la prostitució i en especial a ActuaVallès i el seu Projecte Dona que em van inspirar en la meva elecció. També vull agrair la paciència de la meva família i amics i amigues per la meva absència i en especial a les meves meravelloses filles que són la meva força per poder continuar. Gràcies al meu pare que sempre ha cregut en mi i a la meva germana i sobretot a la meva mare, que des del cel ha sigut la meva inspiració i m'ha donat força i perseverança per arribar fins al final.

Gràcies a totes les periodistes que m'han acompanyat en aquest treball, la Mayka Navarro, la Rebeca Carranco, l'Eva Peruga i la Marta Roqueta, per la seva predisposició a ajuda desinteressada i gràcies al món del periodisme en general per ser la meva inspiració durant més de mitja vida, sense la qual no hagués iniciat aquest camí que culmina avui amb aquest Treball Final de Grau.

Igualment, vull dedicar aquest treball a tot el col·lectiu de prostitutes, desitjant que puguin ser realment lliures, sigui per sortir com per entrar, però en tot cas, sempre amb els mateixos drets i llibertats.

ÍNDEX

RESUM.....	4
1. INTRODUCCIÓ	6
1. JUSTIFICACIÓ.....	6
1.1. LA RESPONSABILITAT DELS MITJANS DE COMUNICACIÓ.....	6
1.2. EL PERIODISME COM A PLATAFORMA GENERADORA D'OPINIÓ.....	6
1.3. OBJECTE D'ESTUDI.....	7
2. OBJECTIUS	8
2.1. OBJECTIUS PRINCIPALS.....	8
2.2. OBJECTIUS ESPECÍFICS	8
3. ESTAT DE LA QÜESTIÓ.....	9
3.1. MARC LEGAL I NORMATIU.....	9
3.2. ANTECEDENTS.....	10
3.2.1. L'ASSOCIACIÓ DE DONES PERIODISTES DE CATALUNYA.....	10
3.2.2. ALTRES D'ESTUDIS RECENTS	12
3.2.3. RECOMANACIONS	13
4. METODOLOGIA.....	14
4.1. ORIENTACIÓ	14
4.2. PERSPECTIVA	14
4.3. LA MOSTRA.....	15
4.4. FASES DE RECOLLIDA D'INFORMACIÓ:.....	15
4.5. MÈTODES D'ANÀLISI:	16
5. RESULTATS	17
5.1. EL PAPER DEL PERIODISTA, DIMENSIÓ MICRO.	17
5.2. EL PAPER DE LES RUTINES PERIODÍSTIQUES, DIMENSIÓ 'MEZZO'.	20
5.3. EL PAPER DEL CONTEXT, DIMENSIÓ MACRO.	28
6. ANÀLISI DELS RESULTATS	31
6.1. ANÀLISI SOBRE EL PAPER DEL PERIODISTA EN EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ. DIMENSIÓ MICRO.	31
6.2. ANÀLISI SOBRE EL PAPER DE LES RUTINES PERIODÍSTIQUES EN EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ. DIMENSIÓ MEZZO.	32
6.3. ANÀLISI SOBRE EL PAPER DEL CONTEXT SOCIAL I CULTURAL EN EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ. DIMENSIÓ MACRO.	34
7. CONCLUSIONS	35
8. BIBLIOGRAFIA.....	41
9. ANNEX I – LES PREGUNTES.....	46
9.1. LES PREGUNTES.....	46
10. ANNEX II – TRANSCRIPCIONS	48
10.1. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A REBECA CARRANCO. PERIODISTA D'EL PAÍS.	48
10.2. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A MARTA ROQUETA. PERIODISTA SECCIONS D'OPINIÓ.	54
10.3. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A MAYCA NAVARRO. PERIODISTA A LA VANGUARDIA.	62
10.4. TRANSCRIPCIÓ ENTREVISTA A EVA PERUGA. EX-PERIODISTA A EL PERIÓDICO COM A "DEFENSORA DE LA IGUALTAT". EX-DIRECTORA DE COMUNICACIÓ I RELACIONS INSTITUCIONALS DE L' ICS	69
11. ANNEX III – PLANTILLA EXCEL MARIU DE DADES.....	79

Resum

Aquest treball se centra en l'anàlisi qualitativa del tractament periodístic que es fa de la Prostitució als mitjans de comunicació. En concret estudia per què la premsa escrita i els mitjans digitals, dintre de la seva responsabilitat periodística sobre la desigualtat en el tractament de la informació, no contribueixen a desfer l'estigma que envolta el col·lectiu de prostitutes i treballadores sexuals, amb risc d'exclusió social.

Aquesta anàlisi es fa tenint com a marc de referència el recull de recomanacions sobre el tractament de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual als mitjans de comunicació, impulsat per l'Agència ABITS de l'Ajuntament de Barcelona en col·laboració amb l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya i presentat l'any 2015. L'objectiu d'aquestes recomanacions és promoure el rigor periodístic en el tractament de la informació sobre la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual als mitjans de comunicació.

Finalment, aquest treball pretén aconseguir informació rellevant, mitjançant entrevistes qualitatives a professionals del sector, les quals ens guiaran sobre la seva experiència i percepció en el tractament que s'està donant a la informació sobre prostitució en mitjans escrits. El treball intentarà respondre quines rutines periodístiques s'hi estan aplicant en l'actualitat i el per què no s'estan seguint aquestes recomanacions.

Paraules clau

Mitjans de comunicació; Treball Sexual; Prostitució; Tractament als mitjans de comunicació; Premsa escrita; Premsa digital.

Abstract

This work focuses on the qualitative analysis of the journalistic treatment of prostitution in the media. Specifically, it studies why the newspaper and the digital media, as part of their journalistic responsibility for the inequality in the treatment of information, do not contribute to undoing the stigma that is surrounding the group of prostitutes, who are at risk of social exclusion.

This analysis is based on a list of recommendations on the trafficking of prostitution and human beings for the purpose of sexual exploitation in the media, promoted by the ABITS Agency of the Barcelona City Council in collaboration with the Association of Journalists of Catalonia and presented in 2015. The aim of these recommendations is to promote journalistic accuracy in the processing of information on prostitution and the trafficking of human beings for the purpose of sexual exploitation in the media.

Finally, this work aims to obtain relevant information by means of qualitative interviews with professionals in the sector, who will guide us on their experience and perception in the treatment of prostitution in written form. What journalistic routines are currently being applied and why these recommendations are not being followed.

Keywords

Mass Media; Sexual Work; Prostitute; Media Coverage; Newspaper; Digital Media.

1. Introducció

El **tractament informatiu** que **els mitjans de comunicació** donen a la informació referida a la **prostitució** està reclamant a la societat una atenció particular en el debat i l'agenda públics. Els mitjans de comunicació, com a vehicle d'informació a la ciutadania, han de fer un tractament rigorós entorn de la problemàtica de l'increment de dones que s'hi dediquen tan voluntària com involuntàriament.

En aquesta mateixa línia, l'Agència ABITS de la Regidoria de Dona i Drets Civils de l'Ajuntament de Barcelona, i amb la col·laboració de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya (ADPC), va impulsar una anàlisi que es va traduir en un recull de recomanacions per al **"Tractament de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual als mitjans de comunicació"** el qual es va presentar el 13 de febrer de 2015 al Col·legi de Periodistes de Catalunya¹.

És des d'aquest recull de recomanacions des d'on parteix la dissertació d'aquest treball final de grau que pretén aconseguir analitzar les recomanacions fetes per l'Associació de Dones periodistes de Catalunya mitjançant els testimonis de diferents professionals del món de la comunicació, els quals ens aportaran la seva experiència com a periodistes.

La investigació derivada d'aquestes entrevistes pretén **ajudar al sector periodístic a identificar els problemes** pels quals els mitjans de comunicació escrits i/o digitals no ofereixen una mirada més rigorosa i amb més profunditat sobre la prostitució i, per tant, **a buscar-hi solucions**.

1. Justificació

1.1. La responsabilitat dels mitjans de comunicació

Segons el Nou Codi Deontològic de la professió periodística a Catalunya que va ser revisat i adaptat a la situació actual pel Col·legi de Periodistes de Catalunya amb l'aprovació del Consell de la Informació de Catalunya el novembre del 2016 durant el VI Congrés de Periodistes de Catalunya, els periodistes, en l'exercici de la seva professió, han de seguir unes normes ètiques i morals en compliment al dret a la informació i a la seva responsabilitat periodística davant la seva capacitat de formació de l'opinió pública.

En aquest sentit la informació donada per qualsevol periodista ha de ser rigorosa i contrastada i tant els mitjans com els/les mateixos/es periodistes han de ser **"especialment sensibles amb la diversitat i actuar amb sentit de justícia i respecte a les persones i els grups afectats"**. (Codi Deontològic, Declaració de principis de la professió periodística a Catalunya, revisió novembre de 2016, Criteri 12. Respectar la dignitat de les persones i la seva integritat física i moral).

1.2. El Periodisme com a plataforma generadora d'opinió.

El periodisme i els mitjans de comunicació juguen un paper vital en la construcció de l'imaginari col·lectiu i de l'opinió pública. La informació que donen els periodistes contribueix a crear patrons i opinions sobre els diferents col·lectius atenent a la manera en què aquesta informació s'explica i depenent del context que se li dona.

¹Un manual recull recomanacions sobre el tractament de la prostitució als mitjans de comunicació. Recuperat de: https://www.ara.cat/media/recomanacions-tractament-prostitucio-mitjans-comunicacio_0_1303069929.html

En aquest sentit, l'entorn social al voltant del qual es desenvolupa la informació és capital per a la formació del pensament. No tenir en compte aquest factor, pot arribar a formar una idea errònia d'una realitat distorsionada. Només l'ètica i el rigor estrictes poden afavorir un pensament plural i integrador.

1.3. Objecte d'estudi.

Si tot això ho traslладem al nostre objecte d'estudi, el tractament de la prostitució a la premsa i els mitjans de comunicació digital, hem de tenir en compte, encara més, la manera de conceptualitzar la informació, per tal de no estigmatitzar les persones que en formen part.

Donar veu als diferents col·lectius, i fer-ho de forma rigorosa, ha de ser fonamental en la professió periodística. En aquest sentit, la prostitució, ara per ara, es troba en una situació d'exclusió social en tots els àmbits i el periodístic n'és un d'ells. Es tracta d'un col·lectiu invisible per a la societat i els mitjans de comunicació haurien de donar-los-hi veu.

L'Estatut d'Autonomia de Catalunya, en el seu article 52 fa referència als Mitjans de comunicació social i diu que *"correspon als poders públics de promoure les condicions per a garantir el dret a la informació i a rebre dels mitjans de comunicació una informació veraç i uns continguts que respectin la dignitat de les persones i el pluralisme polític, social, cultural i religiós. En el cas dels mitjans de comunicació de titularitat pública la informació també ha de ser neutral"*.

Amb aquesta premissa i, traslladant-ho a l'objecte d'estudi d'aquest treball, es pot interpretar que **la prostitució ha d'estar dintre del pluralisme social i que s'ha de respectar la dignitat de les persones que en la prostitució hi treballen.**

És per això que el paper que juguen els mitjans de comunicació en el tractament de la informació relacionada és fonamental per poder donar visibilitat a un col·lectiu que, tot i ser minoritari, forma part de la nostra societat. No és presentable que un **negoci que genera prop de 4.100 milions d'euros, el que representa un 3,5% del PIB nacional**² tingui, segons la **"Anàlisi del tractament als mitjans de comunicació de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual"**, corresponent a l'any 2017 i presentat el febrer de l'any 2018, només un total de 97 unitats informatives, de les quals, la gran majoria, un 40%, pertanyen a la categoria d'accions policials:

² (HERNÁNDEZ, Maria. *La actividad de la prostitución supone el 0,35% del PIB nacional*. El Mundo digital. (1 de setembre de 2018).[Consulta: 29 de març de 2020]. Disponible a: <https://www.elmundo.es/espana/2018/09/01/5b8990cb46163f05758b45e2.html>.

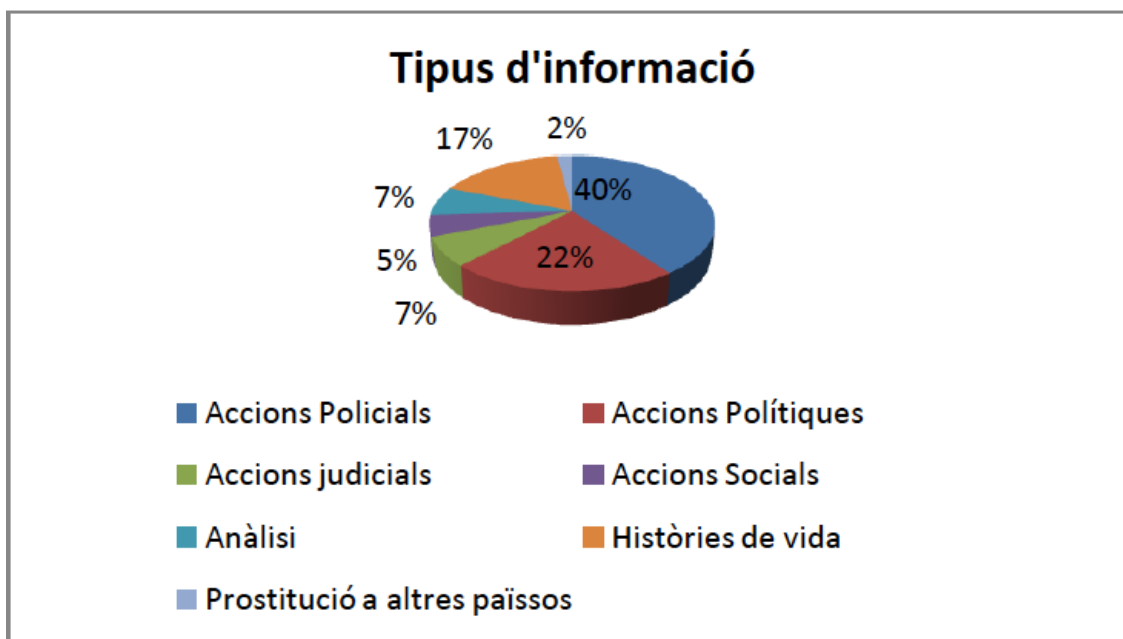

Figura 1: "Anàlisi del tractament als mitjans de comunicació de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual. Febrer de 2018". (Associació de Dones Periodistes de Catalunya).

El tractament que li donem a la notícia, el seu llenguatge, la secció on s'ubica la informació, el gènere periodístic que es desenvolupa, entre d'altres, són factors clau en la interpretació d'allò que el o la periodista vol explicar i en la lectura que se'n fa.

2. Objectius

2.1. Objectius Principals

L'objectiu principal d'aquesta dissertació és aconseguir reflexionar i fer reflexionar sobre el paper que juguen els mitjans de comunicació, dintre de la seva responsabilitat periodística sobre la desigualtat en el tractament de la informació, independentment de l'estatus social o dels diferents col·lectius, entre els quals es troben les dones que es dediquen a la prostitució.

2.2. Objectius Específics

L'objectiu específic és fer una aproximació qualitativa sobre els inconvenients que avui dia es donen perquè no es puguin complir amb el recull de recomanacions fetes sobre "El tractament de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual als mitjans de comunicació" i fer una anàlisi de la realitat actual dels mitjans de comunicació i dels diferents professionals i les limitacions per les quals no s'està contribuint a desfer l'estigma que envolta a aquest col·lectiu. Això inclou analitzar en quin context polític i social es mouen i quin poder de decisió i independència realment tenen els diferents mitjans i professionals de la comunicació per poder seguir aquestes recomanacions. Per tant, els objectius específics els podem detallar de la següent manera:

2.2.1. Identificar les limitacions existents en l'aplicació del recull de recomanacions

- Identificar les limitacions derivades d'aspectes que tenen a veure amb el paper de les periodistes.

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- Identificar les limitacions derivades de l'entorn periodístic, de la cultura que envolta l'exercici del periodisme (línies editorials, codis deontològics, rutines periodístiques).
- Identificar les limitacions derivades i determinades pel context social i polític del moment en relació amb les diferents postures feministes envers la prostitució.

2.2.2. Identificar les formes de transcendir les limitacions

- Identificar les estratègies utilitzades a escala 'micro'.

Identificar les estratègies que es podrien fer servir per a transcendir les limitacions individuals que té cada periodista que impedeixen l'aplicació del recull de recomanacions.

- Identificar les estratègies utilitzades a escala 'mezzo'.

Identificar les estratègies que es podrien fer servir per tal de transcendir les limitacions que els periodistes es troben en el context dels seus diaris que impedeixen l'aplicació del recull de recomanacions.

- Identificar les estratègies utilitzades a escala macro.

Identificar les estratègies que es podrien fer servir per a transcendir els factors externs del context social, moral i cultural que a hores d'ara impedeixen l'aplicació del recull de recomanacions.

3. Estat de la qüestió

3.1. Marc legal i normatiu

El marc legal i normatiu que envolta la prostitució és molt extens. Aquí només ens centrarem en el marc legal i normatiu que directament o indirectament afecta el tractament de la informació als mitjans de comunicació i, més específicament, en l'àmbit del tractament de la prostitució.

En aquest sentit, la Llei Orgànica de protecció de dades de caràcter personal 15/1999, de 13 de desembre, més coneguda com a LOPD. (BOE 298)³ regula aspectes importants com el dret a la intimitat, el dret a l'honor i a la imatge que han de tenir en compte els mitjans de comunicació, a l'hora de tractar qualsevol informació i/o article d'opinió o qualsevol altra dada que exposi dades i/o imatges susceptibles de formar part del dret a la identitat.

Els i les periodistes, dintre de la seva responsabilitat social, han de fer complir la protecció d'aquestes dades, no fent-les públiques mai sense el consentiment de les persones directament afectades ja siguin de dones que exerceixen com a treballadores sexuals com de prostitutes que treballen de forma voluntària o involuntària.

Així, un dels punts del recull de recomanacions⁴ demana **“respectar la decisió de les dones que exerceixen la prostitució sobre la difusió de la seva identitat i imatge”** i **“evitar que puguin ser identificades en absència del seu consentiment”**.

³ <https://www.boe.es/eli/es/lo/1999/12/13/15>

⁴ El tractament de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual als mitjans de comunicació. Recuperat de: <https://omeka.periodistes.cat/files/original/08a09cc076a5d40b6a2c93882e7676c5.pdf>

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

En qualsevol cas, el dret a la identitat del que formen part les imatges que es puguin publicar, està protegit per la llei de protecció de dades i en el cas d'un col·lectiu com el que tractem al nostre objecte d'estudi és encara més sensible per les repercussions tan greus que se'n poden derivar en cas de no tenir-lo en compte. **La identificació de les treballadores sexuals ja sigui per via dels seus noms o de les seves imatges pot tenir conseqüències negatives en els altres àmbits de la seva vida, sigui familiar, social o laboral**, tal com també es recull al llistat de recomanacions.

L'exercici de la prostitució no és il·legal a Espanya i, per tant, no ha de ser jutjat. La forma en què això es respecti es tradueix en el compliment estricte de la llei de protecció de dades demanant l'aprovació i el consentiment explícit per qualsevol tipus d'informació que pugui vulnerar aquests drets.

3.2. Antecedents.

Cada cop hi ha més consciència social sobre la situació dels diferents col·lectius vulnerables que fa necessari el seu estudi des de diferents perspectives. En aquest sentit, els diferents estudis sobre el tractament informatiu que se li ha vingut donant a la prostitució, s'han focalitzat en l'anàlisi dels continguts. En conseqüència, s'ha d'avançar i aprofundir, realitzant estudis sobre la resta d'actors que influeixen en aquests continguts, com poden ser sobre les seves rutines periodístiques, sobre els i les periodistes i, sobre el context social i cultural que envolten aquest fenomen.

3.2.1. L'Associació de Dones Periodistes de Catalunya.

En primer lloc, cal destacar el paper de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya amb estudis anuals des de l'any 2013 sobre les **"Anàlisis del tractament als mitjans de comunicació de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual"**. Aquests continguts seran el nostre referent quantitatiu que ens servirà per saber què s'ha fet fins ara en aquest àmbit.

Totes tres anàlisis tenen com a metodologia la selecció d'una mostra de mitjans en paper, els seus formats digitals i d'altres que només han nascut com a mitjans digitals. Si bé el període analitzat va començar l'any 2015 amb només quatre mesos, ja al següent any, 2016, tot i que va analitzar els mateixos mesos de març, octubre, novembre i desembre, ja va tenir una mirada posada en tot l'any. Finalment el 2017 ja es van recollir dades de tot l'any.

Altrament, han basat el seu estudi en la recollida d'informació, concretament de les informacions sobre com s'havia abordat el tema de la prostitució a partir d'uns indicadors com seccions on es publica, dimensions de l'espai, tipus d'informació, llenguatge que es feia servir (proxeneta, prostituta, treballadora sexual, si sortia com a notícia destacada, tipus de fotografies i il·lustracions, la manera en què sortia la dona a les fotografies, si és fàcilment identificable, etc.).

Si bé la mostra escollida el 2015 era molt més àmplia, l'any 2016 i 2017 es va concentrar en els mateixos 7 diaris generalistes catalans o bé diaris estatals amb edició a Catalunya: l'ABC, l'Ara, El Mundo, El País, El Periódico de Catalunya, El Punt Avui i La Vanguardia.

Les diferents conclusions destaquen com la prostitució només es treballa davant de les diferents iniciatives polítiques de regulació, com fou el cas Colau, davant el debat de la regularització o els

Elisabet Porcuna Rafael
EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

diferents marcs normatius que canvien, siguin municipals o com fou el cas de França que va decidir multar als clients.

És quan aquests casos agafen pes que llavors els mitjans s'interessen i intenten aprofundir sobre el fenomen, segons l'ADPC.

Així i tot,, també destaquen la manca de reportatges que realment analitzin aquest fenomen de forma global des del seu origen i on es valori el context en tota la seva extensió social, política, econòmica i cultural i quines són les raons d'arrel que fan possible que hi hagi prostitució.

En aquestes anàlisis, però, L'Associació de Dones Periodistes, té en compte l'indicador al voltant de les fotografies, sobre si les dones surten o no pixelades, si surten d'esquena i sobretot si existeix o no autorització expressa en un context de respecte pel dret a la intimitat tal com marca la LOPD. En aquest sentit dona uns resultats de millora passant d'un 10% de fotografies pixelades davant del 38% l'any 2017.

Aquesta valoració serveix per saber si hi ha hagut previ consentiment per part de la dona i també per valorar l'ètica periodística en un context d'estigma social molt profund, però atès el context social en què es troba la prostitució actualment, amb el debat incorporat entre l'abolicionisme i la perspectiva pro drets, moltes de les dones decideixen sortir a la llum vulnerant d'alguna forma l'objectiu inicial d'aquest indicador.

En aquest sentit, és molt difícil mesurar quantes de les fotografies extretes quantitativament dels diferents mitjans de comunicació han sigut agafades amb autorització expressa de la dona que exerceix la prostitució i quantes no. Potser els mitjans i, concretament, les i els periodistes, s'hauran de replantejar la manera de confirmar el seu consentiment per no vulnerar els seus drets fonamentals.

D'altra banda, també certifiquen que continua sense haver-hi dades significatives que parlin sobre els clients o fotografies on se'ls pugui identificar com en el cas de les dones, amb l'objectiu de mostrar tots els actors implicats en l'exercici i l'origen de la prostitució. No tenen en compte en aquestes anàlisis, però les diferents ordenances municipals prohibicionistes que actualment sí penalitzen els clients i per tant, el dret a la intimitat i a la presumpció d'innocència fa impossible com comentarem més endavant poder seguir aquesta recomanació.

També es destaca la diferència que es fa en el tractament de la notícia quan es parla de prostitució forçada, on queda expressament identificat al contrari de quan es parla de prostitució voluntària on en cap cas es menciona, només quan les mateixes prostitutes fan les seves reivindicacions al respecte.

De la recollida de notícies de l'any 2015 i tenint en compte l'objectiu d'aquest treball ens ha sobtat molt el titular "*Arrestadas cinco personas por un delito de prostitución en Murcia*" (La Razón 27/03/2015) quan la prostitució a Espanya no és delictiva.

Sobre això, a més, afegixen que poques vegades queda explícit a les diferents notícies, que l'exercici de la prostitució no és delictiva, cosa que, afegida al fet que normalment surten a les seccions de societat i successos, fa que la prostitució es relacioni amb inseguretat ciutadana.

5"Francia se suma a la penalización de la prostitución con multas al cliente". Recuperat de: <https://www.lavanguardia.com/internacional/20160407/40943791236/francia-suma-penalizacion-prostitucion-multas-cliente.html>

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

El que queda clar de tot això és que el llenguatge que es fa servir és un punt crític i essencial a l'hora de redactar les diferents informacions.

3.2.2. Altres d'estudis recents

En el cas d'Espanya, investigacions com les de Casado-Neira i Pérez (2015), posen de manifest, parlant del llenguatge, la construcció victimista que fan els mitjans de comunicació del fenomen de la prostitució en una societat per una banda mercantilitzada i per una altra compassiva amb uns mitjans de comunicació a la recerca de notícies sensacionalistes per tal de cobrir l'expedient econòmic i no pas l'objectiu de crear opinió pública.

“Les da igual llevarse por delante lo que sea, les da igual verte la imagen, les da igual que estés en la puerta de un juzgado, saliendo de un juzgado con una víctima de trata cuando se entiende... ¡Yo me he visto en esa situación! De tener que taparme la cara y tapar a la usuaria, a la víctima y sacarlos por los juzgados a los pasillos de atrás y ellos siguiéndonos por todos los sitios, eso lo hemos vivido, yo misma, ya es que no me lo cuente nadie y ellos lo único que quieren es la foto y poner tu nombre al día siguiente, cuando saben que es una víctima de trata, que no es que vengas de una declaración por cualquier juicio de faltas, es una víctima de trata que se merece, todos nos merecemos nuestro respeto pero esa persona corre un peligro. (Entidad D)”(Casado-Neira, Pérez, 2015).

En el mateix sentit, el treball d'Olmos-Alcaraz, A. (2013) fa una anàlisi centrada en la televisió andalusa, Canal Sur Televisió, agafant també una mostra d'unitats informatives que després van ser analitzades. L'anàlisi final, però, conclou també amb un tractament mediàtic esbiaixat de dones immigrants que només són identificades com a víctimes i subjectes no autònoms on, sovint, s'associa la prostitució a la immigració.

La investigació sobre l'estigmatització de diferents col·lectius ha portat també a tractar el tema de la prostitució i el seu tractament als mitjans de comunicació. Així a partir dels diaris El País i l'ABC, Puñal i Tamari (2017) analitzen un discurs on tot i tenir tots dos diaris línies editorials oposades, sempre és present l'estigma fins al punt de construir un discurs on la prostituta només és prostituta i on mai serà mare, dona, esposa o mai podrà simplement, ser persona.

Les fonts són un factor fonamental a l'hora de donar veu a una realitat. En el cas de la prostitució, però, la font és majoritàriament policial i això evidentment té unes conseqüències en el missatge *“Las dificultades de los medios para el acceso a los escenarios noticiosos en muchos casos, o los problemas que conlleva grabar escenas anónimas relacionadas con el ejercicio de la prostitución se encuentran en el origen de este sesgo informativo, que tiene efectos de interés de cara a la percepción pública de la prostitución”*. Benítez-Eyzaguirre, L. Estud. mensaje periodís. 23(1) 2017: 325-341.

Per una altra banda, Gutiérrez, A. (2012) demana als mitjans de comunicació que deixin la pràctica de la publicació d'anuncis que no fan més que donar una imatge estereotipada i esbiaixada de la realitat soterrant i normalitzant la situació de desigualtat existent amb la prostitució.

En aquest sentit, el passat 15 de juliol de 2017, el diari El País deixava de publicar anuncis de contactes en totes les seves edicions pel que ells van anomenar “coherència editorial i defensa dels drets de les dones”⁶. Marta Corcoy, presidenta de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya⁷ valorava positivament aquesta decisió que considerava com *“una bona iniciativa que*

⁶ https://cat.elpais.com/cat/2017/07/20/espana/1500569329_932087.html

⁷ <https://www.periodistes.cat/actualitat/noticies/marta-corcoy-presidenta-de-ladpc>

*celebrem a favor de la igualtat i de la no discriminació ni degradació per raó de sexe encara que arribi una mica tard*⁸ i instava també d'altres diaris com La Vanguardia o El Periódico a què s'hi sumessin.

Malgrat tot, la majoria dels treballs i investigacions fetes al voltant del tractament de la prostitució als mitjans de comunicació, només es dediquen a analitzar les diferents unitats informatives i el seu contingut sense anar més enllà. Convindria, doncs, dedicar esforços a analitzar altres paràmetres com les rutines periodístiques, la presa de decisions i de quina manera teories com l'establiment de l'agenda (*Agenda Setting*), o més específicament la teoria de l'enmarcament (*Framing*) (McCombs i Shaw, 1972), influeixen també en la percepció que la societat té al voltant de la prostitució.

3.2.3.Recomanacions

L'any 2015, però, l'Ajuntament de Barcelona, a través de l'agència ABITS de la Regidoria de Dona i Drets Civils i amb la col·laboració de l'Associació de dones Periodistes de Catalunya i de diferents mitjans de comunicació que es van voler adherir, van presentar un document a partir de les diferents anàlisis fetes que recull les recomanacions sobre "El tractament de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexuals als mitjans de comunicació".

Un recull que tracta, a través de **15 recomanacions**, d'orientar com abordar el fenomen de la prostitució en tota la seva extensió i complexitat¹⁰:

Abordar el fenomen de la prostitució en tota la seva complexitat social.
Diferenciar entre la prostitució exercida voluntàriament i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual o la prostitució forçada.
Fer visibles les persones que es lucren i/o delinqueixen a través de la prostitució i els usuaris que la fan possible, traient del focus mediàtic les dones que l'exerceixen.
Respectar la dignitat i la llibertat de les dones que exerceixen la prostitució i rebutjar els discursos que hi atempten.
Evitar la reproducció de mites i/o estereotips sobre la prostitució.
No banalitzar, ni fer sensacionalisme o apologia entorn de la prostitució.
No relacionar la prostitució amb la delinqüència, la inseguretat i l'incivisme, evitant ubicar per defecte les notícies a la secció de successos.
Utilitzar fonts d'informació especialitzades, donant veu i autoritat a les dones que exerceixen la prostitució.
Respectar la decisió de les dones que exerceixen la prostitució sobre la difusió de la seva identitat i imatge. Evitar que puguin ser identificades en absència del seu consentiment.
Fer un ús no sexista del llenguatge, tractant de manera equitativa els diferents subjectes implicats.
Efectuar la rectificació de qualsevol informació errònia publicada.
Promoure el paper dels gabinets de comunicació com a font d'informació específica per a la contextualització de les notícies.
Oferir formació en matèria de gènere, prostitució i tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual als i a les professionals de la comunicació i a estudiants de l'àmbit universitari.
Impulsar la recerca i la difusió sobre el fenomen de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual.
Difondre aquestes recomanacions i fer el seguiment del seu impacte.

⁸ <http://www.donesdigital.cat/noticia/1353/el-diari-el-pais-elimina-els-anuncis-de-contactes-felicitats-per-la-iniciativa/>

⁹ McCombs identifica els Frames com "atributs" escollits per un emissor, el qual impregna la notícia amb el seu punt de vista, fet que inevitablement acaba influint en l'opinió pública.

¹⁰ El tractament de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual als mitjans de comunicació. Recuperat de:

<https://omeka.periodistes.cat/files/original/08a09cc076a5d40b6a2c93882e7676c5.pdf>

Parlant d'aquestes recomanacions és molt interessant l'anàlisi que fa Benítez-Eyzaguirre, L. (2017) en el que remarca la manca de solucions per donar sortida a les dificultats que realment es troben els mitjans de comunicació a l'hora d'abordar aquest fenomen. En aquest sentit Benítez (2017) clarifica molt encertadament la dificultat de poder seguir, per exemple, la recomanació número tres que diu "*Fer visibles les persones que es lucren i/o delinqueixen a través de la prostitució i els usuaris que la fan possible, traient del focus mediàtic les dones que l'exerceixen*", perquè vulneraria el respecte a la intimitat i a la presumpció d'innocència si no es té l'autorització expressa.

Tal com indica el principi 10 del codi deontològic¹¹ de la professió "*Tota persona acusada o imputada d'un delictes té dret a la presumpció d'innocència en les informacions i opinions relatives a indagacions, causes o procediments penals. El respecte i la protecció d'aquest dret són vigents des de l'inici de les actuacions policials fins que es provi la culpabilitat en un procés que gaudeixi de les garanties necessàries. Els periodistes evitaran els prejudicis, així com sotmetre els implicats a judicis paral·lels*". Per tant, aquest fet fa que les notícies en un context d'una operació policial, per exemple, on no es fan visibles ni les persones que delinqueixen ni les prostitutes, siguin víctimes o no, apareguin totes dins del mateix sac i es relacionin amb un context d'inseguretat i delinqüència quan la prostitució no és delictes a Espanya.

És en aquest sentit que engegarem aquest TFG, amb l'objectiu de poder posar sobre la taula, a partir d'aquestes recomanacions i d'entrevistes semiestructurades que farem a periodistes de diferents mitjans de comunicació, les diferents limitacions que es troben a l'hora de poder posar-les en marxa i que podran ajudar a establir estratègies per a la seva consecució.

4. Metodologia

El marc metodològic inclou l'orientació que ha seguit el treball de camp, així com les fases i el calendari de recerca.

4.1. Orientació

La investigació que presenta aquest treball és el resultat d'una recerca qualitativa que ens ha permès aproximar-nos a la realitat dels mitjans de comunicació escrits i digitals a Catalunya. A partir d'entrevistes hem obtingut dades qualitatives sobre el paper que juguen les rutines periodístiques, els i les periodistes i el context social i cultural, dins de l'abordatge i del tractament de la prostitució a la premsa escrita i als mitjans digitals.

4.2. Perspectiva

Aquest treball s'ha realitzat des d'una perspectiva de gènere com a element clau en el tractament de la informació en general i de la prostitució en particular. Fer aquest treball des d'una **perspectiva de gènere**¹² significa tenir en compte la veu de les dones i en aquest sentit per aquest treball hem entrevistat les dones, periodistes, principals protagonistes en la redacció de notícies al voltant de la prostitució.

¹¹ <https://www.periodistes.cat/codi-deontologic>

¹² https://ca.wikipedia.org/wiki/Perspectiva_de_gènere

Tanmateix hem tingut en compte la **perspectiva interseccional**¹³ per tal d'obtenir una mostra de periodistes amb diversitat de perfils tenint en compte els diaris i les seves experiències laborals i/o bagatge cultural.

4.3. La Mostra

Per a l'anàlisi qualitativa, s'ha agafat una mostra de periodistes vinculades als mitjans de comunicació de premsa escrita i d'altres relacionades amb mitjans de comunicació d'opinió, a Catalunya.

- Rebeca Carranco. Periodista a El País.
- Marta Roqueta. Periodista d'opinió a El Periódico, La República, al setmanari El Temps i al bloc Fot-li Pou.
- Mayka Navarro. Periodista a La Vanguardia.
- Eva Peruga. Ex-Periodista a El Periódico.

La idea inicial era obtenir més contactes i poder fer les entrevistes en mode presencial però circumstàncies alienes a aquest projecte com ha sigut la presència de la pandèmia mundial de la Covid19¹⁴ i l'estat d'alarma decretat per l'Estat espanyol el passat 14 de març no han permès poder seguir aquest model i ha alentit una mica l'evolució i desenvolupament del treball.

Aquest obstacle ha condicionat el contacte amb les periodistes amb les quals ens havíem d'entrevistar, reduint la mostra a quatre periodistes que han pogut i volgut col·laborar en aquesta aproximació qualitativa. Tot i el nombre reduït de periodistes i després d'una valoració, hem cregut convenient iniciar igualment el treball perquè hem considerat que amb un mínim de quatre persones podríem tenir unes dades significatives donat que l'objectiu del mateix no és extreure dades concloents sinó una primera aproximació que podrà servir com a matriu inicial per a futurs treballs de recerca.

4.4. Fases de recollida d'informació:

- **Fase 1:** recerca per Internet d'informació de diferents fonts oficials i especialitzades.
- **Fase 2:** anàlisi de la documentació.
- **Fase 3:** definició de la quantitat i qualitat dels perfils periodístics.

Per a la nostra valoració, s'agafarà com a base els continguts analitzats en les anàlisis de l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya (ADPC) corresponents als anys 2015, des del qual també existeix ja el recull de **recomanacions**¹⁵, així com el 2016 i el 2017, per veure l'evolució que ha tingut el tractament des que el 2015 es van publicar les recomanacions.

En un inici i mitjançant un primer contacte amb la Marta Corcoy de l'ADPC es va fer una recomanació de 2 periodistes d'El País i La Vanguardia que ja coneixien el recull de recomanacions sobre "El tractament de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual als mitjans de comunicació"¹⁶, base sobre la qual es fonamenta aquest treball final de grau.

¹³ Expósito Molina, C. (2013). ¿Qué es eso de la interseccionalidad? Aproximación al tratamiento de la diversidad desde la perspectiva de género en España. *Investigaciones Feministas*, 3, 203-222. https://doi.org/10.5209/rev_INFE.2012.v3.41146

¹⁴ <http://canalsalut.gencat.cat/ca/salut-a-z/c/coronavirus-2019-ncov/>

¹⁵ El tractament de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual als mitjans de comunicació. Recuperat de: <https://omeka.periodistes.cat/files/original/08a09cc076a5d40b6a2c93882e7676c5.pdf>

¹⁶ El tractament de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual als mitjans de comunicació. Recuperat de: <https://omeka.periodistes.cat/files/original/08a09cc076a5d40b6a2c93882e7676c5.pdf>

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Amb aquesta premissa es va fer recerca a través dels diferents mitjans de comunicació i les diferents xarxes socials per arribar a aconseguir més contactes vinculades a la informació, en els seus diferents gèneres periodístics, sobre prostitució.

- **Fase 4:** establiment de contacte i concertació d'entrevistes.

Per tal de poder obtenir resposta de les diferents professionals seleccionades del sector dels mitjans de comunicació, s'han fet servir les xarxes socials com LinkedIn, Twitter i fins i tot Facebook i els correus electrònics i telèfons dels diferents diaris, amb els quals s'ha enviat un missatge amb una petita descripció del motiu de la sol·licitud de l'entrevista amb el que hem pogut concertar-les. A totes quatre periodistes se'ls ha entrevistat seguint els principis ètics aplicats a la recerca, per al qual s'han enviat les corresponents sol·licituds d'enregistrament de les converses, que han sigut signades, per poder fer públiques les seves identitats així com per garantir l'ús responsable i el manteniment de la privacitat quant a les dades personals facilitades, les quals seran tractades únicament dintre de l'àmbit acadèmic de la Universitat Oberta de Catalunya i en el context d'aquest Treball Final de Grau així com per l'Associació de Dones Periodistes de Catalunya en el context de l'estudi sobre el tractament de la prostitució als mitjans de comunicació si escau.

- **Fase 5: entrevista i transcripcions.**

Totes les entrevistes s'han fet via telemàtica amb diferents aplicacions com el FaceTime o l'Skype i totes elles s'han gravat i transcrit¹⁷ per poder afegir les dades a l'anàlisi que es presenta en el següent capítol.

4.5. Mètodes d'anàlisi:

Per a la recollida de les dades s'ha creat una matriu de dades configurada a partir d'una sèrie d'indicadors separats per blocs on s'han tingut en compte els aspectes individuals o de dimensió 'micro', els aspectes que tenen a veure amb les rutines periodístiques o de dimensió 'mezzo' i per últim els aspectes que tenen a veure amb el context social i cultural o dimensió macro, que a continuació es detallen:

¹⁷ Veure Annex II

Elisabet Porcuna Rafael
EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

BLOCS TEMÀTICS/OBJECTIUS ANÀLISI	PREGUNTES
EL PAPER DEL O LA PERIODISTA (DIMENSÍO MICRO)	Anys d'exercici com a periodista
	Quan vas començar a treballar en temes de prostitució?
	Com t'hi vas implicar?
	Coneixes les Recomanacions?
	En cas afirmatiu, Quines creus que són les principals limitacions personals a l'hora d'assumir-ne l'aplicació pràctica?
RUTINES PERIODÍSTIQUES (DIMENSÍO MEZZO)	S'apliquen normes, recomanacions o codis deontològics?
	En quines seccions es tracta el tema de la prostitució?
	Per mitjà de quins gèneres periodístics s'acostuma a elaborar la informació (notícies, reportatges, entrevistes)?
	Les notícies són d'elaboració pròpia o d'agència?
	Quin tipus de coneixement/relació es té amb les fonts?
	Quines fonts es prioritzen?
	Quin és el pes de la línia editorial en el mitjà?
	Quants periodistes treballen en aquest tema? Són homes o dones?
	Has percebut algun canvi en la manera que els mitjans tracten aquests temes d'ençà que t'hi dediques? En cas afirmatiu, explica-ho.
	Creus que es fa un ús del llenguatge adequat quan es tracta aquest tema?
	Creus que es dóna la mateixa cobertura al discurs abolicionista que al discurs pro-drets i de regulació? Per què passa això?
EL PAPER DEL CONTEXT (DIMENSÍO MACRO)	Creus que existeixen prejudicis morals que impedeixen tractar aquests temes de forma objectiva?
	Quin pes creus que té l'estigma de PUTA en la manera en què es tracta a aquest col·lectiu.
	Creus que la política influeix amb el seu discurs en el tractament d'aquests temes. En cas afirmatiu, digues per què.
	Has experimentat algun canvi a la societat en la manera de percebre i tractar aquests temes?
	En cas afirmatiu explica-ho.

Taula 1: Indicadors.

Per a la realització de la matriu¹⁸, s'ha fet servir un full d'Excel on s'ha assignat una pàgina per a cada entrevista feta i a on s'han afegit una sèrie d'indicadors possibles a les respostes que ens han servit després per poder assignar una forma numèrica als resultats similars.

En aquest sentit, per a la realització dels gràfics representats en el punt d'aquest mateix document, s'ha assignat una pàgina addicional, dintre del mateix full d'Excel per cada pregunta del qüestionari de les entrevistes, per tal de poder assignar una numeració de l'1 al 4 depenent dels resultats i les coincidències de les quatre periodistes entrevistades. S'han fet gràfics que representen totes i cadascuna de les preguntes a excepció de 2 d'elles on la resposta ha coincidit per part de totes quatre.

5. Resultats

5.1. El paper del periodista, dimensió micro.

A partir de les preguntes del primer bloc temàtic aprofundirem en el paper que juga el rol del periodista a l'hora d'aprofundir més o menys en el fenomen de la prostitució en tota la seva amplitud, quines subjectivitats hi són presents a l'hora de tractar les diferents narratives al voltant de la prostitució i segons la mostra escollida que representa el sector.

¹⁸ S'afegeix al final d'aquest document l'Annex III amb un exemple de la plantilla que s'ha fet servir.

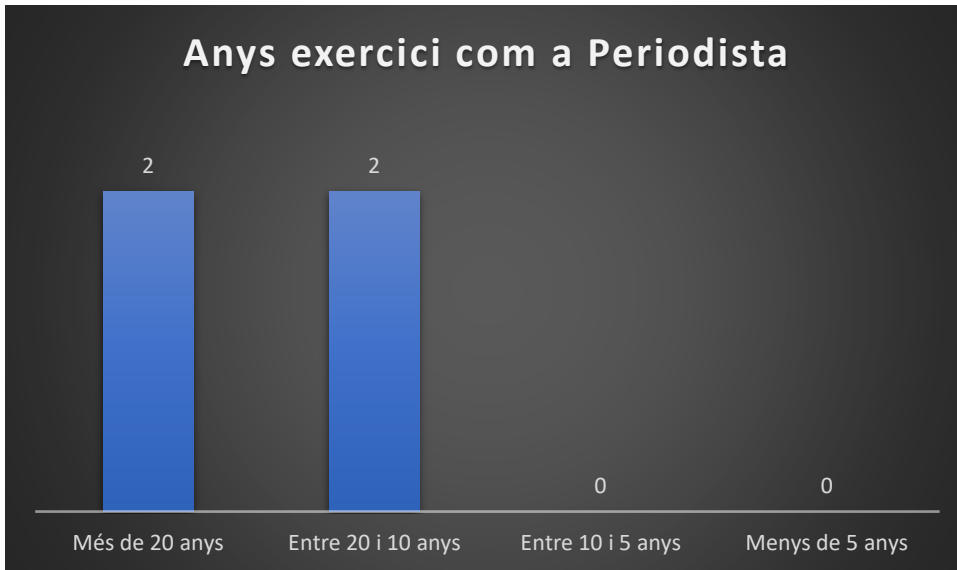

Figura 2 Anys d'exercici com a periodista

Les periodistes que hem escollit tenen una àmplia experiència en el sector, tant la Mayca Navarro de La Vanguardia com l'Eva Peruga són professionals amb més de trenta anys d'experiència i tant la Rebeca Carranco d'El País com la Marta Roqueta que participa a El Periódico, La República, el Fot-li Pou o al Temps amb articles d'opinió en sumen més de deu anys de trajectòria en aquest camp.

El fet de tenir aquesta llarga experiència és un avantatge però també pot ser un inconvenient a l'hora d'adaptar-se als nous canvis de la societat. La manera d'escriure i l'adquisició dels diferents estereotips al llarg dels anys pot ser un problema si el que es pretén és fer un canvi a l'hora d'adaptar-se a noves mirades.

Figura 3 Quan vas començar a treballar en temes relacionats amb la prostitució?

Dues de les quatre periodistes entrevistades, la Mayca Navarro i l'Eva Peruga tenen un gran bagatge en fenòmens relacionats amb les dones. L'Eva Peruga, que ja és fora de les redaccions, però amb molta experiència en totes les lluites feministes, quan va començar, però, encara no es parlava gaire de la prostitució amb un enfocament crític, ni molt menys com a fenomen. La relació amb la qual va començar, tal com ens apuntava Peruga, "podia haver-hi alguna informació sobre

Elisabet Porcuna Rafael
EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

la polèmica de les carteres, que clar, és distreure el focus de què és realment important. L'important no és si estan a una carretera...”

La relació dels mitjans de comunicació amb aquest fenomen era molt diferent d'ara: “em va costar moltíssim entrar, em va costar moltíssim que em deixessin estar amb elles perquè eren molt desconfiades. A més les periodistes no les tractaven especialment bé. De fet se sentia que ningú les tractava especialment bé”, afirma la Mayca Navarro.

Estem parlant de què encara no existia ni el debat sobre la regulació i/o l'abolició de la prostitució. Periodistes com Rebeca Carranco van començar a tractar aquests temes quan a més de prostitutes, també hi havia involucrades menors, les quals, fruit de la tracta, eren prostituïdes. Aquest desencadenant va donar peu al desenvolupament de notícies al voltant del “tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual, que està directament vinculada a l'àrea que jo faig”, ens confirma Carranco, qui insisteix tota l'estona que tot el que es tracta a El País va al voltant del que és l'explotació sexual, no pas la prostitució voluntària.

L'interès personal de les periodistes i les lluites feministes són un factor que propicià l'inici tant dels articles d'opinió com de les diferents informacions al voltant de la prostitució i de les seves conseqüències “moltes feministes pensem que és la desigualtat més gran que hi ha no? És a dir, és el moment en què realment ets un objecte i un objecte claríssimament enfocat per l'ús de la població masculina. És a dir, aquí no es té en compte la teva sexualitat. De la mateixa manera que es pot consumir un bolígraf doncs es consumeix el sexe. Però no oblidem una cosa, el sexe d'una dona està dins d'una dona. És a dir, nosaltres tenim una vagina i tenim òrgans sexuals per gaudir sexualment però som una persona. Tu no pots fer aquesta dissociació tan bèstia, de dir una cosa és ella i una altra cosa és el seu sexe i au. No, això no és possible. És que no és possible. La persona és una, no?”(Peruga).

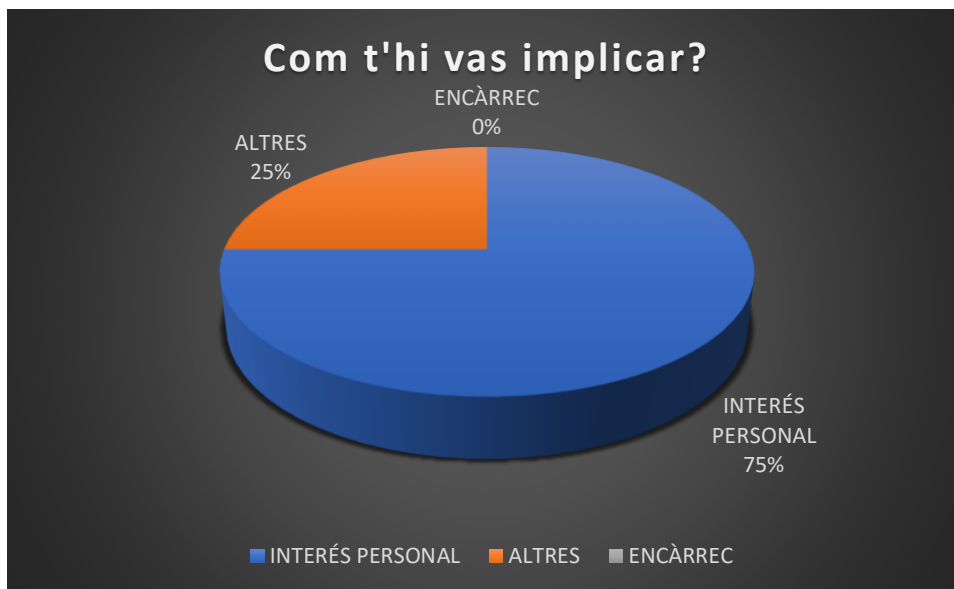

Figura 4 Com t'hi vas implicar

Abolicionisme, prohibicionisme o pro drets són les diferents posicions al voltant d'un debat sobre la prostitució que, tal com afirma Roqueta, “és un dels grans temes que hi ha dins del feminisme”. És un debat obert.

Les professionals periodistes entrevistades eren totes coneixedores del recull de recomanacions al voltant del tractament de la prostitució als mitjans de comunicació. En tot cas, però, és molt difícil aplicar-les, segons elles per diferents motius, entre els quals destaquen sobretot la manca de temps i/o la formació dels professionals. El dia a dia de la redacció i amb les noves eines digitals, premsa escrita i premsa en web “amb un cercle d’informació de 24 hores” (Carranco) on es treballa més d’una informació a la vegada “perquè la realitat és canviant constantment” (Carranco), no tenen el temps que potser necessiten sigui per falta de recursos personals o simplement perquè el dia a dia i la immediatesa que es demana als mitjans, no els hi permet.

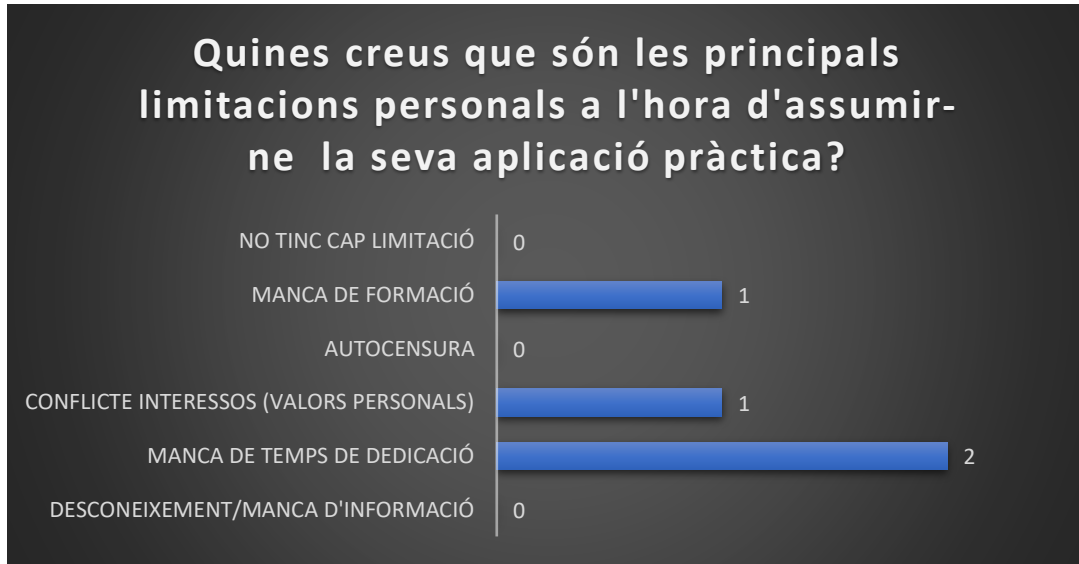

Figura 5 Limitacions personals

És important tenir en compte opinions com les de la Marta Roqueta qui assegura que “un protocol no soluciona res. O sigui, un protocol o una guia és una part d’una xarxa per transversalitzar el gènere en una redacció. És a dir, si tu tens un protocol allà, no serveix de res. És a dir, tu has de tenir des d’una redacció parietària en què les dones no només estiguin fent de redactores base, sinó que siguin caps de secció i directores, d’acord? O que estiguin a llocs de responsabilitat. Necessites una política de gènere integral, no?” una aportació interessant si li sumem a més que totes les generacions que ja havien sigut formades en aquest àmbit han patit, conjuntament amb les seves redaccions diferents ERO’s que han vist renovar les i els professionals però no la formació envers aquest fenomen (Eva Peruga). La manca de formació pot fer que els i les noves professionals no sàpiguen com abordar la prostitució amb perspectiva de gènere.

5.2. El paper de les rutines periodístiques, dimensió ‘mezzo’.

En aquest segon bloc investiguem al voltant del paper que juguen les rutines periodístiques en el tractament de la prostitució als mitjans de comunicació.

Així i tot, és important destacar canvis com el fet que, a part del llibre d’estil que acostumen a tenir i seguir tots els diaris i periodistes, alguns d’ells, com el cas d’El País, s’estan actualitzant i incorporant “també, no la prostitució en si, sinó les víctimes de tràfic d’éssers humans. Això estarà inclòs a dins del nostre llibre d’estil i això és una cosa que els periodistes d’El País hem de conèixer”, assegura Carranco.

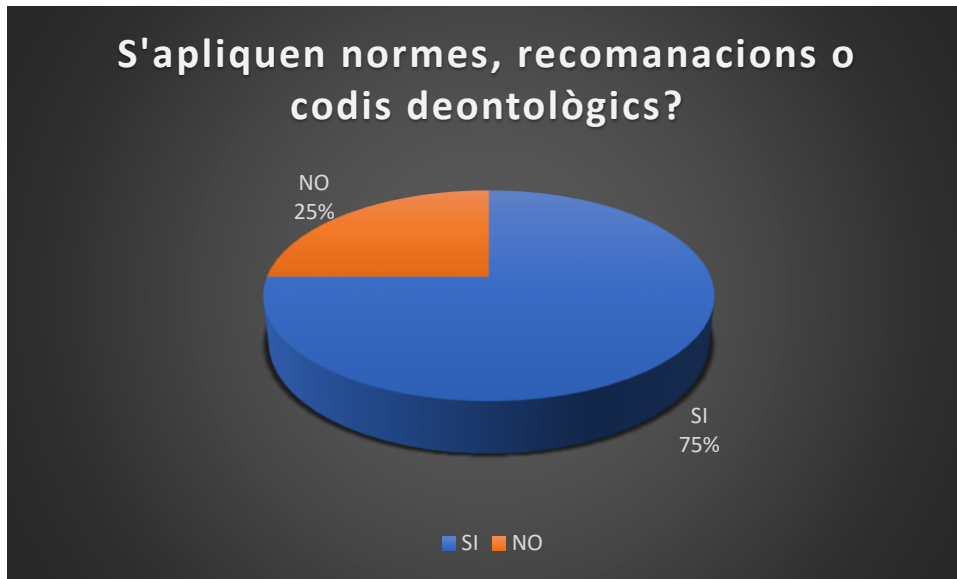

Figura 6 Aplicació de normes i/o codis deontològics

En aquest sentit, però, ens seguim trobant que la majoria de notícies i informacions sobre prostitució continuen encasellades dins de seccions com societat o successos sense tenir en compte el contingut de la notícia:

"[...] fins i tot alguna reivindicació recordo d'algun col·lectiu molt concret de dones prostitutes que s'havien reivindicat en el seu moment o volien que es cobrés el debat de la legalització en assumir el pagament d'impostos i tal, això no es va plantejar mai en economia que potser en un altre sector es podia haver plantejat sinó que s'ho quedava societat igualment" (Navarro).

Si no trenquem aquests hàbits, mai canviarem el significat de les informacions ni les tractarem de forma objectiva. Les seccions de successos superposen una càrrega pejorativa i s'associen normalment a accions policials i delinqüència. El fet de normalitzar l'assignació de les notícies dins d'aquestes seccions fa que en l'imaginari col·lectiu es generi una imatge sobre aquest fenomen incorrecte, perquè la prostitució no és il·legal a Espanya però d'aquesta manera, l'inconscient del lector ho relaciona amb actes de delinqüència.

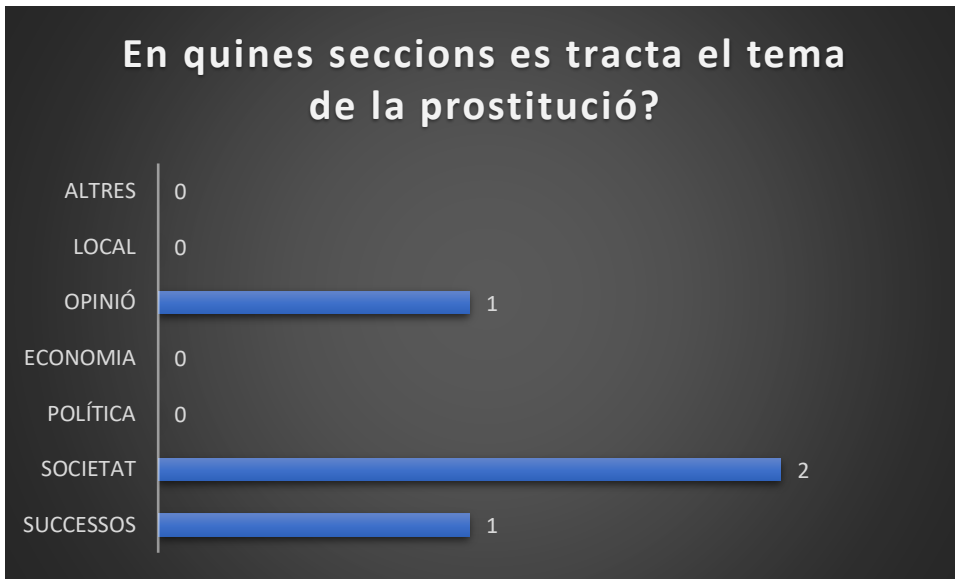

Figura 7 Seccions en què es tracta la prostitució

El 50% de les entrevistades confirma que el gènere que acostumen a fer servir a l'hora de tractar el fenomen de la prostitució és el reportatge. Si bé és cert que entrevistar les dones és la forma més objectiva de poder elaborar una informació que té a veure amb les prostitutes, no sempre són accessibles i és més fàcil trobar una bona font experta i realitzar un reportatge.

"És més fàcil pel redactor, tens molts elements per poder fer reportatge i si tens una bona font que t'expliqui, doncs a l'hora de retratar condicions i situacions, doncs jo crec que el reportatge és el que acompanya més." (Navarro).

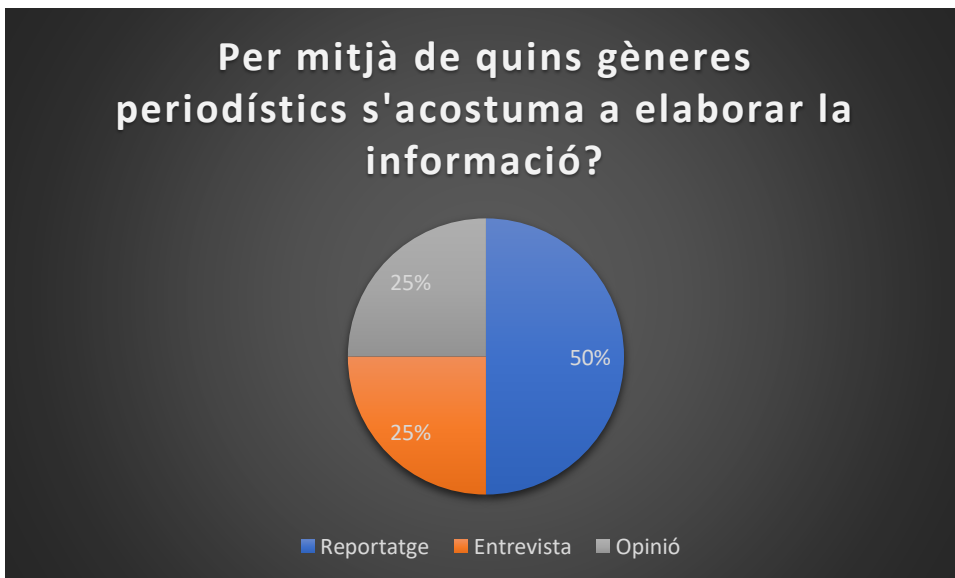

Figura 8 Gèneres periodístics

En aquest mateix sentit la majoria de notícies, ja siguin reportatges, articles d'opinió o entrevistes, són d'elaboració pròpia. Tot i que a lo millor parteixen d'alguna nota de premsa. Sobretot en casos policials, finalment són les periodistes les quals, a partir de les seves fonts aconseguixen elaborar la notícia o la informació a partir de dades pròpies.

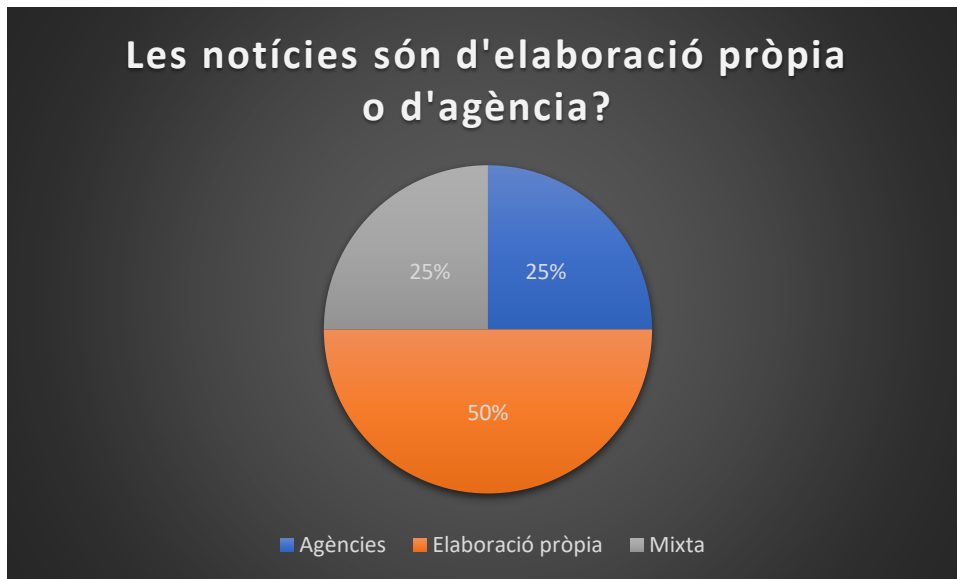

Figura 9 Tipologia de notícia

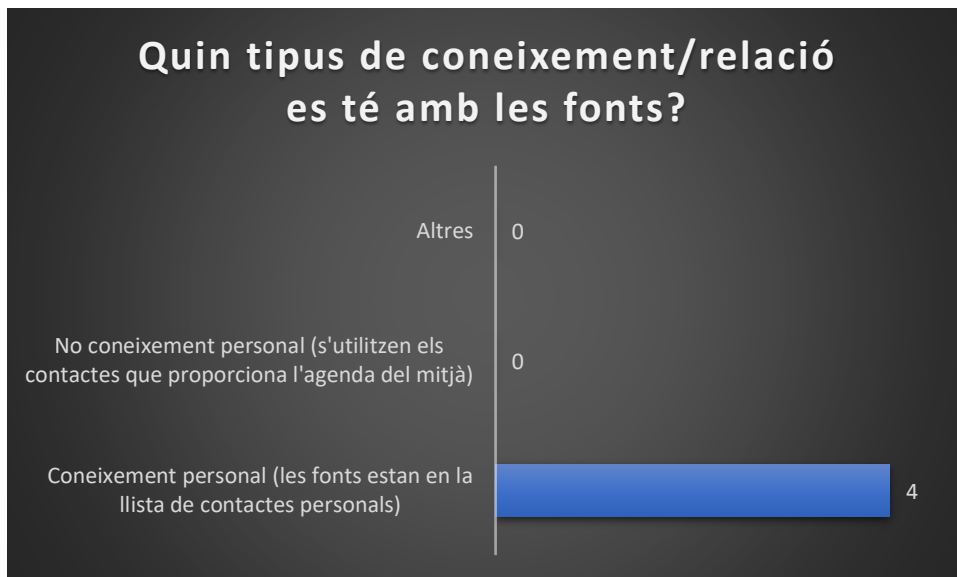

Figura 10 Relació amb les fonts

Figura 11 Fonts Prioritàries

La majoria d'informacions però, continuen essent al voltant de xarxes d'explotació i és per això que les fonts prioritàries són les fonts policials.

La línia editorial és també important, sobretot en diaris com La Vanguardia on encara es mantenen els anuncis de contactes tot i que periodistes com la Mayca Navarro asseguren la no influència en aquest sentit perquè no han sentit mai cap pressió en el sentit d'haver de seguir cap línia editorial relacionada amb la prostitució. El País per exemple segueix una línia clarament abolicionista i tot i que la seva periodista entrevistada, Rebeca Carranco, assegura que mai li han dit que canviï res, sí que té en compte què pot ser interessant i què no a l'hora de cobrir una informació o una altra.

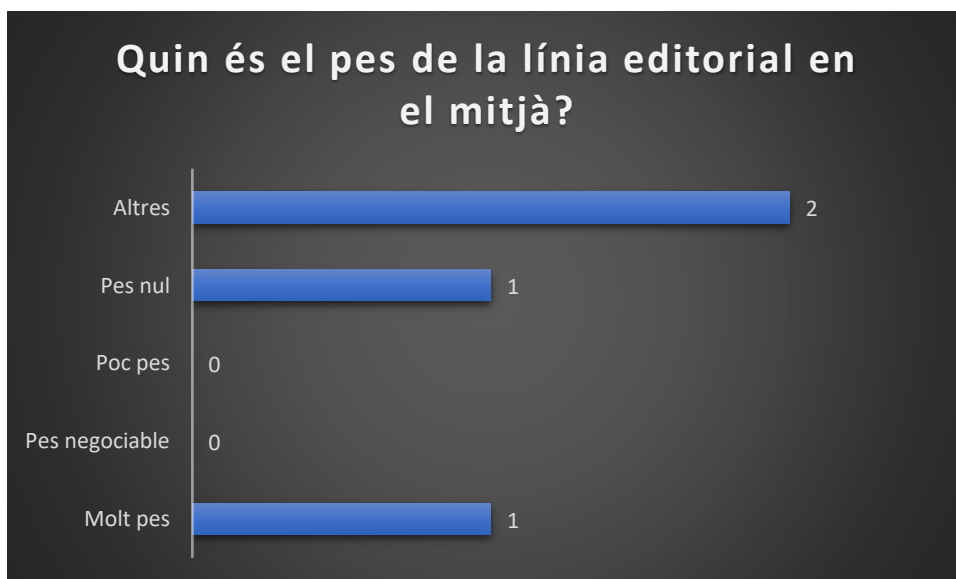

Figura 12 Pes de la línia editorial

Periodistes com la Marta Roqueta que analitza el fenomen sí que adapta la seva opinió al mitjà. “[...] aquesta idea no canviarà i la meva opinió no canviarà, en tots els mitjans defensaré la mateixa opinió però la forma que tindrè d’explicar-ho serà diferent en funció del mitjà. I també, en funció del mitjà jo considero que hi ha coses, hi ha temes que són més adequats per l’un que per l’altre”.

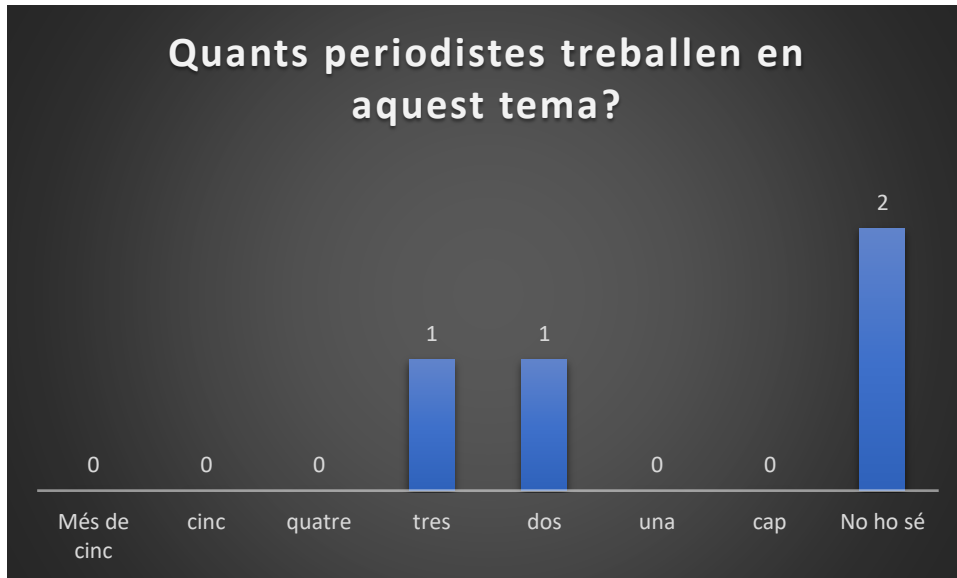

Figura 13 Nombre de periodistes dedicats a fenomen prostitució

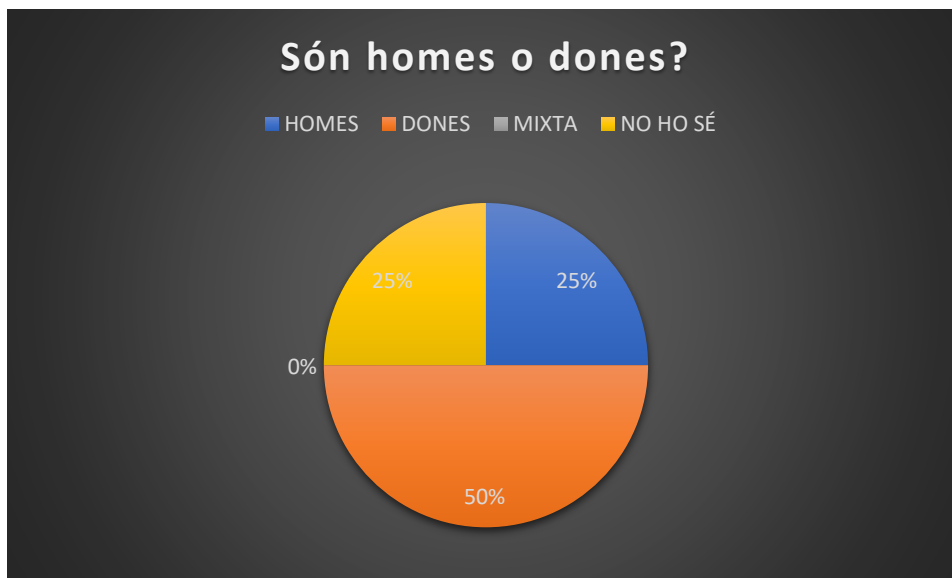

Figura 14 Sexe periodistes que s’hi dediquen

Independentment del nombre de periodistes que tracten el tema de la prostitució tant a Catalunya com a Espanya, sí que cal remarcar el fet que El País, a Madrid, tingui una corresponsal de gènere que s’encarregui de supervisar les informacions amb mirada de gènere i que sigui el referent de periodistes com la Rebeca Carranco a l’hora de poder donar suport davant qualsevol informació mínimament esbiaixada.

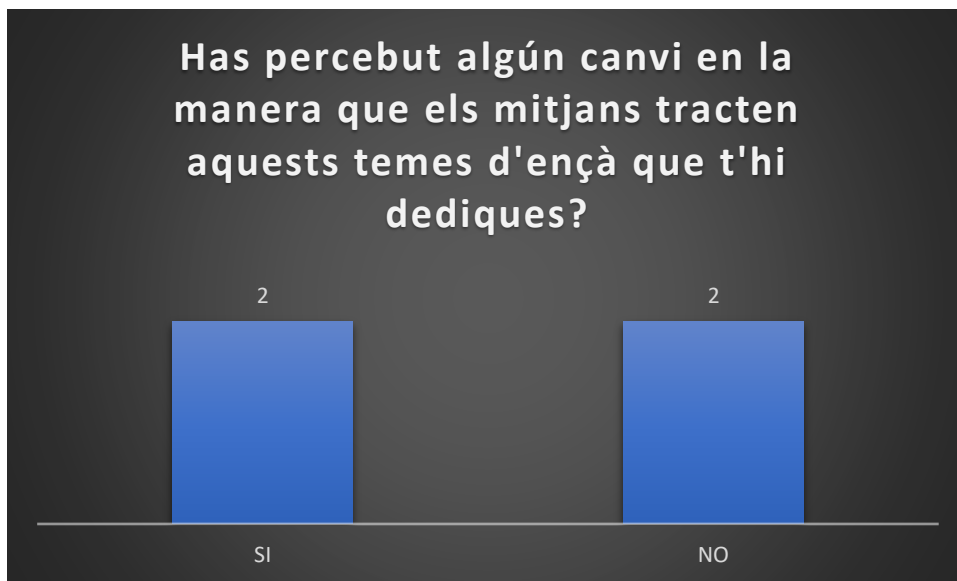

Figura 15 Percepció canvis en mitjans

Això fa que, tot i que encara s'ha de treballar molt, la manera de tractar el tema hagi canviat. La informació “les posa amb elles al centre de la informació” i s’evita treure a les dones despullades tal com moltes vegades ha succeït en el passat quan entraven els policies amb les càmeres en qualsevol batuda i sortien davant la càmera sense pixelar, etc. Això, tal com diu Navarro, “és absolutament impensable ara”.

A les seccions d’opinió, però, encara continua sense haver-hi connexió entre la informació i les il·lustracions o fotografies que haurien de fer referència al contingut. És molt fàcil acabar posant fotografies estereotipades.

“[...] d’una cama de dona amb lligacames i diners. [...] i totes aquestes coses que dius i per què no poses mai un senyor pagant per exemple? O perquè no poses la prostituta de cos sencer?”.
(Roqueta).

La mirada de gènere és un repte pendent. Encara falta molta formació a les redaccions i molta feina per fer.

“Els Mossos denuncien un conductor i tres prostitutes que venien d’una festa”¹⁹. Aquesta notícia és una clara mostra del sensacionalisme que encara avui dia es fa en el tractament de les notícies sobre prostitució. Des del fet de posar les dones al descobert fins a no profunditzar en la notícia o parlar de prostitució quan el fet noticable, o almenys del que es parla a la notícia, és que 3 dones més 1 home s’estaven saltant el confinament sota l’estat d’alarma imposat per l’Estat. I si la notícia va sobre les prostitutes, “aleshores el periodista no pot donar aquesta imatge. Aquest és un acte de reflexió. Tu com a periodista si ets tu que estàs fent aquest reportatge tindries l’obligació de contextualitzar i ningú els hi ha preguntat que fan tres ties que venen o que van a exercir la prostitució? És a dir, quina mena de confinament tenen aquestes dones que et foten un tio a mig centímetre no? Clar, tu deixes passar aquella informació com si fos una més i no és una més.”
(Eva Peruga).

¹⁹ <https://www.diaridegirona.cat/comarques/2020/03/21/mossos-denuncien-conductor-tres-prostitutes/1035547.html>

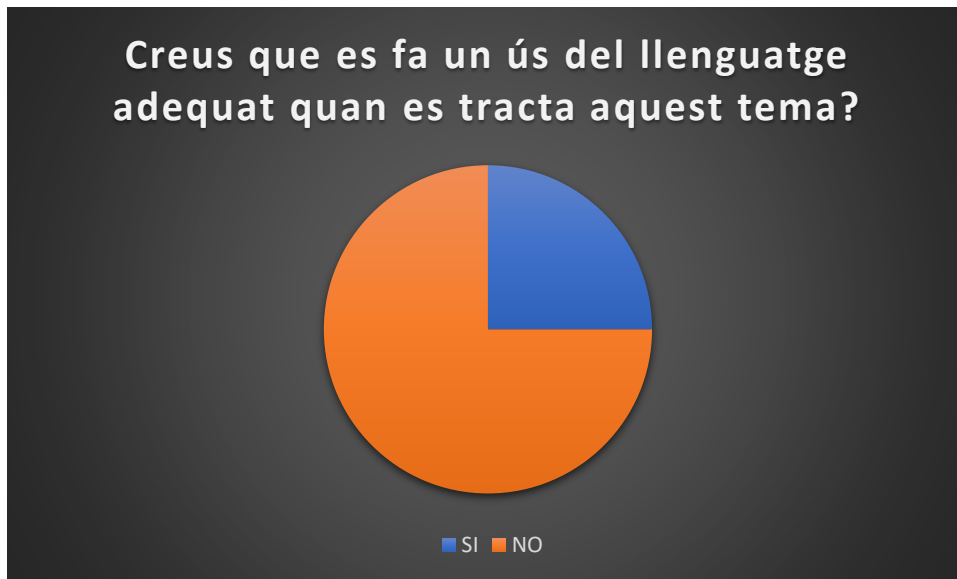

Figura 16 Ús del llenguatge

La majoria de les entrevistades opina que no es fa un ús del llenguatge adequat, sobretot no es posen d'acord amb les diferents formes de parlar de les dones que exerceixen la prostitució. Prostitutes, putes, treballadores sexuals, meretrius. Si per unes, prostituta i dona ja és correcte i de fet només fan servir treballadora sexual pel fet de no tornar a dir prostituta, per altres és una aberració parlar de treball sexual perquè no contempen el fet que la prostitució pugui ser per pròpia elecció i per tant, mai li dirien treball sexual.

Certament, la prostitució com a tal s'hauria d'analitzar profundament en tota la seva extensió per conèixer realment l'origen i el perquè algunes de les dones que diuen fer-ho lliurement, ho fan. Analitzar aquesta suposada llibertat d'exercici seria molt important a l'hora de poder saber si realment se'ls hi pot anomenar treballadores sexuals o simplement dones que exerceixen la prostitució, o res més que prostitutes.

En aquest mateix sentit, trobem que, segons la majoria de les entrevistades, els diferents mitjans de comunicació donen més cobertura a la perspectiva abolicionista que a la pro drets o de regulació del treball sexual tot i que hi ha un debat polític al voltant de les diferents perspectives.

Si ve a Catalunya és una mica diferent, tal com argumenta la Marta Roqueta *"les posicions no estan tan separades [...] perquè al final el capitalisme, o sigui, t'obliga a guanyar-te la vida. En el moment que hi ha algú que prefereix mantenir relacions sexuals per diners abans de treballar en una fàbrica durant 10 hores seguides per cobrar una misèria doncs home preocupat també per quina feina estem donant perquè hi hagi gent que prefereixi l'altra cosa no?"*.

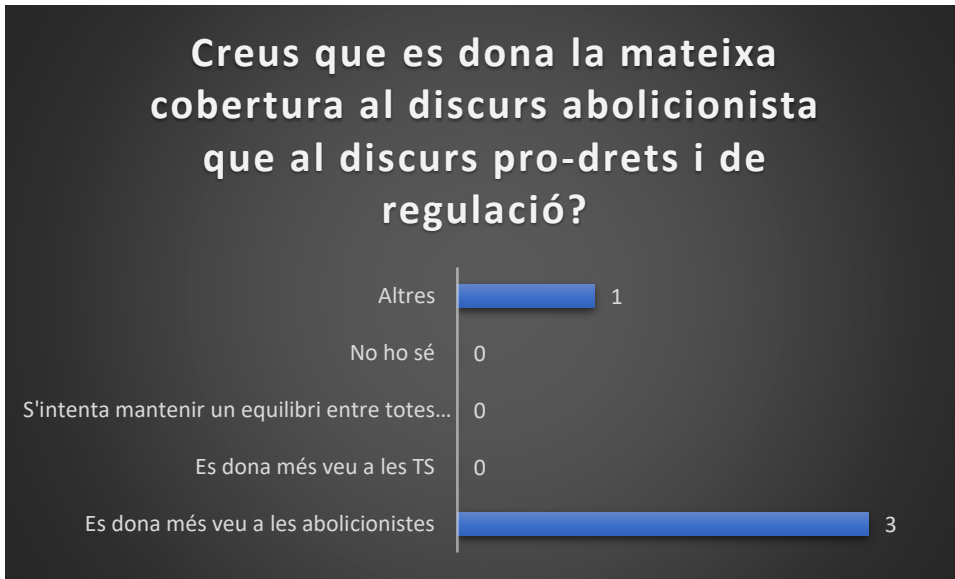

Figura 17 Cobertura perspectives

Talment, segons paraules de Navarro existeix una sèrie de codis ja molt consolidats i “a vegades les dinàmiques en els mitjans de per què es parla i quan es parla i en què moment es parla són unes sinergies a vegades molt involuntàries que no estan predeterminades [...]. **Quan fa que no s’obre un debat sobre la situació legal de les prostitutes a Espanya, en els mitjans?”**”.

5.3. El paper del context, dimensió macro.

El context social i cultural també pot afectar en el tractament de qualsevol informació als mitjans de comunicació. A partir d’aquest tercer bloc d’anàlisi qualitatiu veurem quin paper jugar el context social i cultural en el tractament de la informació sobre la prostitució als mitjans de comunicació.

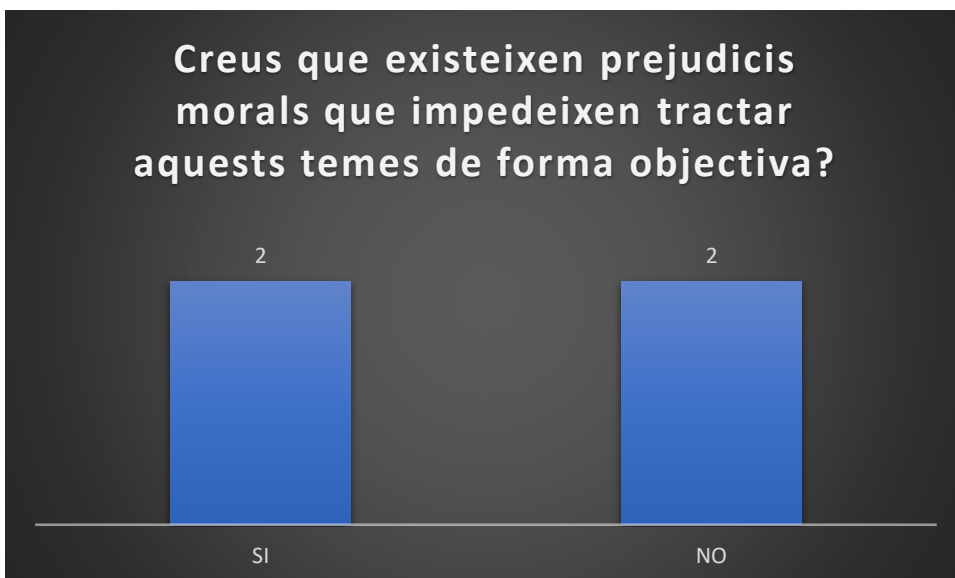

Figura 18 Existència de prejudicis

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Quan parlem de moralitat, les postures es contraposen clarament, des de pensar que no es tracta d'un tema moral sinó d'una construcció social a només tenir la imatge de què totes les prostitutes estan traficades i necessiten ser salvades.

Tot i això, Carranco, assegura que no es planteja en cap moment de parlar o no parlar sobre la prostitució per la repercussió que puguin tenir com a diari, però sí que és important tenir en compte que és un tema delicat perquè sempre acabes ofenent algun dels actors, *“gairebé han sigut sempre de treballadores sexuals enfadades per la perspectiva que nosaltres li donem”*.

Com incideix l'estigma “Putà” en la manera de tractar la informació

Quan algú et diu PUTA és perquè et vol insultar, això és així. *“Continua sent un insult perquè el pitjor que pots ser en aquesta vida és “PUTA”, com si les putes fossin putes perquè volen...”* (Eva Peruga).

L'estigma existeix, tot i que, potser ara estem en una posició on ja no veiem la “Putà” com una mala dona sinó més aviat al contrari, com una dona que necessita que la salvin perquè la societat té una mirada abolicionista i per tant, les dones han de ser salvades dels proxenetes que abusen d'elles i les trafiquen. Abans les estigmatitzaven com a males dones i ara les estigmatitzen com a pobres dones, comparant-les amb nenes petites i desamparades (Marta Roqueta).

En aquest sentit, a l'hora de tractar la prostitució, és clar que existeix l'estigma i clarament afecta en les diferents narratives. És a dir, afecta fins al punt de fer-lo servir per aconseguir més espai a l'hora de ficar una notícia *“no et donaran el mateix espai amb segons quines agressions sexuals de determinats perfils que amb d'altres...”* explica Navarro qui afegeix que ens queda molta feina per fer en aquest sentit, perquè quan és una víctima hauria de donar igual a què es dedica *“una víctima i punt! Prostituta, “barrendera” o periodista...”*. El sensacionalisme per tal d'obtenir més lectors perjudica clarament el rigor periodístic.

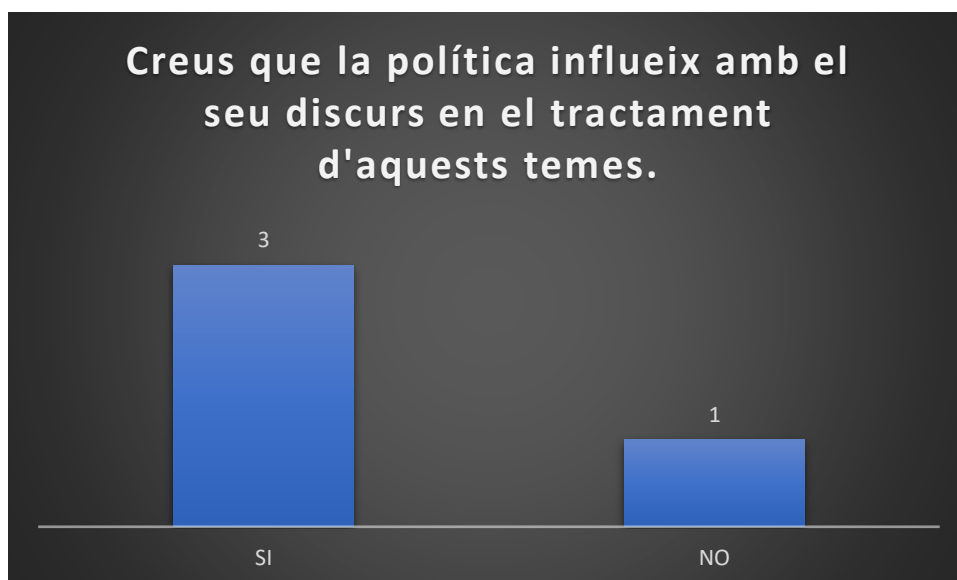

Figura 19 Influència de la política

La política és un clar component a l'hora de tractar tots els temes relacionats amb la prostitució. No només per la situació ni legal, ni il·legal de la mateixa que fa que finalment acabi per regular-se de forma municipal amb ordenances més o menys estrictes, més o menys abolicionistes o prohibicionistes en els diferents termes de l'Estat sinó també en qüestions de violència de gènere, per exemple. O, tal com comenta Carranco, si finalment la prostitució acabés sent il·legal, *“tindria unes conseqüències informatives molt grans”*.

Si parlem en termes de partits polítics, el PSOE dona suport a un feminisme institucional amb una visió abolicionista mentre que d'altres partits com Podemos o la CUP i l'associacionisme català estan més vinculats a un feminisme de base (Marta Roqueta) i defensen clarament les lluites feministes socials, com per exemple la lluita pro drets a les treballadores sexuals.

En aquest sentit, l'Eva Peruga ens parla del marc europeu on pensa que els Suecs són els que han pres la millor decisió aplicant lleis abolicionistes.

*"[...] que no vol dir que tanquis a les dones a la presó, no! Vol dir que tu agafes aquell focus i l'enfoques cap al que ha de canviar, que són entre altres coses els puters i lluitar contra les màfies. No li posis el focus amb ella no? Perquè diuen ... "És que les abolicionistes..." no, no, les abolicionistes estan i estem a favor del fet que hi hagi totes les mesures del món per ajudar a fer que aquestes dones puguin treballar amb dignitat. El que passa que primer... Troba-les! M'entens? Troba-les! Clar que hi ha partides econòmiques per això. Però el focus no són elles!
I si les abolicionistes en aquest moment, sobretot a la xarxa, tenen problemes d'atacs perquè no oblidem que l'altra posició no només reconeix el treball de les prostitutes, sinó que en el moment que tu reconeixes que aquesta persona està fent un treball, estàs reconeixent el treball dels proxenetes!
Clar, és que una no pot existir sense l'altre." (Eva Peruga)*

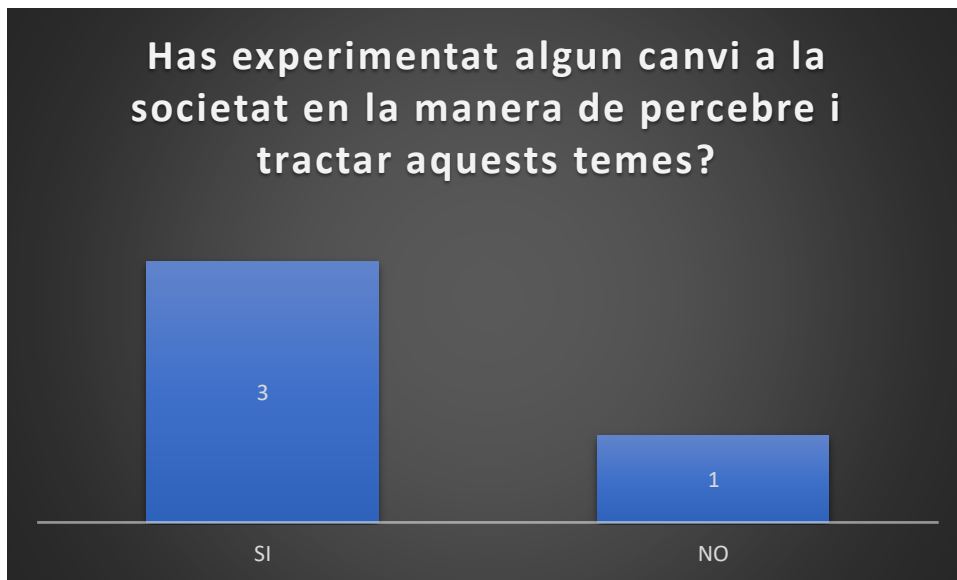

Figura 20 Canvis a la societat

Queda molt de camí per recórrer i no s'està fent prou bé si tenim en compte dades com les que ens aporta Navarro qui afirma que "en casos d'altern que et diguin que quadrilles de joves, 20-25 que un dissabte se'n van de putes això torna a ser... Per tant... Que no són capaços d'empatitzar i veure-les com a víctimes, no? Per tant, no ho estem fent bé".

Per una altra banda, és evident que hem millorat, perquè el debat entre abolicionisme i no abolicionisme està viu. Hi ha diferents perspectives, unes que lluiten a favor de l'abolició, d'altres pensen que el prohibicionisme és la millor opció per l'erradicació total i d'altres centren el debat en la seva regularització i defensa de drets.

En els mitjans de comunicació passa el mateix, van avançant a poc a poc perquè el fet de tenir a una periodista feminista, tal com molt bé explica la Marta Roqueta, no exclou que els mitjans hagin d'obrir la seva mirada de gènere a tots els àmbits fins a arribar a fer un enfocament integral i extensiu a totes les àrees del mitjà de comunicació:

“Sí, està canviant però a poc a poc i també falta molt aquesta idea de tenir un enfocament integral. Moltes vegades ara el que passa als diaris, als mitjans és que consideren que si tenen la peça de la feminista doncs ja està saps? Però clar, no serveix de res que jo faci una història sobre el treball sexual, un article d’anàlisi seguint les directrius i tal que si ja em posen una foto o una il·lustració que no ho és, que si a més a més tot el diari doncs posa aquests fets i els tracta des d’una forma sensacionalista. És per això. Hi ha consciència, sí que n’hi ha, però hi ha molt aquesta ‘consciència del bolet’, de si nosaltres tenim a una periodista feminista que ho cobreix doncs ja no hem de fer res més nosaltres”. (Roqueta).

Evidentment, però, la visió que en té la societat sobre la prostitució sí que està canviant i ara ja no es qüestiona si han decidit prostituir-se voluntàriament o no, si no en quines circumstàncies involuntàries ho han de fer, perquè sí que poden decidir ser prostitutes, però potser no volen que els treguin part dels seus diners o que no puguin descansar cada vint-i-un dies o que els treguin el seu passaport fins que no paguin el seu deute, etc. (Carranco).

6. Anàlisi dels resultats

6.1. Anàlisi sobre el paper del periodista en el tractament de la prostitució als mitjans de comunicació. Dimensió Micro.

Les periodistes entrevistades, Rebeca Carranco, Mayca Navarro, Marta Roqueta i Eva Peruga són professionals amb una llarga trajectòria professional dins de l’àmbit periodístic. Les quatre han estat vinculades al fenomen de la prostitució, ja sigui en la redacció de reportatges, informació i/o opinió.

Tractar informació sobre prostitució no és el més comú per part de les i els periodistes perquè l’accés a les dones que s’hi dediquen és força complicat. En el passat, segons Eva Peruga la qual exercia com a **defensora per a la igualtat a El Periódico**²⁰, gairebé ni es parlava del fenomen de la prostitució, de fet, les notícies que apareixien només feien referència a les diferents polèmiques de les carreteres.

S’ha de tenir en compte que fa trenta anys, als mitjans de comunicació no es plantejava ni tan sols la violència contra les dones i, per descomptat, no existia cap consciència del que suposava la prostitució. A mesura que han passat els anys, els periodistes i els mitjans s’han hagut de formar i prendre consciència dels diferents avenços en matèria de conscienciació social. Amb tot però, tota aquella generació que havia estat formada en violència de gènere i que podria, per extensió, tractar la prostitució als mitjans aplicant criteris semblants, ara ja no hi és. Els acomiadaments que han patit les redaccions davant la darrera crisi econòmica i l’eclosió d’Internet als mitjans, han deixat pel camí molts professionals.

Tot això però, ha evolucionat i canvis sí que n’hi ha. De la mateixa manera que en el passat va començar havent-hi un debat sobre si “feminisme sí, feminisme no”, ara ens plantegem el debat sobre si **abolició, prohibició o regulació** de la prostitució. Un debat obert sobre el qual s’ha d’aprofundir molt més.

En el cas d’El País, en el present, tot i que també han tractat la prostitució dintre del debat sobre la voluntarietat o no d’aquest, centren la seva recerca sobre el **tràfic d’èssers humans amb**

²⁰ “Eva Peruga, primera Defensora de la Igualdad en un medio de comunicación”. Mujeres en Red. Recuperat el 17 de maig de 2020 de <http://www.mujeresenred.net/spip.php?article1850>

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

finalitats d'exploració sexual amb el que la majoria de les notícies i les seves fonts se centren en un àmbit més policial.

Un dels principals motius pels quals la prostitució va despertar l'interès dels mitjans és justament el tràfic d'éssers humans, **sobretot quan es va començar a parlar de casos on les persones prostituïdes eren menors d'edat**. Aquest fet va despertar la consciència dels mitjans, de les i els periodistes i també de la societat.

La societat ha canviat també la seva percepció, segons les fonts entrevistades. En el passat, la imatge que projectaven a la societat era, principalment, de dones vicioses que ho feien perquè volien. Ara, un cop acceptat que existeixen i que, fins i tot, moltes ho fan perquè volen, la gent es qüestiona si tot i fer-ho perquè volen, aquestes dones són coneixedores de les condicions en les quals hauran de treballar i si totes són avisades de l'exploració que patiran quan les hi ofereixen de venir a Espanya a prostituir-se. La gran majoria són migrants. La manera de tractar el tema també ha evolucionat, el centre de la informació són les dones, ja no s'acostumen a publicar escenes de "batudes" entrant amb les càmeres als locals.

En aquest sentit, les periodistes, tot i conèixer el full de recomanacions sobre el tractament de la prostitució als mitjans, es troben amb diferents dificultats a l'hora de poder exercir la seva aplicació. Es troben en un moment on Internet és el focus de la comunicació i on es manté un cercle informatiu de 24 hores. La immediatesa fa que, encara que la periodista entregui una peça reivindicativa, finalment l'editor acabi posant **la imatge estereotipada** i fora de context com per exemple, les cames de la dona.

Hi ha qui pensa, però, que seguir un patró tan estricte com és el cas del recull de recomanacions per al tractament de la prostitució, no és assumible en el dia a dia de les redaccions i no creuen en aquestes recomanacions perquè encara continua havent-hi molt poca sensibilitat cap amb elles. Empatia zero quan encara existeixen grups de joves que s'ajunten (grups de 20 i 25 nanos) per anar als prostíbuls. Hi ha una manca de formació per a tothom, no només per als periodistes, sinó per a la societat en general. Ara ja som capaços de saber descriure el que és la violència domèstica, però encara no ens adonem de la violència que s'exerceix cap a la majoria de les prostitutes, o almenys no ho volem veure.

La precarietat del sector, la rapidesa amb què s'ha de treballar fa que finalment els automatismes, els estereotips, siguin la manera més fàcil i ràpida de fer les notícies i no només de fer les notícies, de la mateixa manera, aquestes notícies acostumen a anar a seccions de successos o societat, per automatismes, per rutines periodístiques.

En tot cas, totes coincideixen en el fet que sobre prostitució, sigui voluntària o no, s'escriu molt poc.

6.2. Anàlisi sobre el paper de les rutines periodístiques en el tractament de la prostitució als mitjans de comunicació. Dimensió Mezzo.

Els mitjans de comunicació i les seves rutines periodístiques que avançàvem en el punt anterior, juguen un paper molt important en el tractament de la informació. La majoria dels mitjans de comunicació, si no tots, tenen un llibre d'estil que segueixen amb una normativa sobre el tractament de la informació que els seus treballadors i treballadores periodistes han de conèixer i aplicar en la consecució de les notícies que tracten. En aquest sentit, convé destacar el llibre d'estil d'El País que està en plena renovació i inclourà, no la prostitució en concret, de la qual no reben formació concreta, però sí que tindrà un apartat dedicat al tractament del tràfic d'éssers humans.

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

En aquest sentit, tots i totes les periodistes hauran de conèixer aquest manual. El mateix passa amb la seva perspectiva de gènere amb la qual treballen amb una figura nova, corresponsal de gènere, que el diari posa a disposició de tots els periodistes per quan tenen dubtes en la manera en què han de tractar segons quina informació. Aquesta consideració podria ser un punt de partida extensiu a altres mitjans de comunicació.

El tractament de la notícia segueix una sèrie de rutines, entre les quals es troba el gènere periodístic des del qual s'acostuma a elaborar la informació i la secció on després aquesta informació es publica.

En aquest sentit, la prostitució s'acostuma a tractar, segons les fonts periodístiques entrevistades, des del gènere del reportatge perquè el fenomen s'acostuma a investigar a través de fonts indirectes, experts, fonts policials, ONG's, associacions, etc., per la dificultat que representa el contacte amb la dona. S'ha de tenir en compte que en la majoria de notícies que surten als mitjans de comunicació, les prostitutes són víctimes i, per tant, l'accés amb elles es complica justament per la seva defensa de la intimitat i protecció davant proxenetes i màfies. Quan es tracta des de la secció d'Opinió i s'aprofundeix sobre temàtiques més obertes i sense víctimes pel mig, llavors es prioritza la veu de la dona. Un bon exemple d'això serien els articles d'opinió sobre "treballadores sexuals".

Quant a la secció, existeix un debat obert sobre si les notícies sobre prostitució són per defecte notícies que han d'anar a la secció de successos, quan, segons les entrevistades, la secció de successos com a tal no existeix, si bé, acostuma a ser un epígraf de societat en alguns d'ells. Sí que existeix l'especialització en successos per part de les i els periodistes.

La majoria de les notícies sobre prostitució però, segueixen sortint a la secció de Societat i Opinió, fins i tot quan el contingut podria perfectament identificar-se amb una altra secció com Economia. Un bon exemple d'això serien les notícies al voltant de les reivindicacions per part de les "treballadores sexuals" que estan disposades a pagar impostos a canvi d'obtenir drets laborals.

També trobem articles d'anàlisi d'opinió publicats a diferents diaris, entre ells El Periódico, el Fot-li Pou, La República o El Temps, on normalment les periodistes, en aquest cas, segons ens ha explicat la Marta Roqueta, analitzen qüestions sobre el treball sexual, els sindicats i tracten d'equilibrar les dues posicions del debat abolicionista versus regulació.

La línia editorial és clara en tots els diaris però de les entrevistes podem extreure que aquesta línia queda intrínsecament assimilada pels periodistes i ells i elles ja saben quines notícies o articles d'opinió encaixen més en els seus diaris i quines no i, per tant, no és significatiu quant a com afecta a la/el periodista, però sí que és significatiu quant a com afecta el tractament de la prostitució. Convé recalcar que La Vanguardia encara és un diari que continua tenint anuncis de contactes. El País, en canvi, va deixar de publicar anuncis de contactes el passat 15 de juliol de 2017 per coherència editorial amb la defensa contra el tràfic d'éssers humans amb finalitats d'exploració sexual.

6.3. Anàlisi sobre el paper del context social i cultural en el tractament de la prostitució als mitjans de comunicació. Dimensió Macro.

El paper del context també influeix a l'hora de donar cobertura a les diferents notícies i, en concret quan es tracta la prostitució. La moralitat, l'estigma social i fins i tot la política poden influir en el seu tractament.

Quan tractes la prostitució als mitjans, **“sempre estàs ofenent algú”**. Aquesta asseveració que ens fa una de les periodistes és un indicador controvertit. Et fa pensar que aquest podria ser un motiu pel qual la prostitució no està en el punt de mira dels mitjans de comunicació.

Atès l'enfocament que se li dona, dels adjectius que es facin servir a l'hora d'escriure la notícia, es pot ofendre a les dones, tot i que les queixes no acostumen a venir de les mateixes dones, sinó dels diferents col·lectius associacionistes que les representen. Fer menció al fet de ser prostituta no es considera rellevant per part del col·lectiu però, en canvi, pels periodistes sí que és una dada essencial que cal donar. N'és el cas de les informacions on el fet de ser prostituta ha sigut un punt clau en la consecució dels fets noticiables. **Un bon exemple d'això seria quan un client mata la prostituta. Per les periodistes és essencial donar aquesta dada perquè és l'origen de la mort, perquè li ha matat un client en l'exercici de la seva feina.** Si bé és veritat que en altres contextos es podria obviar, però la pressió econòmica que ve acompanyada del sensacionalisme juguen en contra. Per tant, parlar de prostitució als mitjans *“és delicat”*. El llenguatge que es fa servir, és un factor que s'ha de millorar. **Encara hi ha notícies i/o reportatges on es fan servir termes com “chica” infantilitzant les dones.**

Tot i així, les veus de les prostitutes són veus autoritzades i quan, com a col·lectiu o individualment volen mostrar la seva situació a la societat mitjançant els mitjans de comunicació, són veus autoritzades i escoltades. En aquest sentit, encara no hi ha equitat en el tractament de les diferents perspectives i **la perspectiva abolicionista té més cobertura que el discurs pro drets**. Les línies editorials juguen aquí un paper crucial. La majoria de mitjans adopten una perspectiva més clàssica i, per tant, els periodistes ja saben què han de cobrir i què no. Cal recordar que el col·lectiu pro drets que exerceix la prostitució lliurement i reclama drets laborals, a hores d'ara, és una minoria. Amb tot, el debat sobre els diferents posicionaments existeix, tot i que no tant com s'esperaria. **“Quan fa que no s'obre un debat sobre la situació legal de les prostitutes en Espanya, en els mitjans?”**, qüestiona Navarro.

La moralitat afecta però no tant com a codi religiós sinó com a construcció social. En aquest sentit, l'estigma de “puta” afecta en la manera de tractar les notícies perquè a la nostra societat es tracta com un insult en el sentit de què **“és el pitjor que pots ser en aquesta vida”**. En els mitjans de comunicació de gran repercussió predomina la mirada abolicionista on la dona en lloc de ser prostituta, és prostituïda, amb el qual es converteix en víctima.

En la política passa el mateix. Les polítiques públiques van dirigides a cobrir l'àrea assistencial, per tal que les dones puguin sortir de la prostitució, també amb l'enfocament abolicionista però no en defensa dels drets fonamentals ni tenint en compte la perspectiva de gènere. Aquest fet afecta l'hora de tractar la informació. No és el mateix que et mati la teva parella que et mati un client, un és violència de gènere i l'altre no, llavors afecta i molt a l'hora en què es dona cobertura i a l'enfocament que se li dona, perquè per una banda has d'obviar la seva feina però, per l'altre, és una dada essencial.

De la mateixa manera, es troben a faltar les anàlisis que justifiquin la defensa abolicionista, les anàlisis de les polítiques que es fan en aquest sentit i de si funcionen, o no. La fase de diagnosi

no s'està treballant com cal. Tanmateix, el periodisme d'investigació necessari per poder-ho treballar, ja no és una prioritat pels mitjans de comunicació. Si abans les i els periodistes podien estar quatre dies dedicats/des a fer investigació per un reportatge, "ara això és absolutament *impensable*". La immediatesa que ha generat Internet ho fa impossible.

El context polític influeix i molt. Les diferències entre el feminisme institucional, generalment defensat per l'espai social-demòcrata o PSOE i clarament amb mirada abolicionista i el feminisme de base defensat per sectors més propers al comunisme com PODEMOS o per exemple la CUP i la resta del sector associatiu català, més proper a la mirada pro drets, influeixen amb el seu discurs en l'agenda dels mitjans i, com a conseqüència, en la formació de l'opinió pública.

7. Conclusions

Hem començat la nostra dissertació fent una petita introducció sobre el paper i la responsabilitat periodística al voltant del tractament de la informació. Sobre com els mitjans de comunicació i els seus representants són una part molt important de la generació d'opinió pública i en la creació del nostre imaginari col·lectiu.

La situació del sector periodístic

En aquest sentit, cal fer una petita reflexió sobre la situació del sector al nostre país. Segons l'últim "Informe de la professió periodística 2019"²¹ que edita cada any l'Associació de la Premsa de Madrid, i que es fa mitjançant una enquesta professional, que aquest 2019 s'ha realitzat a 1.216 periodistes. Hi ha diferents aspectes que convé destacar per la seva relació amb aquest treball.

En primer lloc, tot i la baixada de l'atur i la precarietat laboral al segon lloc de tots els problemes amb què es troba la professió periodística, els enquestats destaquen la falta de rigor i la neutralitat, la falta d'independència política o econòmica i l'excés de càrrega de treball que fa que no es tingui el temps necessari per poder elaborar la informació com toca.

També preocupa de la mateixa manera el **suspens que li donen a la independència en el seu exercici professional** que només arriba al 4,8 per sota del suficient tot i que es detecta una millora pel que fa a les pressions que reben a l'hora d'escriure una informació.

Una altra dada significativa que aporta aquest informe és la **poca objectivitat** en les informacions relacionades amb les seccions d'esports, política i economia, mentre que si parlem de seccions com cultura i ciència, la perspectiva és molt diferent i la informació és tractada de forma més objectiva. Hem de fer una reflexió en aquest sentit del perquè està succeint d'aquesta manera, per què no s'aplica el rigor quan es tracta d'alguns temes, per què la informació no es tracta de forma neutral, sense partidismes.

21 Martín, X. "Informe de la Profesión Periodística 2019: Aumenta un 2,6% el paro de los periodistas, tras seis años de caída". Recuperat de <https://www.apmadrid.es/comunicado/informe-de-la-profesion-periodistica-2019-aumenta-un-26-el-paro-de-los-periodistas-tras-6-anos-de-descensos/>

Mirada de gènere en el tractament informatiu

El mateix succeeix quan es tracta la perspectiva de gènere. De quina manera es tracta a la dona en el sector periodístic, on segueix en una situació d'inferioritat a l'hora de ser seleccionades als llocs de treball directius, 25 sobre 100, cosa que de retruc fa que la mirada de gènere continuï sense tenir poder de decisió.

Ja hem vist que de la mostra escollida per aquest TFG, periodistes que treballen o han treballat en mitjans de comunicació amb molta repercussió com som El Periódico, La Vanguardia o El País, hi ha coses que estan canviant. Així i tot, s'hauria d'aprofundir molt més en aquest paradigma.

Si volem una societat on la informació arribi amb mirada equitativa, amb mirada de gènere, ens hem de plantejar seguir exemples com el que ens explicava la Rebeca Carranco d'El País, diari que comença a treballar aquesta mirada amb un corresponsal de gènere que, en aquest cas és una dona. Una dona que és el referent de la resta de periodistes per tal de veure si la mirada del seu equip de periodistes s'esbiaixa o mira amb perspectiva de gènere en tots els àmbits de la comunicació.

Ens hem de preguntar i aprofundir en l'estudi de la resta de mitjans per poder veure per què aquesta mesura no està més estesa en el sector. La mirada crítica de gènere no només ajuda a entendre l'equitat entre tots dos sexes, sinó que també ajuda a regular els continguts, a tenir coherència i així evitar que el contingut acabi esbiaixat o evitar que no es correspongui el missatge amb la imatge o il·lustració. Ajuda a fer que l'opinió pública pugui fer en el seu imaginari una radiografia de la informació que se li està donant i no hagi de caure en l'estereotip fàcil per tal d'entendre la notícia que, al final, l'acaba deformant.

El que no serveix de res és tenir corresponsals de gènere, però després no tenir la resta de la redacció, editors, il·lustradors o fotògrafs sense aquesta mirada de gènere. Així no avancem. Falta que els mitjans de comunicació aprofundeixin sobre què significa tenir mirada de gènere. No basta amb tenir un titular recurrent sobre feminisme o, en aquest cas que parli sobre les prostitutes amb mirada de gènere. Falta que això tingui una visió general en tots els àmbits. De dalt a baix i, per això, falten encara molts estudis i molts diagnòstics sobre què entenen els i les directius/ves dels diferents mitjans, per entendre què significa la mirada de gènere.

Per què encara continua havent-hi una diferència tan gran quant a la quantitat de directives dones envers homes en els mitjans quan la realitat pel que fa a llicenciatures és molt diferent i gens proporcional a la representativitat directiva.

Hi ha un missatge molt clar i és que **no serveix de res un protocol** o un recull de normatives o recomanacions si després a cada mitjà de comunicació no hi ha una política de gènere integral i parietària que vagi des de la redacció fins a la direcció.

Dret a la intimitat davant la reivindicació col·lectiva

Un dels problemes que de mica en mica està canviant és la representativitat de les prostitutes a la notícia. Tal com ens han comentat les periodistes entrevistades, ara la dona es posa en el centre de la informació, se li dona veu sempre que és possible, ja que no sempre és així. També és cert que és difícil saber si s'estan aplicant bé comportaments periodístics com per exemple la manera en què tracten a les dones, si hi ha o no respecte a la intimitat, si són les dones les que volen realment sortir a les fotografies, a les notícies o són els/les periodistes que no tenen present aquest aspecte.

Un dels indicadors que té en compte l'Associació de Dones Periodistes per la seva anàlisi anual tracta sobre si les dones són o no identificades, tot respectant el seu dret a la intimitat. Potser caldria, en aquest sentit, trobar la manera d'aprofundir sobre aquesta qüestió plantejant una mètrica diferent, perquè el context social ha canviat profundament i ara, amb l'associacionisme, amb els sindicats de treballadores sexuals, es fa complicat saber quan s'està vulnerant aquest dret i quan realment les dones han donat o no el seu consentiment per sortir a la informació.

Les dones, prostitutes, alcen la veu, moltes es donen a conèixer per reivindicar els seus drets laborals i en aquest sentit, l'indicador no extreu dades concloents que serveixin per saber si el tractament de la informació s'ha fet amb rigor o no. El que sí que podem és canviar aquest indicador per un en el que la dada a extreure es pugui mesurar i serveixi per corregir comportaments i rutines periodístiques que fins ara no es feien correctament: **conèixer si els i les periodistes tenen per costum, per normativa, demanar el consentiment**, sí que es pot mesurar i pot servir per saber si s'està o no respectant el dret a la intimitat. Aquesta dada si que pot ser significativa de cara a poder trobar una millora en les seves rutines i fins i tot a l'hora d'actualitzar els seus llibres d'estil i normatives dels diferents mitjans de comunicació.

De la mateixa manera passa quan parlem d'identificar els altres actors en el marc de la prostitució: els clients, els "puters". La Llei Orgànica 4/2015, de 30 de març, de Protecció de la Seguretat Ciutadana, coneguda pels seus detractors com a Llei mordassa, diu en el seu punt 11 de l'article 36 (infraccions greus):

*"La sol·licitud o acceptació pel demandant de serveis sexuals retribuïts en zones de trànsit públic en les proximitats de llocs destinats al seu ús per menors, com a centres educatius, parcs infantils o espais d'oci accessibles a menors d'edat, o quan aquestes conductes, pel lloc en què es realitzin, puguin generar un risc per a la seguretat viària.
Els agents de l'autoritat requeriran a les persones que ofereixin aquests serveis perquè s'abstinguin de fer-ho en aquests llocs, informant-los que la inobservança d'aquest requeriment podria constituir una infracció del paràgraf 6 d'aquest article."*

Això afecta el compliment del recull de recomanacions perquè **la identificació dels clients vulneraria el dret a la presumpció d'innocència** (Art. 24 CE). En aquest sentit es fa molt difícil que els mitjans de comunicació i els i les periodistes puguin resoldre aquesta recomanació sense vulnerar aquest dret.

S'hauria de diagnosticar la situació d'una altra manera. L'indicador hauria d'anar més enfocat al nombre de locals d'altern i veure per què els mitjans de comunicació no posen el focus en aquests locals i en l'activitat que fan, en el nombre de persones que entren i surten d'aquests locals, pisos, carreteres en un mateix dia. Quins són clients i quins o quines són treballadors i treballadores sexuals, quins són propietaris d'aquests locals o pisos.

És l'hora de què els mitjans de comunicació i els grans grups editorials vagin de la mà del periodisme d'investigació. Aquesta és l'eina que, de ser possible, pot jugar un gran paper en el tractament de la prostitució. No es pot donar informació sobre prostitució sense saber-ne l'origen de les persones, és un fenomen molt complex com per només dedicar-hi un full d'un diari. Conèixer per què han arribat a aquesta situació, què les va fer escollir treballar d'això en lloc d'una altra feina, si hi ha hagut una vertadera lliure elecció i, si la prostitució és prostitució forçada, **per què a Espanya es continua amb una al·legalitat** que l'únic que fa és estendre la ignorància i mirar cap a un costat.

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Els periodistes, davant la pressió mediàtica i la immediatesa que se'ls hi demana no poden tampoc actuar com es feia fa anys, dedicant-hi temps. Internet i els mitjans digitals ho han canviat tot. La precarietat laboral en què es troben molts d'ells no fan possible escollir què vols investigar, què vols cobrir. **El sensacionalisme dona diners**, l'espai que et donen per una informació depèn molt de com ho expliques. Això condiciona i marca la neutralitat i el rigor periodístic.

Això sumat a la manca de formació per part dels grups empresarials, fa que molts d'ells actuïn més per intuïció que per codis ètics o llibres d'estil, la majoria oblidats al calaix ple de pols. Si a això li sumen la manca de criteri conjunt per part dels diferents grups feministes, ens trobem amb un debat que està encara obert i mentre no es trobi la manera de tancar-ho, de què els diferents grups trobin un consens en com s'ha d'abordar la prostitució, ja no només als mitjans sinó, fins i tot, a la societat, si s'ha de regular o d'il·legalitzar, **aquesta manca d'unitat fa que el fenomen estigui en un forat negre que ningú vol destapar**.

Aquesta indefinició fa també que el periodisme no sàpiga quin tractament se li ha de donar. Hi ha un aspecte molt interessant estret d'aquesta anàlisi: **tenir un criteri conjunt, una normativa conjunta significa no només posar-se d'acord en el criteri, en decidir si la prostitució ha de ser regulada, il·legalitzada o la definició que se li vulgui atribuir a dins d'un conjunt de normatives, també s'ha de mirar la manera en què aquesta normativa, a més d'estar establerta es pugui complir i s'han d'establir els mecanismes que ho puguin garantir**.

Tanmateix, existeix una diversificació de llenguatge al voltant de la prostitució que per uns està malament però per uns altres ja els hi està bé. **Prostitutes, treballadores sexuals, "chicas", meretrus, putes**. Tornem al mateix, no hi ha unitat i sense unitat no hi ha consens en la manera de tractar la informació.

El llenguatge va molt lligat a l'aspecte moral, quan parlem de "putes", ho fem com un insult que no només assignen a les prostitutes, sinó que es fa servir quan es vol insultar qualsevol dona perquè representa que, tal com molt clarament va dir l'Eva Peruga, és el pitjor que pots ser com a dona. **Aquest estigma és el que han de portar a sobre les persones que es dediquen a la prostitució**. El que fan és el pitjor que es pot fer. Sigui per una moral establerta o per una construcció social, el fet és que l'estigma "puta" encara esquitxa les dones que s'hi dediquen i tal com ja hem vist abans, l'estigma també s'aprofita per fer d'aquest fenomen històries sensacionalistes que la gent compra sense escrúpols. No ven el mateix una història d'un assassinat d'una dona normal, que el que ven el mateix titular amb una dona prostituta com a víctima. No cal dir que és prostituta si no l'ha matat el seu client però es diu igualment. Dona igual si aquesta dona té família que la pugui reconèixer. En tot cas, el plantejament hauria de ser: no tot s'hi val.

Amb tot, es podria pensar també que l'aspecte moral i les diferents construccions socials poden fer que segons criteris editorials no es parli de prostitució tot el que s'hauria de parlar, per la repercussió que pugui tenir. Si parlar d'un tema et pot suposar tenir una queixa pel llenguatge utilitzat, o per la perspectiva que li dones, sigui abolicionista, prohibicionista o amb perspectiva pro drets, podria condicionar els periodistes per invertir el temps en altres temes? Segons la periodista d'El País, això no fa que deixi d'escriure sobre prostitució, però el cas és que també opina que es parla molt poc sobre el fenomen.

No tenir criteris compartits ni normes pot ser un condicionant a l'hora de decidir si centrar els teus esforços en un tema o en un altre. I si ja saps d'entrada que per **parlar de prostitució tindrà reaccions** per la perspectiva que li dones, potser sí que condiciona una mica la quantitat de notícies i informacions que trobem sobre prostitució. Caldria aprofundir molt més en futures investigacions per què no s'informa més d'aquest fenomen i quines són les causes subjacents.

En aquest sentit s'ha de fer **més conscienciació i els mitjans de comunicació tenen molta responsabilitat, en treure aquest estigma de sobre de la prostitució**. Està bé pensar que ser prostituta no és una gran professió però no s'hauria de criminalitzar un treball que no és il·legal. Això **requereix formació per part de tots els equips directius per tallar aquest llenguatge**, per millorar aquest tractament de la informació i parlar de la prostitució en termes de respecte i dignitat, sense victimitzar i estigmatitzar, amb les diferents realitats de cadascun dels fets noticiables.

Alhora, **els interessos econòmics i polítics dels grups editorials** continuen sent una xacra per al periodisme d'investigació i, per tant, afecta el tractament de tota aquesta mena d'informació que requereix molt més temps, del que no disposen perquè no interessa. El fenomen de la prostitució es troba envoltat d'interessos de tota mena i per arribar amb ells i destapar-los cal inversió en temps i finançament per part dels mitjans de comunicació. Ara mateix les empreses periodístiques no inverteixen en aquesta mena de periodisme. Hauríem d'aprofundir per què. Tal com diu Petit:

“(Els ciutadans) esperen, en primer terme, que siguem capaços de complir els compromisos que es contenen en el nostre codi. Però, no ens enganyem, esperen també que, quan sigui necessari, les nostres organitzacions professionals tinguin la valentia d'exigir el seu compliment, encara que allò comporti episodis més o menys incòmodes. Petit. A. (1995), (Pàg.311)”.

En el mateix sentit **es concentren els interessos polítics** on els mitjans acostumen a marcar l'agenda quan prioritzen assumptes i missatges de determinats partits polítics per sobre d'altres de tal manera que la resta es veuen gairebé avocats a pronunciar-se sobre aquests mateixos discursos.²²

No podem permetre que l'agenda mediàtica estigui marcada només pel discurs polític, que anul·la la consciència crítica que ha d'estimular el periodisme. Els mitjans de comunicació tenen una responsabilitat social sobretot amb els col·lectius més vulnerables amb els que han de mantenir un compromís de pluralitat per donar-los-hi veu.

En el procés d'elaboració d'aquest treball ens hem trobat amb diferents respostes, però totes elles, en el seu conjunt ens deixen una idea molt clara. Com podem tractar la prostitució als mitjans de comunicació si els mitjans de comunicació segueixen una agenda que no marquen ells mateixos amb consciència i pluralitat? Si ens fixem l'objectiu de transcendir les limitacions que impedeixen l'aplicació del recull de recomanacions a l'hora de tractar la informació en general i la prostitució en particular, haurem de treballar i aprofundir molt més en els següents punts:

Saber reconèixer la situació en què es troba la prostitució al nostre país i al món en general.

Formació dels i les professionals del sector periodístic al voltant del fenomen de la prostitució a Espanya i al món. Formació tant en les redaccions com en els diferents professionals relacionats directament o indirectament amb el tractament de la informació.

Revisió dels diferents ens que conformen l'agenda mediàtica.

Aprofundir sobre els interessos polítics i econòmics que envolten els grups editorials que impedeixen a hores d'ara concentrar esforços en el tractament de la prostitució als diferents mitjans de comunicació.

Aprofundir molt més sobre el llenguatge que es fa servir, sobre estereotips recurrents i sobre els canvis que calen per a evitar-los.

²² VARA MIGUEL, Alfonso. "La influencia de los partidos políticos en la construcción de la agenda mediática y el rol de los periodistas como mediadores sociales. Aproximación teórico-práctica a las teorías de la agenda setting y de la agenda building". Sánchez Aranda, José Javier. Tesis doctoral. Universidad de Navarra, Pamplona, 2001

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Aquest Treball Final de Grau ha volgut fer una aproximació a les principals limitacions que envolten el tractament de la prostitució als mitjans de comunicació, partint d'un recull de recomanacions presentat l'any 2015 i que, com ja hem pogut veure, requereix també una revisió per adaptar-se a les noves realitats, no només del sector periodístic, sinó també del mateix fenomen que va evolucionant. Un fenomen que es viu des de diferents perspectives, que necessita un estudi i consens profund que permeti abordar la manera de tractar-ho de forma cohesionada i, a la vegada, plural.

Elisabet Porcuna Rafael
EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

8. Bibliografia

Ana Soledad Gil, Esteban Zunino, Jimena Marín, Valeria F. Hasan, Tatiana Pizarro, Daniela Pessolano, Brenda Di Paolo, Ivana Judith Ilardo, Julia López y Mariano Fiochetta. MEDIOS, GÉNERO Y DELITO: TRAMAS Y SENTIDOS SOBRE VIOLENCIA CONTRA LAS MUJERES. Cuestiones de género: de la igualdad y la diferencia. No. 14, 2019 – e-ISSN: 2444-0221 - pp. 29-50. Recuperat el 10 d'abril de 2020 de: <http://revpubli.unileon.es/index.php/cuestionesdegenero/article/view/5834/4488>

Article. La Mirada dels Mitjans continua sent Masculina. Entrevista a Eva Peruga, Defensora de la Igualtat d'El Periódico de Catalunya. Recuperat el 9 d'abril de 2020 de: <https://www.raco.cat/index.php/Capcalera/article/viewFile/324956/415583>.

Benítez-Eyzaguirre, L. (2017). La imagen audiovisual de la prostitución en las cadenas de televisión en España. Estudios Sobre El Mensaje Periodístico, 23(1), 325-341. <https://doi.org/10.5209/ESMP.55599>.

Boza, E. La prostitución en España: el limbo de la alegalidad. Recuperado el 10 d'abril de 2020 de: <https://revistas.usc.gal/index.php/epc/article/view/5330/6670>

Brosa Hernández, Júlia. L'estigmatització de la prostitució als mitjans de comunicació. Estudi de cas. 2010. Recuperat el 9 d'abril de 2020 de: https://repositori.upf.edu/bitstream/handle/10230/11299/TFM_JuliaBrosa.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Carranco, Rebeca. (2019). "Ferida de gravetat una dona al barri del Raval, a Barcelona". https://cat.elpais.com/cat/2019/01/13/catalunya/1547370660_128465.html. [En línia]. Data de consulta: 20 de març de 2020.

Carranco, Rebeca. (2020). "Ens hem quedat, literalment, amb la maleta al carrer". Diari El País. https://cat.elpais.com/cat/2020/04/01/catalunya/1585735386_674851.html. [En línia]. Data de consulta: 2 d'abril de 2020.

Carrasco, M., Corcoy, M., Guiu, C., & Puig, M. (2017). Anàlisi del tractament als mitjans de comunicació del tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual i de la prostitució. Barcelona: Associació de Dones Periodistes de Catalunya. Recuperat el 10 d'abril de 2020 de: http://www.adpc.cat/new_site/wp-content/uploads/2018/05/ProstitucioDefinitiu2017.pdf

Casado, David; Pérez, Silvia. Sexo, masculinidades y las víctimas expiatorias. Las mujeres en contexto de prostitución en los medios: la mirada desde las ONG. Revista Internacional de Comunicación y Desarrollo (RICD), ISSN-e 2386-3730, Vol. 1, N.º. 2, 2015 (Ejemplar dedicado a: Revista Internacional de Comunicación y Desarrollo), págs. 25-40. Recuperat el 9 d'abril de 2020 de <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=5313771>

La constitució espanyola de 1978. (Art. 24). Títol I. Dels drets i deures fonamentals. <https://app.congreso.es/consti/constitucion/indice/titulos/articulos.jsp?ini=24&tipo=2>. [En línia]. Data de consulta: 19 de març de 2020

Codi deontològic de la professió periodística a Catalunya avalat per darrera vegada l'11 de novembre 2016 en el marc del VI Congrés de Periodistes de Catalunya. <https://www.periodistes.cat/codi-deontologic>. [En línia]. Data de consulta: 17 de març de 2020.

Clua, A. (2015). La batalla simbólica de las prostitutas: El papel de la comunicación. Revista Internacional de Comunicación y Desarrollo, 1, 139-150. Recuperat el 10 d'abril de 2020 de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4981142>.

Decret 217/2002, d'1 d'agost, pel qual es regulen els locals de pública concurrència on s'exerceix la prostitució, publicat al Diari Oficial de la Generalitat de Catalunya el 8 d'agost de 2002 (DOGC número 3695). https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&mode=single&documentId=286048&language=ca_ES. [En línia]. Data de consulta: 17 de març de 2020.

Díaz, B. TRATAMIENTO INFORMATIVO DE LA VIOLENCIA DE GÉNERO EN LOS MEDIOS DE COMUNICACIÓN CANARIOS (2019). Recuperat el 10 d'abril de 2020 de:

Elisabet Porcuna Rafael
EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

<https://riull.ull.es/xmlui/bitstream/handle/915/14558/Tratamiento%20informativo%20de%20la%20violencia%20de%20genero%20en%20los%20medios%20de%20comunicacion%20canarios.pdf?sequence=1>.

De Miguel, Ana. (2012) LA PROSTITUCIÓN DE MUJERES, UNA ESCUELA DE DESIGUALDAD HUMANA. Revista Europea de Derechos Fundamentales • ISSN 1699-1524. Núm. 19/1er Semestre 2012. Pàgines 49 – 74. Recuperat el 10 d'abril de 2020 de: <https://dialnet.unirioja.es/servlet/articulo?codigo=4055494>

Eines per visibilitzar les aportacions de les dones 2011. Consell de l'Audiovisual de Catalunya, Institut Català de les Dones i Col·legi de Periodistes de Catalunya.
http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/mco_manual_eines.pdf. [En línia]. Data de consulta: 18 de març de 2020.

Fernández Martínez, María (2015/2016): El tratamiento actual de la prostitución en la televisión en España. Estudio de caso de Equipo de Investigación (La Sexta). Recuperat el 10 d'abril de 2020 de: https://uvadoc.uva.es/bitstream/handle/10324/17572/TFG_F_2016_7.pdf?sequence=1&isAllowed=y

“El diari El País elimina els anuncis de contactes: felicitats per la iniciativa”.
<http://www.donesdigital.cat/noticia/1353/el-diari-el-pais-elimina-els-anuncis-de-contactes-felicitats-per-la-iniciativa/>. [En línia]. Data de consulta: 28 d'abril de 2020.

El tractament de la violència masclista als mitjans de comunicació. Edició novembre 2009.
http://dones.gencat.cat/web/.content/03_ambits/docs/mco_recomanacions_tractament_violencia.pdf. [En línia]. Data de consulta: 18 de març de 2020.

Expósito Molina, C. (2013). *¿Qué es eso de la interseccionalidad? Aproximación al tratamiento de la diversidad desde la perspectiva de género en España. Investigaciones Feministas*, 3, 203-222.
https://doi.org/10.5209/rev_INFE.2012.v3.41146. [En línia]. Data de consulta: 20 de març de 2020.

“Eva Peruga, primera Defensora de la Igualdad en un medio de comunicación”. *Mujeres en Red*.
<http://www.mujeresenred.net/spip.php?article1850>. [En línia]. Data de consulta: 20 de març de 2020.

Fundació Surt. <https://www.surt.org>. [En línia]. Data de consulta: 20 de març de 2020.

Guerrero, Patricia (2010). “Prou estereotips i més presència de les dones als mitjans de comunicació”. *Diari Nació Digital*.
<https://www.naciodigital.cat/latorredelpalau/noticia/7191/prou/estereotips/eacute/pres/egrave/ncia/dones/mitjans/comunicaci/oacute>. [En línia]. Data de consulta: 20 de març de 2020.

Gutierrez García, Andrea. (2012). ANÁLISIS DE LA IMAGEN DE LA MUJER PROSTITUIDA EN LAS NOTICIAS DE LA PRENSA DIGITAL”. Recuperat el 21 de març de:
<https://idus.us.es/bitstream/handle/11441/38633/Pages%20from%20LIBRO%20ACTAS%20I%20CONGRESO%20COMUNICACIÓN%20Y%20GÉNERO11-6.pdf?sequence=1&isAllowed=y>.

Informe de recomanacions per al tractament de la prostitució i el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual als mitjans de comunicació. https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxius-documents/Recomanacions_prostitucio.pdf. [En línia]. Data de consulta: 20 de març de 2020.

Juliano, D. (2005). El trabajo sexual en la mira: polémicas y estereotipos. *Cuadernos pagu*, (25), 79-106. Recuperat el 10 d'abril de: http://www.scielo.br/scielo.php?script=sci_arttext&pid=S0104-83332005000200004&lng=es&tlng=es

Ledur, Natàlia. (2017). *Prostitución y discurso mediático: ¿dónde están las protagonistas?*. Barcelona : Editorial UOC ; [Bellaterra] : Institut de la Comunicació, Universitat Autònoma de Barcelona, 2017. ISBN. 9788490292433. Recuperat el 9 d'abril de 2020 de:
https://catalag.uoc.edu/search-S1*cat?/tProstituci{u00F3}n%2C+Trabajo+o+Trata/tprostitucion+trabajo+o+trata/-3%2C0%2C0%2CB/frameset&FF=tprostitucion+y+discurso+mediatico+donde+estan+las+protagonistas&1%2C1%2C/indexsort=-

Lema, David. (2020) “La ceguera de la alegalidad”. *Diari El Mundo*.
<https://www.elmundo.es/madrid/2020/02/02/5e371cb8fc6c83aa5b8b464f.html>. [En línia]. Data de consulta: 21 de març de 2020.

Elisabet Porcuna Rafael
EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Llei Orgànica 15/1999, de 13 de desembre, de Protecció de Dades de Caràcter Personal (BOE 298). <https://www.boe.es/eli/es/lo/1999/12/13/15>. [En línia]. Data de consulta: 23 de març de 2020

Llei 22/2005, de 29 de desembre, de la comunicació audiovisual de Catalunya (DOGC 4543, de 3.01.2006). https://lengua.gencat.cat/web/ content/documents/legislacio/recull_de_normativa/mitjans_de_comunicacio_i_industries_culturals/arxius/mc_llei22_2005.pdf. [En línia]. Data de consulta: 23 de març de 2020.

Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat efectiva de dones i homes (BOE 71). <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2007-6115>. [En línia]. Data de consulta: 23 de març de 2020.

Llei 5/2008, del 24 d'abril, del dret de les dones a eradicar la violència masclista <https://www.parlament.cat/document/nom/TL75.pdf>. [En línia]. Data de consulta: 24 de març de 2020.

Llei Orgànica 2/2009, d'11 de desembre, de reforma de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, sobre drets i llibertats dels estrangers a Espanya i la seva integració social. (BOE 299). <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2009-19949>. [En línia]. Data de consulta: 24 de març de 2020.

Llei Orgànica 5/2010, de 22 de juny, per la que es modifica la Llei Orgànica 10/1995, de 23 de novembre, del Codi Penal (BOE 152). <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2010-9953>. [En línia]. Data de consulta: 1 d'abril de 2020.

Llei 7/2010, de 31 de març, General de la Comunicació Audiovisual. <https://www.boe.es/buscar/act.php?id=BOE-A-2010-5292>. [En línia]. Data de consulta: 1 d'abril de 2020.

Llei Orgànica 4/2015, de 30 de març, de Protecció de la Seguretat Ciutadana. <https://www.boe.es/buscar/doc.php?id=BOE-A-2015-3442>. [En línia]. Data de consulta: 1 d'abril de 2020.

Los medios de comunicación frente a la prostitución y la trata de mujeres y niñas/os. Agencia de noticias RedAcción. (2008). Recuperat 10 d'abril de 2020 de <http://www.anred.org/?p=9908>

Martin, Xose. (2019). "Informe de la Profesión Periodística 2019: Aumenta un 2,6% el paro de los periodistas, tras seis años de caída". APM. <https://www.apmadrid.es/comunicado/informe-de-la-profesion-periodistica-2019-aumenta-un-26-el-paro-de-los-periodistas-tras-6-anos-de-descensos/>. [En línia]. Data de consulta: 20 de maig de 2020.

Martínez, A. Jesús; Alcalde, Elena; Santamaría, Alexandra. (2020) Retos ante la reescritura del cuerpo xexuado de la mujer y la prostitución femenita: estudio de caso. Vivat Academia. RevistadeComunicación. 15 marzo2020/ 15 junio, 2020, nº 150, 59-80ISSN: 1575-2844 <http://doi.org/10.15178/va.2020.150.59-80>. Recuperat el 10 d'abril de 2020 de: <http://www.vivatacademia.net/index.php/vivat/article/view/1184/1928>.

MAXWELL E. McCOMBS, DONALD L. SHAW, THE AGENDA-SETTING FUNCTION OF MASS MEDIA, Public Opinion Quarterly, Volume 36, Issue 2, SUMMER 1972, Pages 176–187, <https://doi.org/10.1086/267990>

Monitoring Media Pluralism in Europe: Application of the Media Pluralism Monitor 2017 in the European Union, FYROM, Serbia & Turkey. Country Report: Spain. https://cadmus.eui.eu/bitstream/handle/1814/61157/2018_Spain_EN.pdf?sequence=1&isAllowed=y. [En línia]. Data de consulta: 15 d'abril de 2020.

Navarro, Mayka. (2014). "Redada contra el blanqueo de dinero de la prostitución en BCN". <https://www.elperiodico.com/es/sociedad/20140920/redada-contra-blanqueo-dinero-de-la-prostitucion-bcn-3536925>. [En línia]. Data de consulta: 15 d'abril de 2020.

Núñez, S., Fernández, D. (2017). Narrativas transformadoras y testimonio ético: las estrategias discursivas de la Plataforma Feminista 7N, Contra las Violencias Machistas. index.comunicación | nº 7 (3) 2017 | Páginas 269-281 E-ISSN: 2174-1859 | ISSN: 2444-3239 | Universidad Rey Juan Carlos. Recuperat 10 d'abril de 2020 de <http://journals.sfu.ca/indexcomunicacion/index.php/indexcomunicacion/rt/printerFriendly%20/341/331>

OLMOS-ALCARAZ A. "Pateras, embarazadas y prostitución": representaciones y discursos sobre la mujer inmigrante en la televisión española. Fonseca, Journal of Communication [Internet]. 20 Dic 2013 [citado 10 Abr 2020]; 7(7): 73-99. Recuperat el 10 d'abril de 2020 de: <https://revistas.usal.es/index.php/2172-9077/article/view/11706>

Elisabet Porcuna Rafael
EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

ORDRE PRE/335/2003, de 14 de juliol, per la qual s'aprova l'ordenança municipal tipus sobre els locals de pública concurrència on s'exerceix la prostitució. (DOGC 3935). Publicat el 29 de juliol de 2003. https://portaljuridic.gencat.cat/ca/pjur_ocults/pjur_resultats_fitxa/?action=fitxa&mode=single&documentId=315017&language=ca_ES. [En línia]. Data de consulta: 20 d'abril de 2020.

Parlament de Catalunya. Estatut d'autonomia de Catalunya. Edició 2016. <https://www.parlament.cat/document/cataleg/48089.pdf>. [En línia]. Data de consulta: 17 de març de 2020.

Petit A. 1995 (Pàg. 311). *El compromiso ético del periodista y el Código de la Fape*. Resenyat a Bonete Perales, Enrique. *Éticas de la información y deontologías del periodismo*. Tecnos. Madrid. 1995 (Pàg. 311). Recuperada el 18 de març de 2020 de http://ual.dyndns.org/biblioteca/Aspectos_Eticos_Juridicos_de_la_Comuni_Social/Pdf/Unidad_08.pdf

Pla per a l'abordatge integral del treball sexual. Pla ABITS. <https://ajuntament.barcelona.cat/dretssocials/sites/default/files/arxiu-documents/i-pla-abits-catala-castella-angles.pdf>. [En línia]. Data de consulta: 18 de març de 2020.

Protocol de protecció de les víctimes de tràfic d'éssers humans a Catalunya, de 17 d'octubre de 2013. http://dones.gencat.cat/web/contenut/03_ambits/violencia_masclista/coordinacio/protocol/Protocol_proteccio_Victims_TraficHumans_Cat.pdf. [En línia]. Data de consulta: 15 de maig de 2020.

Rama, Ana Belén Puñal, & Tamarit, Ana. (2017). La Construcción Mediática del Estigma de Prostituta en España. *Ex aequo*, (35), 101-123. Recuperat el 10 d'abril de 2020 de <https://dx.doi.org/10.22355/exaequo.2017.35.07>.

Rodríguez Martínez, Pilar (2015). «Un análisis interseccional sobre malos tratos y violencia laboral en mujeres que ejercen la prostitución». *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 151: 123-140. Recuperat de [:\(http://dx.doi.org/10.5477/cis/reis.151.123\)](http://dx.doi.org/10.5477/cis/reis.151.123)

Roqueta, Marta. (2019) "Les històries que importen". *Diari El Temps*. <https://www.elperiodic.com/2019/05/15/les-histories-que-importen>. [En línia]. Data de consulta: 15 de maig de 2020.

Roqueta, Marta. (2020) "Cuatro mites sobre la teoría queer". *Diari El Temps*. <https://www.elperiodic.com/2020/05/15/cuatro-mites-sobre-la-teoria-queer-i>. [En línia]. Data de consulta: 15 de maig de 2020.

Ruiz-Herrera, Angie Lorena; Ruiz-Guevara, Sandra Milena & López-Cantero, Ever José. Mass media role in the comprehension of the human trafficking phenomenon. *Rev. Crim.* [online]. 2018, vol.60, n.2, pp.25-39. ISSN 1794-3108. Recuperat el 9 d'abril de 2020 de: <http://www.scielo.org.co/pdf/crim/v60n2/1794-3108-crim-60-02-00025.pdf>

Sánchez-Perera, P. (2019). Un debate adulterado: distribución del poder simbólico en las disputas feministas en torno a la prostitución. *Revista Mediterránea de Comunicación/Mediterranean Journal of Communication*, 10(1), 131-146. <https://www.doi.org/10.14198/MEDCOM2019.10.1.21> https://rua.ua.es/dspace/bitstream/10045/84431/6/ReMedCom_10_01_21.pdf. [En línia]. Data de consulta 11 d'abril de 2020.

"Ten reasons to decriminalize sex work". The Open Society Foundations. <https://www.opensocietyfoundations.org/publications/ten-reasons-decriminalize-sex-work>. [En línia]. Data de consulta: 16 de maig de 2020.

Un manual recull recomanacions sobre el tractament de la prostitució als mitjans de comunicació. Recuperat el 15 de maig de 2020 de: https://www.ara.cat/media/recomanacions-tractament-prostitucio-mitjans-comunicacio_0_1303069929.html.

VARA MIGUEL, Alfonso. "La influencia de los partidos políticos en la construcción de la agenda mediática y el rol de los periodistas como mediadores sociales. Aproximación teórico-práctica a las teorías de la agenda setting y de la agenda building". Sánchez Aranda, José Javier. Tesis doctoral. Universidad de Navarra, Pamplona, 2001. Recuperat l'11 de juny de 2020 de <https://dadun.unav.edu/bitstream/10171/17497/1/Tesis%20Alfonso%20Vara.pdf>

Elisabet Porcuna Rafael
EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Vicente, Daniel. (2020). "La prostitución en tiempos de coronavirus: "Ya no trabajamos. Es muy difícil el sexo sin besar o abrazar"". Diari El Mundo. <https://www.elmundo.es/comunidad-valenciana/castellon/2020/03/17/5e6ffd40fc6c83ba728b45fa.html> . [En línia]. Data de consulta: 18 de març de 2020.

9. Annex I – Les preguntes

9.1. Les Preguntes

Per poder treure conclusions significatives, hem fet una sèrie de preguntes diferenciades en 3 blocs que hem reajustat d'acord amb cada perfil.

9.1.1.El paper de les rutines periodístiques

En aquest bloc hem formulat les següents preguntes tenint en compte les rutines periodístiques amb les quals es veuen abocats a treballar les professionals entrevistades als diferents mitjans de comunicació.

- S'apliquen normes, recomanacions o codis deontològics dintre de les rutines periodístiques del mitjà de comunicació on treballes? O apliques algun tipus de norma o codi deontològic en la teva rutina com a periodista si ho fas com a freelance? O creus que els professionals que tracten aquests temes apliquen algun tipus de codi deontològic o norma o recomanació?
- En quines seccions es tracta el tema de la prostitució?
- Per mitjà de quins gèneres periodístics s'acostuma a elaborar la informació al voltant de la prostitució (notícies, reportatges, entrevistes)?
- Les notícies acostumen a ser d'elaboració pròpia o d'agència?
- Quin treball es fa amb les fonts?
- Quines fonts es prioritzen?
- Quin és el pes de la línia editorial en el mitjà a l'hora d'abordar una notícia o donar-li cobertura?
- Quants periodistes treballen en aquest tema? Són homes o dones?

9.1.2.El paper dels/de les periodistes

En aquest bloc s'ha tingut en compte el treball de les periodistes de forma individual atenent a la seva implicació individual i a la seva pro activitat envers la temàtica que ens ocupa.

- Quan vas començar a treballar en temes relacionats amb la prostitució?
- Com t'hi vas implicar?
- Has percebut algun canvi en la manera que els mitjans tracten aquests temes d'ençà que t'hi dediques? En cas afirmatiu, explica-ho.
- Coneixes les recomanacions sobre el tractament de la prostitució als mitjans de comunicació? En cas afirmatiu, quines creus que són les principals limitacions de la seva aplicació pràctica?

9.1.3.El paper del context

En aquest bloc s'ha tingut en compte el paper que juga el context social i cultural a l'hora d'abordar qualsevol notícia al voltant de la temàtica que ens ocupa.

- Creus que existeixen prejudicis morals que impedeixen tractar aquests temes de forma objectiva?
- Quin pes creus que té l'estigma de “puta” en la manera en què es tracta a aquest col·lectiu als mitjans?
- Creus que es fa un ús del llenguatge adequat quan es tracta aquest tema?

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- Creus que es dóna la mateixa cobertura al discurs “abolicionista” que al discurs “pro-drets i de regulació”? Per què creus que passa això?
- De quina manera influeix la política amb el seu discurs en el tractament d'aquests temes.
- Has experimentat algun canvi a la societat en la manera de percebre i tractar aquests temes? En cas afirmatiu, explica-ho.

9.1.4. Mètodes de recollida d'informació:

Els mètodes de recollida d'informació que s'ha fet servir són els següents:

- **Mètodes qualitius:** recerca de documentació i anàlisi i entrevista semiestructurada.
 - **Recerca de documentació:** recerca i anàlisi de documentació relacionada de l'àmbit polític, periodístic, informes, marc legal, etc.
 - **L'entrevista semiestructurada:** aquesta tècnica permet aprofundir sobre la temàtica, ja que ens permet accedir a les experiències personals de les periodistes entrevistades, de les seves vivències, des que van començar a informar sobre la prostitució. És informació subjectiva que ens aproxima a la realitat de les redaccions d'avui dia.

10. Annex II – Transcripcions

10.1. Transcripció entrevista a Rebeca Carranco. Periodista d'El País.

- **Primer bloc sobre el paper de les rutines periodístiques en el tractament de la informació.**

○ E. Porcuna:

El primer bloc és sobre les rutines periodístiques i en el context del treball sexual i la prostitució. S'apliquen normes, recomanacions o codis deontològics que heu de seguir com a rutina periodística per aquest tractament?

○ R. Carranco:

Nosaltres tenim el llibre d'estil. L'estem reformant, estem fent una actualització i tindrà tota una part que inclourà també, no la prostitució en si, sinó les víctimes de tràfic d'éssers humans. Això estarà inclòs del nostre llibre d'estil i això és una cosa que els periodistes d'El País hem de conèixer. Llavors, més enllà d'això, el que tenim sempre i el que hem de treballar sempre és amb els mateixos criteris que hem de fer servir per tractar qualsevol informació, que són uns criteris bàsics de tractar la informació. Però si específicament hi ha una formació sobre això? No.

○ E. Porcuna:

D'acord, i en quines seccions normalment es tracta el tema de la prostitució?

○ R. Carranco:

Això jo crec que hi ha una confusió molt generalitzada sobre "no han d'anar a la secció de successos". A El País no existeix una secció de successos i a la majoria de mitjans no existeix una secció de successos. Existeix l'especialització, jo sóc periodista de successos, que potser el nom té una càrrega pejorativa molt gran però el periodista de successos no és una persona que faci malament la seva feina. Dins de la seva feina està tot el que té una banda policial i, moltes vegades, la prostitució té aquesta banda no? De si hi ha tràfic d'éssers humans, de si hi ha proxenetes i hi ha tot això. Llavors, el que jo faig de prostitució va a societat, va a la secció de societat i crec que no és només El País, crec que El Periódico també és així i al diari Ara. A la majoria de mitjans no existeix la secció de successos.

○ E. Porcuna:

Per mitjà de quins gèneres periodístics s'acostuma a elaborar la informació? Notícia, reportatge, entrevista? Quin tipus de gènere acostumeu a fer servir?

○ R. Carranco:

De tot, de tot. Si tens una operació policial que afecta una xarxa de proxenetes és informació normalment però després hi ha molt reportatge. Hem fet molts reportatges...(parlo constantment del tràfic d'éssers humans perquè és el que més abordem...)

○ E. Porcuna:

I el tema de treball sexual com a tal?

○ R. Carranco:

Clar, és una mica complicat. Hi ha un debat sobre això en el món del feminisme sobre si realment existeix el treball sexual o no, o si sempre la dona ho fa de forma voluntària, si existeix o no. Això és una línia de debat molt gran al diari i el diari té una postura com del feminisme clàssic, de què

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

la prostitució, difícilment pot ser una cosa voluntària. Llavors, gairebé sempre que es tracta, es tracta des de la perspectiva de tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual. Per això, insisteixo molt amb això, i fem reportatges i fem notícies. També, moltes vegades, a les notícies hi ha entrevistes amb les expertes, però bé, són els dos gèneres...

○ E.Porcuna:

Però el que és amb la persona que es dedica no feu entrevista?

○ R. Carranco:

Amb la dona vols dir? Si. És una cosa per mi... Anar a buscar a la dona i preguntar-li és una cosa essencial. Si, i tant.

○ E. Porcuna:

I les notícies són d'elaboració pròpia o tireu d'agència?

○ R. Carranco:

Clar, depèn de la notícia. Si tens una operació policial que no va més enllà i que no té rellevància, com qualsevol altra àrea, amb servei d'agència, però en el moment que tu consideres que allò té rellevància es genera una notícia pròpia.

○ E.Porcuna:

Quin treball féu normalment amb les fonts?

○ R.Carranco:

Cada periodista que fa una àrea concreta té unes fonts que coneix. Jo que faig successos i que els faig a Catalunya, jo tinc tracte amb Sicart, moltes fonts d'ONG's que s'hi dediquen a treballar amb les dones. També tinc un "amplio abanico" per dir-ho així de fonts policials. També conec a expertes, a psicòlogues que et poden explicar i després hi ha una part de terreny essencial. Cada cas ha de tenir unes fonts pròpies, en el sentit de, intentar arribar a les dones, intentar, jo que sé, si hi ha un proxenet detingut, doncs també saber qui és aquest "tío" i si és un perfil delictiu, si hi ha una persona que, com en el cas de la Jonquera, que és un cas molt tractat no? Hi ha un home que és l'amo del bordell que es diu com el més gran d'Europa, no? Doncs, en aquest home jo conec a aquest home, conec al seu advocat, no? En cada cas concret treballes aquell cas concret i, després tu tens un context que ja saps qui són les persones que treballen això i que et poden ajudar com a expertes.

○ E. Porcuna:

I prioritzeu algun tipus de font o totes es tenen en compte?

○ R.Carranco:

És que això és molt difícil de dir així com en teoria. És que depèn, si tens una dona que té una característica molt especial... Jo me'n recordo, per exemple, un cas, d'una dona que ella va denunciar davant d'un jutjat sense cap mena de "biombo" ni ser testimoni protegida els "tios" que l'havien explotat sexualment. Llavors aquella dona tenia una prioritat. Ella volia sortir, volia explicar el que li havia passat. Llavors és una font prioritària. A les informacions del dia a dia, és que depèn de cada cas. O sigui, el que sempre has de tenir és una base de context, de poder explicar, això és un cas particular que explica una realitat general.

○ E.Porcuna:

I quin pes té la línia editorial del mitjà en la notícia que es dona?

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- R.Carranco:

Clar, la mirada del mitjà és important... Això que et deia de la postura que pot tenir el diari en el tema de la prostitució... Òbviament tens un marge per fer les informacions com tu creus. Però si tens un diari, sigui quin sigui el mitjà, que està en una línia potser més abolicionista, doncs hi ha notícies doncs que costa més que encaixin.

- E.Porcuna:

Quants periodistes treballen en aquest tema?

- R.Carranco:

No et sé dir... A Catalunyaestic jo i després està una altra persona que fa local que també pot acabar abordant aquesta mena de temes.

- E.Porcuna:

I què és home o dona?

- R.Carranco:

En aquest cas és un home.

- E.Porcuna:

I a nivell context general el percentatge d'home-dona que es dedica a aquest tipus de temàtica, més o menys és el mateix?

- R.Carranco:

El País a Madrid té una corresponsal de gènere, que és una figura nova que es va crear fa tot poc. És una dona i ella és la persona que supervisa totes les informacions que tenen aquesta mirada de gènere. És el teu referent, és a qui tu truques quan tens dubtes, quan no saps com tractar una informació, quan una cosa pot estar esbiaixada o no, llavors tens aquesta figura. Però en el dia a dia, el que passa als diaris i jo crec que passa a tots els diaris és si tens un tema molt important... Tindràs a molta gent treballant això. Tindràs a la persona que normalment fa successos a Madrid, tindràs una persona que fa normalment successos en l'àmbit nacional, pots tenir la persona de societat que fa temes de violència de gènere, em pots tenir a mi de reforç... Per això no et sé dir una xifra perquè no és tan quadriculat, saps? No és una cosa tan tancada... En tens dos o en tens tres o en tens ...

- **Segon bloc sobre el paper de la periodista o el periodista en el tractament de la informació.**

- E.Porcuna:

Quan vas començar a treballar els temes de prostitució?

- R.Carranco:

A veure, jo estic especialitzada en interior o en successos i tot això des de 2011... i estem a 2020.... Però des d'abans... dos anys abans o així jo ja feia una mica aquests temes.

- E.Porcuna:

I com t'hi vas implicar? O sigui com vas començar a abordar temes de prostitució? Perquè no és una temàtica "normal"?

- R.Carranco:

Jo crec que amb les operacions policials... Mira jo recordo una cosa que va començar a Catalunya que ens va posar una mica nerviosos... i era que van començar a sortir informacions de menors

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

que estaven sent prostituïdes. Llavors això a mi em va alarmar molt i vaig anar primer a la font policial que eren els que ho explicaven. Què està passant amb això?... Llavors quan tu comences la font policial, els policies també tracten amb les xarxes que tracten amb les dones, amb les dones... És una porta que se t'obre, però bé, jo recordo això com un element que recordo que ens va apropar molt i aquí és quan jo vaig començar... a fer aquests temes. Però és una part, insisteixo tota l'estona que no és la prostitució en general, sinó el tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual, que està directament vinculada a l'àrea que jo faig.

○ E.Porcuna:

Clar, tu això és una mica el que deies no? Què està una mica vinculat amb la línia editorial d'El País no? Que potser no tenen la visió de què existeix la part del que és el "treball sexual" no?

○ R.Carranco

Clar...jo ficar-me en aquest debat és una mica complicat eh? No...És que cadascú pot tenir la seva opinió i és com una mica difícil... Jo què sé...A El País jo sí que per exemple sí que hem entrevistat a dones. Que diuen que són treballadores sexuals...Bé...i que ho defensen i tal... Però bé, que la majoria dels casos... Sí que és amb aquesta visió.

○ E.Porcuna:

Has percebut algun canvi de la manera en què els mitjans tracten aquests temes d'ençà que t'hi dediques?

○ R.Carranco

Bé, jo crec que últimament parlem molt poc. Jo tinc la sensació que parlem molt poc d'aquests temes. No sé si és perquè també hi ha menys xarxes que s'hi dediquen a explotar dones... Jo crec que no...Però en parlem menys...no ser dir molt bé per què, però parlem menys.

○ E.Porcuna:

I has notat cap canvi en la manera que es percep des de fora aquest tipus d'informació?

○ R.Carranco

Sí... Jo recordo que abans quan feies qualsevol informació sobre "tràfic d'éssers humans amb finalitat d'explotació sexual" ... Insisteixo en això... Sempre hi havia com aquest "coletilla" de bé...Ho fan perquè volen i ... Jo crec que ara ja s'ha fet el pas següent de dir: aquestes dones poden saber que vénen a prostituir-se, no? Però no tenen per què saber que els hi faran posar-se esponja i hauran de tenir sexe quan tenen la regla...o no tenen per què saber que els hi trauran el passaport o no tenen per què saber que els hi trauran els diners no? Llavors deixa de ser un estigma. Jo, des del meu punt de vista el fet de prostituir-se i passa a ser una cosa que tothom som conscients de "potser tu et pots prostituir si tu vols, però les condicions són també importants". Ja no està en qüestió això. Jo al principi sí que veia... Bé, una mica com de dir ...Bé... I ara ja no...Ara jo crec que tothom és conscient de que tu pots prostituir-te però les condicions importen també no?

○ E.Porcuna:

Coneixes les recomanacions sobre el tractament de la prostitució als mitjans de comunicació?

○ R.Carranco

Vaig participar! Clar, jo vaig participar en aquestes recomanacions...

○ E.Porcuna:

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

I quines creus que són les principals limitacions de la seva aplicació pràctica?

- R.Carranco

Bé, l'espai i el temps. El temps que tens per treballar, com sempre eh? Nosaltres els periodistes treballem, i ara més que mai amb el tema de la web amb un cercle d'informació de 24 hores on tu estàs no amb una informació. Normalment amb més d'una informació, perquè la realitat és canviant constantment. I clar, això ens condiona. No tenim el temps que voldríem per poder-ho fer tan bé com ens agradaria. Això és evident.

- E.Porcuna:

El temps i els mitjans suposo ... A nivell potser de més periodistes?

- R.Carranco

Sí, sí, sí... La nostra realitat en això ens complica la vida.

• Tercer bloc sobre el paper del context en el tractament de la informació.

- E.Porcuna:

Creus que existeixen prejudicis morals que impedeixen tractar aquest tema de forma objectiva?

- R.Carranco

Als periodistes dius. A mi com a periodista?

- E.Porcuna:

Al context social. O sigui, de cara a com percep la notícia la societat... Us limita a l'hora de tractar aquest tipus de temes per la moralitat que afecta... Vull dir, tu treus una notícia des del diari i segons com, perd audiència.

- R.Carranco

No, jo no ho crec. No crec que ens plantegem en parlem o no en parlem per la repercussió que pugui tenir a l'hora de criticar-nos i tal. La repercussió és important, però no de què puguem perdre lectors i coses així. Sí que, jo et parlo particularment del que jo em trobo: informar de la prostitució és molt delicat. Sempre estàs ofenent algú, sempre. Si tu pots ofendre a les dones que consideren que són treballadores sexuals i que les estàs infantilitzant. Això passa, les ofens. Pots ofendre...o sigui... Depèn de com ho expliquis algú se't queixarà gairebé sempre. Jo les vegades que he tingut queixes de les meves informacions, gairebé han sigut sempre de treballadores sexuals enfadades per la perspectiva que nosaltres li donem. Clar, això t'ho trobes... Em condiona? Doncs bé, jo escolto el que em diuen i hem d'escoltar les crítiques i et pots equivocar com a periodista però jo intento treballar sempre amb rigor i... Jo recordo una de les últimes queixes que em va arribar d'una associació...Era una dona que exercia com a treballadora sexual i que la va matar un client, no? Que per què dèiem que era treballadora sexual? És essencial! Era el cas d'una noia xinesa que la va matar un client. Llavors, clar la notícia a què feia referència? A tot el debat, això és violència de gènere, això no és violència de gènere... que s'hi volia incloure la llei perquè sempre ha d'haver-hi una relació afectiva o no... Si es considera que no, que sí... i tal...i llavors la queixa de les treballadores sexuals. No recordo...no sé si era Genera, no recordo quin era però era per què deia que era prostituta. Home, és essencial! Com pots? Llavors, això t'afecta com a periodista? Bé, ja saps que et vindrà la queixa no? Però bé, fem la informació igual... vull dir que no...

- E.Porcuna:

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Clar, sempre s'ha de donar el perfil de persona perquè clar, en altres àmbits no es dona el perfil del treball que fan, no? Aquest és un dels punts de les recomanacions no?

- R.Carranco

Però si et mata un client. Si tu ets prostituta i et mata un client, és essencial. No és un perfil. No, és que a més era metgessa. Si a una metgessa la mata un client, és essencial. Si a una dona que és prostituta la mata un client, és essencial. I a més per veure si és violència de gènere. Si un mosso, fa servir la seva arma, reglamentaria, per matar una dona és essencial. O sigui, no és que la matés el seu cosí. Era un client a una dona que és prostituta. És essencial. És informació essencial.

- E.Porcuna:

Quin pes creus que té l'estigma de "puta" en la manera que es tracta a aquest col·lectiu?

- R.Carranco

Jo et diria, jo com a periodista, a mi que una dona exerceixi la prostitució o que una dona treballi a un supermercat, és que m'és igual, però el que et deia abans. Socialment, sí que hi ha un estigma, òbviament. No tinc cap mena de dubte, no? "Ho fas perquè vols...", "tu sabràs...", "està mal vist...". Socialment té un estigma.

- E.Porcuna:

I això aplica en la manera en què els mitjans tracteu el tema?

- R.Carranco:

Per parlar amb elles i perquè estiguin autoritzades a l'hora de parlar? No. Bé clar, no puc fer una generalització perquè jo no puc parlar per altres periodistes, puc parlar per mi. No, no, tenen una veu i estan autoritzades per explicar el que elles considerin. Clar, quan parles com el col·lectiu, jo el que entenc és que si estem parlant amb un col·lectiu de prostitutes perquè això té alguna mena de rellevància, com un col·lectiu de metges, elles expliquen la seva situació. Llavors, clar, estem parlant d'elles com a prostitutes, perquè allò és la notícia. Jo que sé, per exemple, pel Mobile que hi ha molta oferta sexual i tot això i jo he fet reportatges pel Mobile de parlar amb dones. De sortir al carrer i de dones de carrer que t'expliquen doncs al carrer no "currem" gens perquè se'n van a locals i coses així. Elles tenen la seva veu, aquella informació va sobre allò i per mi la seva veu en el seu àmbit, òbviament és una veu autoritzada.

- E.Porcuna:

I creus que es fa un ús del llenguatge adequat quan es tracta el tema?

- R.Carranco:

Jo crec que no es fa un ús del llenguatge adequat mai. O sigui, des de dir "chicas" a les dones i infantilitzar-les. Crec que amb això ens queda molt de camí de ser conscients de la força de les paraules que fem servir. Jo crec que amb això hem de millorar.

- E.Porcuna:

I creus que es dona la mateixa cobertura al discurs abolicionista que al discurs pro-drets i de regulació?

- R.Carranco:

Clar, és que és un debat tan complicat... No t'ho sé dir, no tinc al cap. No sé, seria parcial si et digués la realitat del que es parla... O del que no es parla... Jo diria... Jo tinc la meua mirada...i jo veig que es parla més de les abolicionistes. Clar, és la meua sensació.

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- E.Porcuna:

Quant a cobertura d'El País, es dona més cobertura al discurs abolicionista que al pro-drets?

- R.Carranco:

Jo crec que El País intenta donar cobertura al debat que hi ha sobre això. Perquè és un debat que hi ha al govern, és un debat polític. I jo crec que sí que intenta donar la cobertura sobre aquest debat. Sobre això que està passant.

- E.Porcuna:

I de quina manera influeix la política en el tractament d'aquests temes?

- R.Carranco:

Home la política ens afecta en tot. El que et deia abans...sí que et mati un client és violència de gènere o no. Si canvia la llei i fan, jo que sé, això ... Que prohibeixin la prostitució... Que no ho sé si s'aconseguiria mai una cosa així o fins al fet, jo me'n recordo la Montserrat Tura, no? Que ella va donar aquestes llicències locals de prostitució perquè tinguessin com una mena de llicència. La política condiona tot perquè condiona com, com a societat ho abordem i com policialment, que és la meua àrea, s'aborda, no? I imaginat si la prostitució acaba sent un delictes. Una cosa que ara mateix no és, doncs evidentment tindrà unes conseqüències informatives molt grans.

- E.Porcuna:

Per què no s'està donant cobertura ara al col·lectiu en l'entorn del Covid19?

- R.Carranco:

No tinc ni idea. Bé, no tinc ni idea... Crec que la realitat del Covid se'ns està... Però bé, jo ara estic esperant la trucada d'una dona que va ser prostituta i que m'ha de trucar per explicar-me que ella creu que continuen funcionant els locals i que està molt preocupada per la protecció de les dones. Jo en aquest cas crec que és la realitat que ens desborda. A mi m'ha trucat, t'explico tot com ha anat. M'ha trucat un policia aquest matí que m'ha dit "escolta tinc una dona que els està passant això i tal, una dona que conec de fa molt de temps i tal i li passo el teu mòbil?" dic sí, sí, sí. Passa-li. Òbviament és súper important. Però que la realitat del Covid19 és... Jo, a veure què m'explica ara aquesta dona. Perquè sembla que hi ha vàries webs que estan funcionant... i que les webs tenen locals i que als locals els hi va gent.

10.2. Transcripció entrevista a Marta Roqueta. Periodista seccions d'opinió.

- **Primer bloc sobre el paper de les rutines periodístiques en el tractament de la informació.**

- E. Porcuna:

Quan fas una anàlisi d'alguna notícia o acte, apliques o tens de referència cap recomanació tipus codi deontològic o alguna norma rellevant dintre de què és el camp periodístic?

- M. Roqueta:

A veure, no tinc cap norma de referència, però sobre tot perquè en el tema feminista, vull dir, jo he estudiat sobre això, llavors hi ha moltes pràctiques que ja les tinc interioritzades i llavors quan reviso el text doncs miro si hi ha alguna cosa que he tingut algun biaix racista o classista o el que sigui. Però una mica... no... perquè és això que ja ho tinc força incorporat. Sempre pots millorant i per això sempre vaig mirant doncs guies i cursos i recomanacions... Però això ho faig a posteriori quan tinc una estona perquè és això d'anar-te reciclant... Però a l'hora de fer un article, no. A l'hora de fer un article, com que ja fe quines guies s'han de fer, doncs ja ho aplico.

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- E. Porcuna:

I on acostumes a publicar les teves anàlisis? En alguna secció concreta? A cap diari en concret? Una secció de successos per exemple o?

- M. Roqueta:

Jo publico a opinió, a El Periódico, a La República, tinc una secció al Temps en què parlo de debats feministes, al Fot-li Pou que és un mitjà d'opinió i bàsicament és això. I tres és una secció d'opinió normal i el Temps sí que tinc una secció.

- E. Porcuna:

I acostumes a parlar de temes de prostitució? Quan parles de temes feministes entenc que abordes bastant informació de temes de prostitució o abastes tot el camp en general?

- M. Roqueta:

Jo clar, jo als quatre mitjans que t'he dit, jo sempre parlo de feminisme, sempre i, a vegades sí que surt el tema de la prostitució.

Jo normalment el que faig és, en articles de El Periódico i el Fot-li Pou ,per exemple, jo parlo de...analitzo qüestions d'actualitat relacionades amb el treball sexual. Per exemple, quan es va fer el sindicat de treballadores sexuals i es va voler prohibir. Quan unes abolicionistes doncs van fer una marxa abolicionista estigmatitzant les prostitutes del Raval i no se'n van anar pas a la Jonquera, no? Que és on hi ha els macro prostíbuls ... Vull dir... Faig aquestes notícies/anàlisi més de fet i llavors al Temps i a La República com que són mitjans on tinc més espai i a més a més són més de reflexió, sí que llavors faig una reflexió teòrica de com s'ha abordat des del feminisme teòric aquestes qüestions. O sigui, tinc dos mitjans que és més d'actualitat i dos mitjans que és més analitzar els debats teòrics que hi ha.

- E. Porcuna:

I normalment quin gènere periodístic acostumes a fer servir? Tipus entrevista, reportatge...

- M. Roqueta:

Sempre és opinió. A vegades em demanen... Per exemple, el Món d'ahir, la revista dirigida pel Toni Soler que és sobre història sí que vaig fer un reportatge històric en què vaig fer un reportatge entrevistant quatre fonts i fent doncs un repàs històric. En aquest cas sobre el feminisme i la lluita "trans" a Catalunya. Però si no, en general el que faig és anàlisi i opinió.

- E. Porcuna:

I són articles normalment d'elaboració pròpia oi? No tires d'agència ni res?

- M. Roqueta:

Sí, sí, tot ho faig jo...

- E. Porcuna:

I quin treball fas amb les fonts normalment?

- M. Roqueta:

Clar, el que faig és...Clar, quan faig reportatges sí que entrevisto fonts però quan escric les anàlisis d'opinió bàsicament el que faig és que baso en notícies i una mica les lleigeixo per contrastar-les i llavors em baso en la teoria i en el que he après i en les meves opinions no? Perquè és un article d'opinió per explicar coses.

- E. Porcuna:

I quan fas servir fonts, prioritizes alguna davant d'una altra? Fonts públiques, fonts policials?

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- M. Roqueta:

Jo no faig servir fonts policials. Jo el que faig és, per exemple en el cas del treball sexual sempre dono veu a les treballadores sexuals. És a dir, cito el sindicat tal o l'associació tal altre i llavors també...a veure, a mi la posició abolicionista no m'agrada... Tal com articulen les lluites, eh? Una altra cosa és el debat de fons aquest d'on ve el treball sexual, la prostitució... Això és una cosa que abordo en els textos i allà l'única cosa que faig servir és fonts acadèmiques diguéssim. En els articles més d'actualitat. Aquests que et comento del Fot-li Pou i el del Periódico... En aquest cas les fonts que faig servir és això... És mirar què han dit el col·lectiu tal, què han dit el col·lectiu abolicionista i a partir d'aquí fer la valoració. És a dir, m'agrada escoltar les dues posicions però jo crec que sempre dono més veu a les treballadores sexuals perquè he fet anàlisis sobre els col·lectius abolicionistes i també altres col·lectius trans excloents que a vegades se solapen i elles tenen molta més presència als mitjans. O sigui, tenen unes veus més fortes a l'acadèmia, tenen unes veus més fortes als mitjans... Llavors en el meu espai el que faig una mica és compensar, equilibrar la representació x.

- E. Porcuna:

Llavors quan treballes aquest tipus de mitjans de comunicació, creus que la línia editorial té molt de pes a l'hora de com enfoques tu el tema de l'anàlisi?

- M. Roqueta:

No. No, la línia editorial jo no la tinc en compte, entre altres coses perquè si hi ha un tema que no els hi agrada, ja m'ho diran, però no m'han dit mai res. Jo no tinc en compte la línia editorial, el que sí que tinc en compte és el públic. És a dir, depenent del públic de cada mitjà el que faig és ...O sigui, jo tinc una idea i aquesta idea no canviarà i la meua opinió no canviarà, en tots els mitjans defensaré la mateixa opinió però la forma que tindrè d'explicar-ho serà diferent en funció del mitjà perquè ... I també, en funció del mitjà jo considero que hi ha coses, hi ha temes que són més adequats per l'un que per l'altre. En el sentit de, per exemple, si La República doncs és un mitjà que té una mirada més independentista, doncs allà és un lloc molt interessant per parlar de feminisme independentista o de racisme dins del moviment independentista català, per exemple. Al Periódico, per exemple és un mitjà on escriuen algunes feministes abolicionistes i una mica reticents a incloure les dones transex al moviment, per tant, jo el que faig és doncs potenciar una mica més aquests temes per contrarestar aquestes opinions, però ja et dic en general el que faig en la majoria de casos és canviar l'estil i agafar d'aquell tema aquella perspectiva que jo crec que serà més interessant pel públic però l'opinió meua serà igual a tot arreu.

- E. Porcuna:

Hi col·labores amb altres periodistes quan fas un projecte d'aquest tipus?

- M. Roqueta:

L'opinió és sola. El que sí que fas algunes vegades és si tens algun dubte jo el que faig és contactar amb alguna periodista o amb algun col·lectiu que hagi tractat més el tema per demanar més informació. Això sí que ho faig.

- E. Porcuna:

I normalment són homes o dones les persones amb les quals treballes?

- M. Roqueta:

Són dones.

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- **Segon bloc sobre el paper de la periodista o el periodista en el tractament de la informació.**

- E. Porcuna:

Quan vas començar a treballar els temes de prostitució?

- M. Roqueta:

Des del 2017 més o menys.

- E. Porcuna:

I com t'hi vas implicar?

- M. Roqueta:

Bé, ja d'entrada perquè és un dels grans temes que hi ha dins del feminisme i també perquè en un màster que vaig fer a Londres sobre feminisme, un dels treballs que em va tocar va ser sobre el treball sexual i a partir d'aquí doncs em va interessar. De totes maneres, abans del 2017 jo havia estat a l'associació de dones periodistes i, en aquests moments ja es parlava, jo ja havia anat a xerrades on es parlava d'aquests documents que tu esmentaves. Per això a mi aquest protocol ja em sonava. És a dir, abans d'això, abans del 2017, que del 2016 al 2017 és quan estic a Londres, abans jo ja havia treballat, per mitjà de l'Associació de dones periodistes i tot això ja havia estat en contacte.

- E. Porcuna:

I has percebut algun canvi en la manera que els mitjans tracten aquests temes d'ençà que t'hi dediques?

- M. Roqueta:

No...no ho sé... clar vull dir, jo no estic en una redacció ... Sí que per exemple el que noto és que, que això ja m'ha passat diverses vegades. És que, o sigui tu fas la peça, d'acord? Jo escric. El problema és que jo no trio la foto ni la il·lustració. Llavors per exemple, jo faig un article mostrant el paper de les dones...o sigui, per exemple, quan parlo sobre prostitució, jo parlo amb una idea de "no hem d'objectivar les prostitutes, són agents amb veu...", però clar, per exemple, l'il·lustrador, doncs no té aquesta perspectiva de gènere i pum, et fot la il·lustració d'una cama de dona amb lligacames i diners. Per exemple, en un cas que parlava de l'ús de l'Hijab i de les lluites contra l'Hijab, però també moviments que reivindicaven l'Hijab però... o sigui que anaven contra la islamofòbia de portar Hijab i que també donaven suport. Bé, parlaven de les lluites de l'orient mitjà i sobretot de la qüestió del vel que a occident doncs té la importància que té, doncs sempre et posen dones amb vel. I, al final, és a dir ... i a més molt tapades... i si el meu article va de manifestacions i lluites ... Posa'm una foto de les dones amb manifestacions! Perquè en aquestes manifestacions hi ha dones amb vel i sense però totes el que tenen en comú és que estan lluitant. Que són actives no?

- E. Porcuna:

Clar, això ho tria el diari oi?

- M. Roqueta:

Clar, en un mitjà digital tu pots demanar, canvieu-me aquesta foto i jo ho he fet eh! Vull dir, jo quan parlo d'això és un article de les lluites de les dones de l'orient mitjà quan vaig veure que sortia la típica foto de la dona amb Hijab, vaig dir escolta si jo parlo de revolucions poseu-me fotos de dones manifestant-se i a les manifestacions que hi ha ja surten dones amb vel o sense, però això ja no és l'important, no és el que jo estic destacant. El que jo estic destacant és la revolució de les dones,

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

d'acord? Amb vel o sense vel, però amb dones actives i amb la prostitució a vegades passa el mateix, que és, si tu vols ... Clar si ets un diari no podràs canviar aquesta il·lustració o aquesta foto perquè està imprès no? I en prostitució és això, m'he trobat doncs la típica imatge estereotípica, la dona i no representada ella de cos, sinó només una part ... I totes aquestes coses que dius... I per què no poses mai un senyor pagant per exemple? O per què no poses la prostituta de cos sencer? No només... Però clar això és a dir... Tu pots tenir una peça però tu no la titules i tu no fas els destacats, tu no tries les fotos o les il·lustracions amb la qual cosa això sí que és una de les coses que jo noto que per molt que jo faci una peça súper reivindicativa o súper sensibilitzada amb la situació de les treballadores sexuals i per molt que jo segueixi les directrius de totes aquestes recomanacions pot ser que ni l'editor, ni el titular, ni el fotògraf ni l'il·lustrador ho hagin seguit.

- E. Porcuna:

I creus que la manera de percebre aquest tipus de notícies ha canviat? O sigui com ho rep la societat?

- M. Roqueta:

Sí, està canviat però a poc a poc i també falta molt aquesta idea de tenir un enfocament integral. Moltes vegades ara el que passa al diari, als mitjans és que consideren que si tenen la peça de la feminista doncs ja està saps? Però clar, no serveix de res que jo faci una història sobre el treball sexual, un article d'anàlisi seguint les directrius i tal que si ja em posen una foto o una il·lustració que no ho és, que si a més a més tot el diari doncs posa aquests fets i els tracta des d'una forma sensacionalista. És per això. Hi ha consciència, sí que n'hi ha, però hi ha molt aquesta consciència del bolet, de si nosaltres tenim a una periodista feminista que ho cobreix doncs ja no hem de fer res més nosaltres.

- E. Porcuna:

Quines creus que són les principals limitacions de l'aplicació pràctica de les recomanacions?

- M. Roqueta:

Home, ja d'entrada que un protocol no soluciona res. O sigui, un protocol o una guia és una part d'una xarxa per transversalitzar el gènere en una redacció. És a dir, si tu tens un protocol allà, no serveix de res. És a dir, tu has de tenir des d'una redacció parietària en què les dones no només estiguin fent de redactores base, sinó que siguin caps de secció i directores, d'acord? O que estiguin a llocs de responsabilitat. Necessites una política de gènere integral, no? Que faci pensar per què la informació masculista la poses a successos i no la poses a política per exemple o en àmbit de societat molt més gran, no? No el posaràs a coses de la vida, per exemple, no? O sigui, necessites això, necessites formació. Normalment ara el que passa, no? Que jo també faig formació a empreses, no només a empreses periodístiques sinó a altres àmbits, que ja es pensen que amb una formació de dues hores i tenint un protocol ja està i dius...no, no està! És a dir, has de tenir a tothom format, però una vegada tens a tothom format els hi has de donar eines perquè puguin fer bé la seva feina i també has de tenir això, has de llençar la imatge que aquesta política de gènere és important i això és si ja des de dalt els càrrecs directius tenen aquest compromís. Per tant el que trobo a faltar és una mica això. I a més també les dinàmiques periodístiques no? La precarietat que hi ha al sector i la rapidesa en les informacions també facilita que sigui molt difícil aplicar noves pràctiques. Perquè quan fas la informació tan ràpid et van sortint automatismes i és igual la imatge, és a dir, és cert que, per exemple, en el cas d'imatge o en el cas de titulació sempre és molt més fàcil quan tens poc temps tirar de tòpics... Clar, vulguis o no, adaptar noves directrius a una empresa. És una qüestió de temps, és una qüestió de prova i error i això moltes vegades els mitjans de comunicació no tenen ni diners, no tenen temps i no tenen plantilla.

- **Tercer bloc sobre el paper del context en el tractament de la informació.**

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- E. Porcuna:

Creus que existeixen prejudicis morals que impedeixen tractar aquests temes de forma molt més objectiva?

- M. Roqueta:

Si, si, perquè en general. O sigui, en els mitjans grans predomina una mica la visió abolicionista de totes les prostitutes. O sigui, no són prostitutes, són prostituïdes i això a mi em sembla perillós perquè llavors tota l'estona tens això, la imatge, la retòrica aquesta salvadora de què les prostitutes no parlen per si mateixes i el que necessites és que les salvin i a més totes les notícies són de xarxes de tràfic i de dones traficades i a vegades penses, òndia si, això està molt bé però... Clar... On són les anàlisis? De dir val, les polítiques abolicionistes estan funcionant? Aquesta mena d'informació que estem fent està funcionant? Perquè la resposta és NO! És a dir, no estan funcionant... Llavors jo trobo a faltar aquesta avaluació de polítiques públiques i sí que és moral, és sempre el mateix. És a dir, les prostitutes estan totes traficades...

- E. Porcuna:

I no és treball sexual no? Que no es considera treball sexual tampoc?

- M. Roqueta:

No, perquè també hi ha una visió molt reduccionista al treball sexual. És a dir, treball sexual no és només la prostitució... És els clubs d' striptease, la pornografia, fins i tot una part de les tasques domèstiques són treball sexual. Durant tota la vida, el que ha fet la diferència entre una esposa i una prostituta era que la prostituta cobrava i l'esposa no cobrava. Si no? L'esposa rebia manutenció a canvi de sexe i la prostituta rebia diners a canvi de sexe. Llavors jo trobo a faltar que des dels mitjans també no? Independentment de si la teva posició sigui abolir la prostitució o no abolir la prostitució, això és una conseqüència d'una diagnosi prèvia i a mi tota aquesta diagnosi prèvia en la cobertura mediàtica em falta. Però és que també em falta en molts articles d'opinió de feministes. És a dir, el problema que tenim és això. Les grans referents... a Catalunya menys, quant a referents catalanes, però espanyol... Òndia... És que totes... La "Barbie Japuta", l'Ana Bernal, les "Towanda Rebels"... Totes són anti prostitució però d'una forma que dius ... Em sembla molt bé que siguis anti prostitució però ... Jo també ho sóc, però l'anàlisi...no estàs fent una diagnosi adequada i a mi el que em falta tant en la informació d'opinió de moltes columnistes feministes com dels mateixos mitjans és aquesta fase de diagnòstic. Ens estem fixant, diguéssim, en el dit que assenyala la lluna però ens falta aquesta anàlisi estructural i jo crec que també en això els mitjans de comunicació no només, és el que et deia abans, no és només un problema dels mitjans de comunicació. El que ha passat aquí és que ha estat també un problema dins dels moviments feministes. El moviment feminista no ha sabut resoldre aquesta qüestió i els missatges que ha transmès a la societat tampoc han estat clars i, evidentment no? Els periodistes quan fan bé la seva feina van a buscar fonts expertes. Si aquestes fonts expertes no estan enfocant bé el problema això també es ressentirà en la informació periodística que tu facis. Per tant, jo crec que és això, tant periodistes, com bona part de les expertes feministes, no estan diagnosticant bé el problema.

- E. Porcuna:

Quin pes creus que té l'estigma de puta en la manera en que es tracta aquest col·lectiu?

- M. Roqueta:

És que és molt gran. Jo crec que l'estigma és...jo crec que s'ha passat de, en termes generals eh!, de l'estigma de dir... és una mala dona, és una dona viciosa o el que sigui a...pobreta necessita que la salvin... és la típica prostituta que ha estat traficada, l'han violada 50.000 vegades, que no

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

se què, que està en un macro prostíbul de la Jonquera. O sigui acaba sent un estigma, però un estigma de pena. O sigui tu abans les estigmatitzaves perquè consideraves que eren unes vicioses, males dones, etc. i ara les estigmatitzen perquè consideres que són unes pobres com si fossin nenes petites.

○ E.Porcuna:

Perquè s'enfoca a l'explotació oi? A l'explotació sexual.

○ M. Roqueta:

Clar, jo no estic dient que no s'hagi d'enfocar en això. Jo estic dient com ho enfoques i el problema de com s'enfoca l'explotació sexual però també el treball sexual en sí és ... És això, és la pobre dona que no sé què...i dius, hi ha altres col·lectius que estan explotats i traficats, com per exemple els refugiats però la comparativa mediàtica és diferent. Tu els hi dones veu als refugiats, tu els hi dones... o sigui, encara que tu parlis de dones traficades, hi ha altres col·lectius que estan traficats... les treballadores de la maduixa de Huelva segurament algunes estan traficades però quina és la diferència? No? I és més, en les treballadores de Huelva tu no decideixes si aquestes dones han triat o no han triat les condicions que tenen... perquè les han triat perquè s'estaven morint de gana en el seu país. Per tant... i tu no judges el fet de recollir fruita en funció de si una dona ha triat ser recol·lectora de fruita o no. Saps que et vull dir? O sigui, en altres casos d'explotació, tràfic o contraban de persones no apliques aquesta lògica del pobre desgraciat que li passen 10.000 penes i que per tant se li ha de protegir sí o sí perquè ell no té veu. En canvi en les prostitutes, sobretot si són migrades i racialitzades... uf, molt. I per tant, això jo crec que és un problema.

○ E.Porcuna:

I creus que es fa un ús del llenguatge adequat quan es tracta de prostitució i treball sexual?

○ M. Roqueta:

És que no ho sé, jo procuro en els meus àmbits sí...i en documentals que he vist i tot sí. El que passa que hi tornem, quan algunes dones feministes parlen de dones prostituïdes jo considero que no és un vocabulari correcte.

○ E.Porcuna:

Tu de quina manera, parles d'elles?

○ M. Roqueta:

Són prostitutes i treballadores sexuals. Ja està. Ara, si estan explotades o no, això és una qüestió que s'ha d'analitzar, però tu no canviaràs la terminologia per això.

○ E.Porcuna:

Abans ja m'ho has contestat més o menys per sobre però creus que se li dóna més cobertura al discurs abolicionista que al discurs pro drets o de regulació?

○ M. Roqueta:

Sí, el que passa és que jo considero que se li dóna molta més "bola" al discurs abolicionista sobretot a Espanya, a Catalunya és diferent. A Catalunya les posicions no estan tan separades. Ara bé, jo crec que en el cas català hi ha com una bassa de diagnòstic més o menys comú potser de dir... Val, el sistema és una merda ... d'acord? I més... Perquè al final el capitalisme, o sigui, t'obliga a guanyar-te la vida. En el moment que hi ha algú que prefereix mantenir relacions sexuals per diners abans de treballar en una fàbrica durant 10 hores seguides per cobrar una misèria doncs home preocupat també per quina feina estem donant perquè hi hagi gent que prefereixi l'altra cosa no? O sigui, potser si que hi ha aquesta idea de tallar aquestes causes i algunes diuen doncs s'ha

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

de prohibir i les altres diuen doncs s'han de donar drets. Això més general, però a Espanya sí que és molt radical. Si la prostitució està malament, perquè és també una qüestió moral, si la prostitució està malament, vol dir que és impossible ningú s'hi vulgui dedicar i per tant tothom que s'hi dedica obligat per no sé què i és aquest debat. Si bé és cert que també hi ha l'altre extrem de dir ... ah, si una dona s'hi vol dedicar, és que ja moralment està bé i dius...no necessàriament, no? Si algú es volgués vendre un òrgan per molt que jo ho desitgés, no estaria bé. Si algú vol, voluntàriament, discriminar algú, doncs que ho vulgui voluntàriament no vol dir que està bé. Per tant, si que en alguns casos també hi havia treballadores sexuals, sobretot les blanques de classe mitjana alta no? Que et pintaven una visió del treball sexual segons els seus casos d'èxit... Perquè evidentment, una treballadora sexual de classe mitjana alta, una *escort* no? Que fins i tot tenen un nom diferent ... Que això també és interessant, no? Prostitutes, *escorts*, nom diferent... i la categoria *escort* està més relacionat amb la classe social i amb la raça, les *escorts* hi ha més possibilitats que siguin blanques i de classe mitjana alta i cultes, no? Que no pas una prostituta... Però clar, s'agafava aquesta part per dir és "super guay", sí, una *escort* gana més diners que jo i segurament moltes dones alguna vegada a la vida ens hem plantejat... Òndia, potser podríem ser *escorts*, no? És una cosa que amb les amigues ho comentes no? I clar, s'ha utilitzat aquests casos com per dir "guay" la prostitució i el treball sexual és la "monda". Clar, entre aquestes dues visions no? És aquesta idea, és el comú diagnòstic. És a dir, som a una societat capitalista. Som una societat masculista que es basa en servei femení i satisfacció masculina i d'aquí surt el treball sexual i és des d'aquí que ho hem d'analitzar. Però, si és des d'Espanya, hi ha més aquestes visions absolutament morals, perquè al final són això, són morals.

- E.Porcuna:

De quina manera influeix la política en el discurs, en el tractament d'aquests temes?

- M. Roqueta:

A veure, l'abolicionisme està molt vinculat al PSOE, molt, igual que el feminisme transexcloent. Llavors el PSOE ha donat suport al lobby abolicionista i el feminisme que hi ha a Espanya, una bona part, per ideologia política, per aquesta visió social-demòcrata ha estat abolicionista. Per tant influència política, molta. Sectors com Podem, per exemple, són més pro sex. A Catalunya sí que hi ha grups, com per exemple el PDCAT, bé i abans Convergència i Unió crec que eren més abolicionistes, però per exemple, el PSC no ha tingut tant de poder a Catalunya no? Sí a escala local, però, pel que fa a la Generalitat només durant un temps molt reduït. Però aquí fins i tot els partits polítics que són abolicionistes no tenen aquesta bel·ligerància. Per tant, el context polític influeix perquè la tensió que hi ha a Catalunya i Espanya en els feminismes no és tant d'un feminisme liberal contra un feminisme del 99% que és el debat que tens a Estats Units. Perquè aquí el feminisme liberal és minoritari. Sí, te'l defensarà la Cayetana i no sé qui més, però ja està! No? Aquí el principal problema és... Les tensions entre el feminisme institucional i el feminisme de base. Llavors el feminisme institucional, sobretot a Espanya, ha estat ocupat pel PSOE, sobretot i ha estat clarament abolicionista. El feminisme de base, que és d'on ve Podemos o d'on ve la CUP o tot l'associacionisme català no? Catalunya és molt més associativa, no? En aquest sentit, aquí és on han ficat molt les treballadores sexuals... On el discurs pro drets és molt gran, perquè és de fet a Catalunya, les treballadores sexuals des de sempre han estat als moviments activistes. O sigui, és molt difícil, pensar un moviment activista català sense les treballadores sexuals i sense les dones trans. És impossible, no? En alguns casos a Espanya ... Com això, com activistes alternatius, a algunes zones de Madrid, també ha passat això. És a dir, on hi ha molta gent activista, tens moltes més possibilitats de que el discurs pro drets estigui, sobretot a Catalunya, no? On les treballadores sexuals hi han estat sempre. Des del primer moment.

- E.Porcuna:

I políticament, se les inclou en algun tipus de política tipus violència de gènere...? Es té en compte?

- M. Roqueta:

Clar, a Espanya costa molt, perquè la violència masclista era molt reduïda. Vull dir, tenia un concepte de violència molt reduïda perquè era en l'àmbit de la parella o ex parella. A Catalunya no ho sé... Sí que a tot-arreu hi ha polítiques públiques d'atenció a les treballadores sexuals però repeteixo, acostumen a ser molt assistencialistes... Molt de "et donarem eines per sortir-ne"...I així i tot, costa...i també molt enfocat a interior, no? Al departament, als cossos policials...

- E.Porcuna:

I una última pregunta, per què no es parla de les prostitutes en el tema del coronavirus. Per què després d'una setmana crítica no es parla d'aquest tema?

- M. Roqueta:

A veure, perquè les polítiques que s'han fet del coronavirus fins ara es basen molt a veure com preservar la vida sense alterar gaire l'economia capitalista. Llavors clar, les treballadores sexuals, no? Estan fent un treball reproductiu, afectiu, un treball sexual, però que ... Que està fora de la llei, una activitat econòmica una mica més submergida, no? Llavors clar, ja d'entrada tens això que les polítiques principals no? Són molt capitalistes, molt orientades a l'economia productiva, però clar, les prostitutes treballen fora d'aquest sistema... llavors clar, si ja d'entrada les polítiques públiques doncs no van en aquesta direcció, la premsa informará del que diuen els polítics i de les mesures preses. Sí que és cert que... I això es nota, que han sortit notícies i que, sobretot, per exemple, hi ha notícies de les treballadores domèstiques, de un altres col·lectius que són els sense sostre que també estan fora de la lògica capitalista, perquè no tenen llar i la llar és la principal entitat de consum no? I jo crec que és això bàsicament... Són subjectes que estan fora de la lògica capitalista i, a més, el seu treball no està reconegut. Però jo sí que n'he parlat eh? Clar aquí es barregen dues coses, és a dir, la qüestió de gènere. És a dir, si hi ha pocs articles ara que analitzin els efectes del coronavirus amb perspectiva de gènere, o sigui per tant hi ha aquesta visió de gènere i segon, hi ha la visió capitalista de dir si aquestes persones estan fora del sistema no seran prioritàries en les polítiques de prevenció.

10.3. Transcripció entrevista a Mayca Navarro. Periodista a La Vanguardia.

- **Primer bloc sobre el paper de les rutines periodístiques en el tractament de la informació.**

- E.Porcuna:

S'apliquen normes, recomanacions o algun tipus de codi deontològic quan es fa tractament d'una notícia de prostitució? Dintre del que és la rutina del diari eh? De La Vanguardia en aquest cas no?

- M.Navarro:

La Vanguardia, com tota la resta de diaris té un llibre d'estil i després... Hi ha, a part del llibre d'estil, estem molt atents a tots els informes que es van emetent. Informes, recomanacions... normes que es van emetent de diferents sectors així sensibles, parlem de prostitució, menors, etc. En aquest cas concret de la prostitució és evident que cada dia quan surt una informació i algú ha d'escriure, cap director recorda tot allò, però sí que en la cadena d'editatge, jo crec que amb aquests temes es posa bastant l'ull i després és que jo, sempre, sempre, sempre per mi del que jo tiro sempre és del sentit comú que potser és molt poc ortodoxa eh? I això té el marge d'error. I segurament el

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

marge d'error serà més gran, però jo el que intento sempre és tirar de sentit comú. Però sí, tenim el llibre d'estil que hi ha i ja et dic eh i sobre la taula estan present totes les recomanacions i informes que vénen tant del col·legi de periodistes, associacions, instituts de la dona, etc.

- E.Porcuna:

Val i dintre del llibre d'estil teniu alguna rutina sobre el tema de la prostitució en concret?

- M.Navarro:

No ho sé.... De tant en tant sí que s'envien criteris i e-mails que t'envia el director quant a criteris a l'hora d'afrontar temes. Ara amb la prostitució no tinc al cap, cap últim. Però per exemple, amb el tema dels menors, amb els migrants no acompanyats que van estar protagonistes l'any passat de bastants informacions, aquí sí que ens enviaven. Ens van enviar per part del director alguns e-mails amb criteris a tenir en compte els redactors que més parlàvem del tema, que acostumen a ser tots criteris de protecció cap al col·lectiu.

- E.Porcuna:

I en quines seccions normalment es tracta el tema de la prostitució?

- M.Navarro:

A La Vanguardia, jo crec que bàsicament, la principal seria societat, després a la secció de local i després tenim un molt bon corresponsal a Àfrica, que és Xavier Aldekoa, que està molt sensibilitzat amb el tema i amb el tema de les esclaves sexuals sobretot el recorregut d'algunes dones migrants que han estat obligades a prostituir-se i, a ell, al Xavi que escriu molt, indistintament pot fer-ho o a Internacional o a societat, però bàsicament la secció principal és societat i fins i tot alguna reivindicació recordo d'algun col·lectiu molt concret de dones prostitutes que s'havien reivindicat en el seu moment o volien que es cobris el debat de la legalització a l'assumir el pagament d'impostos i tal, això no es va plantejar mai en economia que potser en un altre sector es podia haver plantejat sinó que s'ho quedava societat igualment.

- E.Porcuna:

Clar, perquè a successos com a tal ja no es toca res oi?

- M.Navarro:

Successos com a tal, successos és un epígraf que pot estar dins societat o local, però la prostitució com a tal... Successos....

- E.Porcuna:

Si, no, justament t'ho preguntava per què el col·lectiu es queixa de què estiguin a successos com a connotació negativa no?

- M.Navarro:

Clar, pot passar. Se li hauria de donar una volta...Quan hi ha operacions policials que desarticulen xarxes d'explotació de dones el titular seria o "la policia allibera..." o el titular seria "es desarticula una xarxa ..." i que l'epígraf aquest com potser si el subjecte és la policia o forma part d'un context policial, s'inclougi sota l'epígraf de successos, però bàsicament per això. Jo crec que es posa sota l'epígraf de successos quan es parla d'una operació policial, però, bàsicament totes les operacions que hi ha hagut últimament vinculades amb la prostitució han sigut d'alliberar dones. Tu saps que la UCRIF²³, en els últims dos anys ha fet una feina...

²³ "Unidad Central de Redes de Inmigración Ilegal y Falsedades Documentales"

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

especialment UCRIF de la policia nacional, extraordinària i han fet moltes campanyes de conscienciació i això és perquè un dels actors és la policia. I clar, imagino que... Potser seria bo reflexionar que sota l'epígraf de successos té una connotació que no és la buscada.

○ E.Porcuna:

Per mitjà de quins gèneres periodístics s'acostuma a generar la informació? Tipus reportatge, entrevista, notícia?

○ M.Navarro:

Entrevista és molt complex, perquè tampoc no és fàcil. Jo alguna vegada, jo recordo que he fet varies entrevistes. Jo crec que de tot però bàsicament notícies i molt reportatge. És un tema que convida a fer reportatge. És més fàcil pel redactor, tens molts elements per poder fer reportatge i si tens una bona font que t'expliqui, doncs a l'hora de retratar condicions i situacions, doncs jo crec que el reportatge és el que acompanya més.

○ E.Porcuna:

Llavors la notícia que seria d'elaboració pròpia, no d'agència?

○ M.Navarro:

Jo et parlo tot d'elaboració pròpia. Una cosa és que una operació policial tinguis la nota de premsa de la policia anunciant l'operació però no és gens complicat després parlar amb els que l'han fet. Clar, sempre passa que el que sí que és complicat és parlar amb elles. Elles quan les alliberen passen a aquestes associacions que les hi donen suport i les vegades que he intentat és molt complicat. Tampoc el dia a dia de la redacció et permet... Jo recordo una cosa així més treballada que vaig fer va ser una entrevista amb una dona brasilera que havia passat...Vivia a Galícia...Havia arribat a Espanya enganyada amb una xarxa de prostitució, un cop aquí havia passat per molts prostíbuls del Nord d'Espanya, havia acabat formant part de l'organització captant altres dones (que era una mica el preu que pagava per no continuar estant amb homes, però formava part de l'organització i quan va acabar havent-hi una operació policial va acabar sent confident de la policia per ajudar...o sigui que era un perfil brutal. I ella sí que em va deixar, d'esquenes i tal, jo recordo que la vaig entrevistar. En aquella època encara estava al Periódico, per al Periódico i per la tele (l'Ana Rosa). Però allò eren èpoques que el diari et pagava quatre dies a Galícia per fer aquest tema. O sigui, ara això és absolutament impensable.

○ E.Porcuna:

Quin treball s'acostuma a fer amb les fonts tenint en compte les rutines periodístiques que es marquen des del diari?

○ M.Navarro:

És que clar, també recordo una altra època de prostitució al camp del Barça que era per part del col·lectiu transsexual i jo recordo també en aquella època i et parlo de ja fa temps, anar-me'n i haver-me passat un mes sencer al camp del Barça, coneixent-les amb les dones que treballaven i guanyant-me la confiança i això em va permetre fer un reportatge del qual sempre vaig sentir-me molt orgullosa perquè vaig invertir moltes nits però va ser molt agraït. Quatre d'elles em van obrir les portes de casa seva i em van explicar com intentaven sortir del carrer. Et parlo dels anys 90 quan els transsexuals estaven la gran majoria advocats a la prostitució com a únic recurs i quatre d'elles tenien oberta la porta. Una feia un curs de cosir, l'altra havia heretat dos pisos i estava gestionant amb el tema dels lloguers i llavors em van obrir totes quatre les portes de casa seva però perquè això passés vaig estar un més anant-hi moltes nits i guanyant la confiança. Allò ara també és molt complicat. I ara, a vegades hi ha dones que t'escriuen per explicar-te la seva situació. Bàsicament contacten amb tu i llavors la veracitat només la pots confirmar amb un cara a cara, no hi ha una altra via.

Elisabet Porcuna Rafael
EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- E.Porcuna:

Clar perquè llavors, quines fonts prioritzeu normalment? Sempre és la de la prostituta en aquest cas? O sigui davant un conflicte, quines fonts prioritzeu?

- M.Navarro:

La gran majoria de notícies que han sortit últimament, deixant al marge aquests relats esgarrifosos del Xavi Aldekoa per Àfrica d'aquests recorreguts d'aquestes dones esclaves... La gran majoria de les informacions que ara es donen, no sé quin percentatge sobre prostitució, estem parlant d'operacions de la policia d'alliberar de xarxes... També és veritat que quan es va posar...Alguna vegada quan s'ha obert algun macro "burdel" d'aquests, els empresaris ho han volgut vendre com gairebé un establiment de primera necessitat, ells ja s'han preocupat de permetre la possibilitat de parlar amb dones. Aleshores, però de les últimes informacions que ara recordo que són més ... La principal font és la policia. I elles, com a víctimes, són inaccessibles.

- E.Porcuna:

I quin pes té la línia editorial del mitjà? O sigui, en aquest cas la Vanguardia? Quin pes té en la notícia que tu redactes? O sigui, la línia editorial marca una mica què has de cobrir o que no has de cobrir?

- M.Navarro:

Doncs la veritat que a mi mai m'han donat cap instrucció. O sigui que si em diguessis quina és la línia editorial del meu diari en el tema de la prostitució... ningú m'ha...porto 4 anys. He fet unes quantes i ningú m'ha dit... Som uns dels diaris que publica anuncis sexuals a les últimes pàgines de contactes...i és l'única referència que puc dir així editorial, però ningú m'ha dit mai que som, no som o deixem saps? Però tampoc m'ho van plantejar mai a la... Tampoc em van fer mai cap referència quan estava al Periódico i vaig estar gairebé 25 anys... No sabia dir-te i quan hi ha hagut el debat de la seva legalització i altres, s'ha cobert amb absoluta normalitat. No recordo ara una editorial i si n'hi havia tampoc això ha influït perquè jo ho publicqués d'una manera o d'una altra i si et retoquen alguna cosa, t'ho diuen. A mi no m'han retocat mai res...

- E.Porcuna:

Quants periodistes treballen en aquest tema normalment a la Vanguardia a part de tu?

- M.Navarro:

Doncs jo diria que jo. Jo, Aldekoa per aquesta part internacional que és important perquè a més a més ha fet una molt bona feina i grans reportatges i ha visibilitzat allò...i qui més pot escriure? Alguna organització així que del tema Nigerianes hagi arribat a judici a l'Audiència Nacional ho ha pogut seguir Carlota Guindal però un cop hi ha el judici... Però bàsicament...

- E.Porcuna:

A Catalunya només estàs tu?

- M.Navarro:

Sí.

- E.Porcuna:

Normalment s'acostuma més a què siguin dones les que cobreixin aquest tipus de notícies?

- M.Navarro:

Elisabet Porcuna Rafael
EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

El que passa és que últimament cada cop hi ha més dones. A Catalunya hi ha molta presència de dones fent successos. Jo vaig ser de les primeres, però les generacions que han entrat darrer meu... Ha entrat molta dona, o sigui que hi ha molta presència de dones fent aquesta "cartera".

- **Segon bloc sobre el paper de la periodista o el periodista en el tractament de la informació.**

- E.Porcuna:

Quan vas començar a treballar temes de prostitució?

- M.Navarro:

Els vaig començar a treballar des del primer moment que vaig començar a treballar al diari i va arribar la primera informació. O sigui, els trenta anys que porto d'ofici ja pots posar que ... No s'escriu cada dia ni cada mes... Potser, ara estava intentant recordar quan va ser l'últim tema que vaig escriure relacionat amb la prostitució eh? Fa temps eh?

- E.Porcuna:

Com t'hi vas implicar en el tema de la prostitució? Perquè clar no és un tema que acostumi un periodista a investigar així d'entrada no?

- M.Navarro:

Doncs jo la veritat és que del tema de la prostitució recordo com a més... Aquesta feina que et vaig comentar del camp del Barça, va ser com una aposta personal meva amb la que em vaig entregar molt. Ja et dic, estava tot el dia a la redacció i també era molt més jove i tenia també un punt fascinant aquell món. Em va costar moltíssim entrar, em va costar moltíssim que em deixessin estar amb elles perquè eren molt desconfiades. A més les periodistes no les tractaven especialment bé. De fet, se sentia que ningú les tractava especialment bé. I ostres, amb molta mà dreta i molta humilitat i molta honestedat em vaig anar guanyant la confiança.

- E.Porcuna:

Però t'hi vas implicar perquè coneixies algú d'aquest àmbit o directament perquè tenies curiositat de....

- M.Navarro:

Perquè en algun ambient nocturn de discoteca alguna d'elles feia algun show després i llavors aquesta que feia el show, de tant en tant feia hores, o sigui feia un show de gogó i alguns dies, el cap de setmana feia hores al camp del Barça. O sigui, arrodonia el sou fent hores al camp del Barça. I alguna vegada havia coincidit amb aquesta dona i em fascinava, em fascinava les històries... Em fascinava, no sé...i ella va ser la que em va introduir, però no creguis que va ser molt fàcil tampoc que les altres es fiessin. Vaig estar molt, un mes, passant-hi les hores allà... Recordo que era l'època que agafaven bidons i feien una foguera...perquè va ser a l'hivern i feia un fred de la 'Òstia', que venia una furgoneta uns gitanos a repartir menjar calent que era com un bar ambulat que feia un menú i portava com una cassola de cigrons, sopa i pagaven allà amb unes cadiretes de platja i a les fogueres menjaven i jo estava fascinada, era molt jove i tot aquell món em tenia fascinada, era fascinació. També et dic una cosa, eren els anys noranta, aquesta prostitució transsexual...jo crec que no és comparable amb altres situacions, algunes tenien proxeneta d'altres no. Hi havia situacions kafkianes...

- E.Porcuna:

Has percebut algun canvi en la manera que els mitjans tracten aquests temes d'ençà que t'hi dediques?

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- M.Navarro:

Sí, sí...a la meua àrea i amb temes amb què es parla de víctimes i aquí en la prostitució les dones són víctimes hi ha hagut un canvi absolut. O sigui, jo crec que la manera de tractar el tema les posa amb elles al centre de la informació absolutament. Les imatges, per exemple de les batudes saps? Aquelles imatges que semblava que entrava la Policia amb les càmeres... La càmera de la policia o que convidava a un mitjà de comunicació que entrava amb el focus i es veien amb les dones allà mig despullades en un racó i que moltes vegades sortien les cares sense cap mena de pudor. Això és absolutament impensable ara. Com ho trasllada a...? Si això ha aconseguit a la societat una visió diferent? Les xifres et diuen que no... és més els informes diuen que cada cop hi ha un públic més jove que s'inicia en la prostitució... Torna a haver-hi el ritual... Abans el pare portava el fill a follar una primera vegada amb una prostituta i ara no és la primera vegada però que....Òndia... en cases d'altern que et diguin que quadrilles de joves, 20-25 que un dissabte se'n van de putes això torna a ser... Per tant... Que no són capaços d'empatitzar i veure-les com víctimes, no? Per tant, no ho estem fent bé.

- E.Porcuna:

Coneixes les recomanacions, llavors quines creus que són les principals limitacions de la seva aplicació pràctica... creus que és pràctic?

- M.Navarro:

No, no, de fet ja surto en tots els informes. Les meves cròniques acostumen a aparèixer com la mala praxi perquè jo crec que al final si jo apliquéss "a raja tabla" allò que diu l'Associació en l'informe... És que la informació no seria...es que no hi hauria per on agafar-la, és impossible. No seria una notícia, no, no, no...Estaria sota un patró tan estricte que serien totes les notícies absolutament igual i no deixa marge per res...No crec en aquestes recomanacions...No sé quin és l'objectiu al final, però com ho estem fent no està funcionant perquè les xifres de clientela no baixen, al contrari, s'ha produït un increment del jovent que va, que a més a més, consumeix prostitució sense cap mena d'empatia cap a les dones i sense cap mena de percepció de la seva situació de víctima.

- E.Porcuna:

Sempre em parles de la prostitució com la prostitució clàssica, la prostitució forçada...no parlem mai de l'altra banda, de l'altra perspectiva de la prostitució que també existeix?

- M.Navarro:

S'ha fet alguna cosa, però tampoc n'hi ha... Tampoc escrivim molt...Sí, totes aquelles que reivindiquen el treball sexual... La veritat és que en el diari tenim com a columnista una gran defensora de què no sigui un... que és la Pilar Rahola... En el sentit de què "*totes són esclaves i cap és per voluntat pròpia*" que ella sí que n'ha fet alguns en aquest sentit i de l'altra s'escriu poc, la veritat és que s'escriu poc, alguna vegada jo he fet algun reportatge i quan elles han convocat algun acte, alguna roda de premsa però tampoc molt, tampoc són la gran majoria...

- **Tercer bloc sobre el paper del context en el tractament de la informació.**

- E.Porcuna:

I per què creus que passa això? Creus que existeixen prejudicis morals que impedeixen tractar aquest tema de forma objectiva?

- M.Navarro:

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

Segurament, segurament, segurament, segurament...i per això no hi ha hagut mai un debat seriós sobre el tema i per això hi ha gent ... Clar, jo he tingut davant dones que els hi he preguntat... Tu si poguessis faries una altra cosa? I et diuen: "No"...i Per què? "*Pues porque no voy a ganar lo mismo...por lo que hago*"... També és veritat que després recordo l'època en què es va posar molt de moda escriure sobre les joves estudiants que feien de *score*... i ... No em va tocar fer cap eh? Però vaig llegir algun reportatge que era com "como la "óstia" en vers...de no sé com no se'ns ocorria a totes a la universitat treure'ns més pasta [...] Bé...No sé jo...Evidentment hi ha prejudicis, evidentment...

○ E.Porcuna:

Creus que té molt de pes l'estigma de puta en la manera que es tracta al col·lectiu?

○ M.Navarro:

Absolutament...Si es que això negar-ho.... L'altre dia vaig anar a unes xerrades organitzades per mossos sobre violències masclistes i hi havia una de les ponents, era una inspectora que s'encarrega de tot el tema de l'atenció a les víctimes i feia una reflexió que tenia tota la punyetera raó i és de la manera en què tots... i jo també com a periodista eh? Com li explico al meu cap quan tinc un tema de violència masclista... Violència sexual... si la víctima és jove... professió...o sigui la manera en com li explico a l'hora de determinar i de voler quan d'espai voldré...i clar...Evidentment...no et donaran el mateix d'espai amb segons quines agressions sexuals de determinats perfils que amb d'altres perquè tu malgrat tot i la reflexió era aquesta... tota la feina que ens queda a tots per fer...i jo la primera eh! De bé, al final. Òndia...una víctima no? Prostituta...no. Coi, una víctima, punt... Prostituta, "barrendera" o periodista... "La bibliotecària..."...

○ E.Porcuna:

Creus que es fa un ús del llenguatge llavors també, parlant del mateix, adequat quan es tracta el tema?

○ M.Navarro:

Jo si et parlo de mi...Prostituta i dona...

○ E.Porcuna:

Per què feu servir prostituta i no dona que exerceix la prostitució?

○ M.Navarro:

Dona que exerceix la prostitució no l'he fet servir mai ni treballadora sexual, tampoc...com a sinònim sí per no repetir prostituta...

○ E.Porcuna:

Creus que es dona la mateixa cobertura al discurs abolicionista que al discurs pro drets i de regulació?

○ M.Navarro:

No.

○ E.Porcuna:

Per què passa això?

○ M.Navarro:

Jo crec que hi ha un tema de moral establerta de codis que estan com molt consolidats i per què...

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

○ E.Porcuna:

La part abolicionista fa molt més soroll i per això li donem més cobertura?

○ M.Navarro:

Sí, sí... clar... el que passa és que a vegades les dinàmiques en els mitjans de per què es parla i quan es parla i en què moment es parla són unes sinergies a vegades molt involuntàries que no estan predeterminades...o potser sí que hi ha una mà oculta que interessa en aquest moment per el que sigui eh i jo ho desconec des de la meva posició humil de redactora però...o sigui, quan fa que no s'obre un debat sobre la situació legal de les prostitutes en Espanya? En els mitjans?

○ E.Porcuna:

De quina manera influeix la política en el discurs i el tractament d'aquests temes?

○ M.Navarro:

De cap manera. A mi no m'afecta a l'hora d'escriure. No he tingut cap directriu...i en el tema de la prostitució, menys. Hi va haver una època a El Periódico, es va crear FECALON, que era la federació de locals d'alterne. De les primeres que es van crear quan va sortir el tema dels hotels Rivera, Saratoga i era això, la federació d'empresaris dels locals d'altern i aquests van contractar un advocat que tenia molt bona relació amb els periodistes de tribunals i successos i jo recordo que van sortir moltes informacions de Fecalon perquè tenien aquesta via directa i van intentar blanquejar molt, molt ... Que el macro prostíbul de la Jonquera era...Vaja..."era el millor que et podia passar a la vida era treballar allà quasi..." en fi...Una cosa...i en aquella època també es va publicar molt d'això. Però si hi ha hagut pressió política a mi no m'ha arribat. Jo crec que aquí la gran pressió són les de les línies editorials, els editors defensant el manteniment dels anuncis de contactes pels ingressos que generen en un moment de caiguda total de la publicitat.

10.4. Transcripció entrevista a Eva Peruga. Ex-Periodista a El Periódico com a "defensora de la Igualtat". Ex-directora de comunicació i relacions institucionals de l'ICS

• Primer bloc sobre el paper de les rutines periodístiques en el tractament de la informació.

○ E.Porcuna:

Com a periodista que ets creus que quan es publiquen notícies de l'àmbit del treball sexual i la prostitució s'apliquen normes, recomanacions o algun tipus de codi deontològic?

○ E.Peruga:

Bé, tinc una prèvia i és que jo no li dic treball sexual. Això forma part del que... És a dir, les paraules configuren una realitat i per mi i per molta gent, o sigui no és una apreciació meva si no de la gent que ha estudiat això, no és un treball sexual, si vols després ho desenvolupo. No, no es considera cap mena de recomanació per diferents motius: primer, perquè el tema de les persones que exerceixen la prostitució. És a dir, la consciència d'això va venir després de la violència de gènere. Quan va saltar als mitjans de comunicació tot el tema de la violència de gènere, doncs ràpidament en prendre consciència social del que significava i tot allò que havia estat amagat doncs va haver-hi diversos col·lectius entre ells el col·lectiu de periodistes que van començar a elaborar el que eren els manuals de com abordar la violència masclista en els mitjans de comunicació. Clar, en aquell moment era com una pujada...com ara passa amb el virus no? I en aquella pujada es va fer formació també pels periodistes, després pels polítics i tal...Però sobretot es va fer pels periodistes. Després va venir també la judicatura... es va estendre com una taca d'oli en com s'havia d'abordar i era molt important no? Com s'abordava als mitjans de comunicació perquè primer era unificar el criteri en el sentit de estem tots d'acord en el fet que la violència masclista és això i ho hem

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

d'abordar d'aquesta manera. Sobretot partint del rigor. És a dir que no tothom podia opinar sinó que qui havia d'opinar era gent que en sabia, que no es podia anar al veí i "oi però és que era tan bon noi, però tal", o sigui tot el que era superficial que no estava avalat per una opinió que tingués un criteri en algun sentit mèdic, judicial o policial, doncs no, tu no eres ningú per opinar d'això. Llavors va haver-hi un consens bastant gran. Clar d'això et parlo de fa moltíssims anys. El periodisme era una altra cosa. És a dir, no existia el periodisme on-line, no existia la manera de fer periodisme d'ara i, per tant, era molt més senzill unificar i a més a més controlar-ho. És a dir, que tothom complís aquella normativa. I sobretot en tot el que eren els mitjans públics...i els privats també perquè jo estava treballant en un privat i era així. Què va passar amb la prostitució? El tema de la prostitució a part que és un debat obert encara i part de la problemàtica la tenim perquè és un debat obert i no està tancat perquè hi ha una divisió de criteris i perquè no tothom pensa igual. Doncs això conforma també la manera d'abordar. És a dir, com tractem el tema de la prostitució als mitjans de comunicació. Què passa? No es va fer ni informació, ni cursets, ni res. És a dir, hi havia un equip curiosament, al recull de recomanacions, hi havia experts en seguretat. La prostitució no és un tema de seguretat. Aquest és un enfoc diguéssim erroni. Després, com s'enfoca des del punt de vista legal i des del punt de vista judicial. És a dir, si la manera de combatre la prostitució és a través de lleis que regulen la circulació. Per exemple passa contra les dones que estan a les carreteres que estan a l'Alt Empordà, doncs també ens estem equivocant. El problema de la prostitució no és aquest. Què et vull dir, et vull dir que no hi ha un criteri conjunt i et vull dir que aquesta manca de criteri conjunt impossibilita una mica al que vegi aquesta segona part...La segona part és primer elaborar un decàleg de com abordar-ho, després una conscienciació dels mitjans de comunicació sobre com s'ha d'abordar aquest tema. Cosa que no existeix, primer perquè no hi ha hagut una reflexió. Potser en algun mitjà públic que són sempre els que tenen més eines per fer totes les coses, perquè a més en ser un servei públic, diguéssim que ens ho deuen no als ciutadans? En canvi, els mitjans privats van una mica més a la seva. Vull recordar-te que no fa gaires anys encara hi havia, crec que ja no eh!, planes de pagament sobre prostitució... Però és que clar, com el periodisme ha canviat, aquestes planes potser no les trobes en paper però sí que les trobes dins les webs, perquè existeixen. I per tant, si tu vols anar a aquest tipus d'anunci, pots accedir-hi igualment. És a dir, no hi ha un tancament. És a dir, no es considera que sigui nociu per a la població que hi hagi publicitat sobre com fas...Bé, aquest abús...a les dones...perquè per mi és un abús. Hi ha per tant una falta de preparació dels periodistes. Això està claríssimament. Després un canvi en què ha sigut el periodisme. És a dir hi ha una precarització dels mitjans. Quan la crisi econòmica del 2008 molts mitjans consideraven que aquest tipus de publicitat era una manera d'ajudar... després a l'enfocament de les notícies. El periodisme d'investigació pràcticament ja no existeix. Quan es parla de prostitució als mitjans de comunicació es parla sempre com si fos una mena d'espectacle, una cosa puntual sobre seguretat o un debat sobre aquesta seguretat però mai es parla del que realment representa per aquesta població, que la majoria són tracta d'éssers humans, no només dones, també n'hi ha homes i n'hi ha menors, per tant el periodisme d'investigació pràcticament no existeix i després, la manera d'enfocar. És a dir, en haver-hi una falta de conscienciació sobre el que representa realment des del punt de vista social i ètic la prostitució, els mitjans no paren compte en què no es pot posar en focus amb el que és la dona que exerceix la prostitució i quan surt, surt sempre com a víctima i re víctima.

○ E.Porcuna:

Ja...Perquè t'anava a preguntar, en els diaris que has treballat en quina secció s'acostumava a tractar el tema de la prostitució, en quina secció?

○ E.Peruga:

Jo, la majoria de la meua carrera professional, gairebé trenta anys, l'he fet a El Periódico i no es plantejava aquesta pregunta.

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

○ E.Porcuna:

Clar, perquè normalment surten a successos no? Quan potser no hauria de ser així perquè ho relacionem amb temes de violència o no?

○ E.Peruga:

Sí, sí, sí. Però en temes de... És que crec que surt bastant menys que el que és la violència domèstica. M'entens? És a dir, quan una dona l'assassina el seu marit, excompany o algú de la família. És a dir, alguna dona assassinada pel fet de ser dona en un "àmbit normal", surt als diaris. El que passa que no tenim control sobre quantes dones que exerceixen la prostitució moren. Perquè òbviament són dones que són fora de la llei. No existeixen. Són persones sense papers. Tenen papers vés a saber com. On estan les dones que exerceixen la prostitució? Qui les està protegint? Etc., etc., etc. Estan absolutament invisibilitzades, per tant no surten als diaris ni quan les assassinen. A veure, no seria científic si et dono el percentatge però segurament un 90% si només són estrangeres amb què no tens cap control. És a dir, són dones fruit de la tracta... És a dir, no saps d'on venen, no en sabem res. I, per tant, és molt difícil saber quanta violència hi ha envers elles perquè segurament ni ens assabentem cada vegada que les maten, no? I les maten els homes que van a prostituir-les o els homes que viuen de la prostitució. Per tant, pel que fa als mitjans de comunicació, així com el tema de la violència masculista es tenia molt més regulat, per dir-ho d'alguna manera, com abordar-ho. Tot i que ara s'està perdent. És a dir, tornem a veure casos i titulars de la gelosia... Ja tornem a veure per televisió entrevistes al veí, a les veïnes, a la cosina, a la no sé què... És a dir, tot allò, tota aquella consciència que hi havia fa uns anys s'està perdent, perquè realment el periodisme s'exerceix d'una altra manera, no?

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

- E.Porcuna:

I en quin gènere s'acostumen a desenvolupar les notícies sobre prostitució?

- E.Peruga:

Això hi ha dos canals, dues línies d'investigació: la línia d'investigació quan és polèmica per exemple, quan va ser-ho... perquè Madrid va fer una llei perquè no poguessin exercir a les carreteres però sota la llei de seguretat viària, d'acord? I per tant, ja m'explicaràs... Com si abordar la qüestió de la prostitució fos d'aquesta manera i després l'altra manera és blanquejar la prostitució i això sí que ho estem veient a mitjans i a grans mitjans. És a dir, no estic parlant d'un diari de premsa comarcal, sinó que estic parlant de mitjans que tenen molta repercussió en el que és el ciutadà perquè hi ha molta gent que els llegeix o els veuen. De quina manera es blanquegen? Molt senzill, fent entrevistes a senyores que diuen que són prostitutes perquè volen i que això és una feina més, que ella s'ha de guanyar la vida perquè té fills, per exemple, o que maca que és aquesta "madamme" que ha tingut un pis on les noies venien a prostituir-se i que simpàtica. És a dir, sense contextualitzar, perquè a veure, jo com a periodista, no estaria en contra que aquesta gent parlés, tot i que a veure. Dins de la professió se sap que hi ha molta gent pagada per aquests lobbys que s'enriqueixen per la prostitució. Si contextualitzéssim, o sigui si tu fas una entrevista a aquesta senyora amb un horari de màxima audiència que diu que bé, que clar... que ella el que ha fet és ajudar les dones que no tenien per menjar o qualsevol justificació d'aquestes, si al costat em fots un informe de puta mare dient doncs quantes dones, quina era la condició econòmica d'aquestes dones, d'on venien aquestes dones, no? M'entens? O sigui, s'agafa només la part que interessa per estendre aquest missatge de què ser prostituta és igual que ser administrativa i es perverteix la idea de llibertat de la prostitució que és mentida perquè les prostitutes no són lliures, o la idea de les "escort" no? La idea de les escorts, perquè mira perquè elles estan de puta mare perquè per cada servei, cada acte de desigualtat, el cobren, jo que sé... ara no sé ni quin preu hi ha... Posa-li 4000 euros... i amb això estan la mar de contentes... no miri escolti, hi ha diverses dades. Primer, totes les investigacions que s'han fet al món, incloses les investigacions que han fet molts serveis policials, a països on la policia s'encarrega d'estudiar aquestes coses... Per exemple, Holanda, no? Què ens diuen? Ens diuen dues coses... una que aquestes dones que es dediquen a la prostitució amb gent que té diners diguéssim, tenen una esperança de vida més curta, perquè tens diners i vol dir que no només hi ha prostitució sinó que hi ha drogues d'alt nivell, etc. i després que no és veritat que ho facin perquè volen. És a dir, el consentiment, que és una paraula clau sempre amb el tema de la prostitució és un consentiment que no neix en el moment que tu no acceptes. És a dir, tu estàs enmig d'una transacció sexual. Aquest consentiment ve ja de com tan criat, quins recursos has tingut, etc. I per això ara està en revisió tots els països doncs que van fer la prostitució regulada. Per exemple, Holanda està retirant ja d'aquest barri "vermell" tot el que hi havia perquè ja se'ls hi cau la cara de vergonya. A Alemanya que ho va intentar regular ara les xifres que hi ha és que és el centre de prostitució i de tracta més gran de tota Europa perquè es pensaven que amb la regulació no existiria la tracta i no és veritat. I després molts països passa que en regular tu la prostitució i considerar-ho un treball, retallaves en el que eren les ajudes perquè aquestes dones deixessin de prostituir-se, en el cas que poguessin, clar. Perquè tot això estem parlant d'un marc ideal que no existeix.

- E.Porcuna:

Creus que les notícies, o sigui als diaris que has treballat, les notícies d'aquest tipus són d'elaboració pròpia o es tira d'agència?

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

○ E.Peruga:

Bé, ara jo no ho sé, perquè ara fa 6 anys o 7 que estic retirada del que és l'activitat diària d'un diari però jo diria que donat de com s'han reduït les plantilles i de la importància i la força que han adquirit les webs. És a dir, que és la immediatesa, doncs són les agències les que acaben cobrint aquesta informació. És a dir, el periodista no s'hi dedica a treballar el tema i com tampoc no hi ha planes explicant o denunciant què es aquest tema no? És a dir, veiem altres informacions socials, per exemple la pobresa infantil, que tampoc és que es matin, o quanta gent va als menjadors de Barcelona...Doncs això encara hi ha gent que ho treballa una mica, però el tema de la prostitució no es treballa. Perquè clar, pensem que el tema de la prostitució és una "indústria" global que dona tants beneficis que és la tracta, o sigui, no és la prostitució en si, és tracta. Dóna tants beneficis com ...És ...La droga no? El crim, és crim organitzat la prostitució en aquests moments a tot el món i aleshores els periodistes no ho treballen, no ho veuràs tu que hi hagi reportatges sobre això. Aleshores es queda una mica a la superfície quan hi ha alguna cosa, perquè a més no són dones que tinguin llibertat per parlar. Les úniques que tenen llibertat són aquestes que treuen el missatge de "que bé ser prostituta és com treballar al Corte Inglés no? Aleshores, per exemple, jo hi he anat a alguna conferència... Per exemple, hi havia una argentina boníssima, una dona que havia exercit la prostitució que va venir a fer tota una sèrie de conferències desmuntant tots els estereotips que hi ha no? I un que desmuntava era aquest no? A veure, quin és aquest estereotip que diu que perquè el que paga és un "tio" ric tu ja no ets pràcticament prostituta? Com si aquest "tio" ric no estigués abusant de tu no? És a dir, no t'hi estès utilitzant com un recipient, de la mateixa manera que ho pot fer, jo què sé... m'entens? I ho explicava en primera persona.

○ E.Porcuna:

I quin treball es fa amb les fonts llavors? Amb les dones prostitutes es treballa o es treballa més amb les fonts oficials?

○ E.Peruga:

Oficials totalment. És a dir, a veure ...Tu pots trobar....jo fa temps que no lleigeixo eh, reportatge sobre jo que sé sobre potser ...L'alcaldeessa....de la Jonquera...que bé, ella volia fer una certa regulació amb el tema dels prostíbuls i tal i no se'n van sortir. No, no es fa periodisme d'investigació primer perquè clar, com aconseguixes parlar amb aquestes dones no? Si viuen exactament a la clandestinitat... Com hi parles amb elles? No és fàcil accedir.

○ E.Porcuna:

Clar, tu sempre em parles de la vessant tracta...

○ E.Peruga:

Però clar el 95% és tracta...

○ E.Porcuna:

Sí, sí, estic d'acord, però quan es treballa la prostitució voluntària també es tira de font policial i institucional? No es tira de la dona?

○ E.Peruga:

Sí, de la policia, per tant es converteix en un tema de seguretat. És a dir, jo què sé, un dia per casualitat, perquè no passa perquè ... Bé, és el crim organitzat i, per tant, si a Barcelona a una casa maten a tres prostitutes, tres noies que les han comprat a Romania... És a dir, perquè m'entens? Doncs si un dia troben tres que no les troben perquè clar, ja se'n preocupen del fet que no les trobin, doncs això s'enfocarà com un tema policial com si matessin qualsevol altra persona i, per tant serà allò, mai acabaran descobrint qui és... Però, m'entens? L'enfocament, per això deia

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

jo que l'enfoc és molt important. És a dir, sempre s'enfoca des d'aquest punt de vista, no s'enfoca de cara a dir...Per exemple, no parlem mai dels puters no!

Per què no en parlem? No? O sigui, clar, com les lleis que tenim no els enfoquen...Ningú els enfoca! Per tant no fem reportatges sobre els "tios" que d'allò.

I quan les fem, pràcticament...no recordo haver-ho vist, però és pràcticament "pobrets clar home..." M'entens? Clar, amb un nivell de comprensió...Que clar això representa qui domina aquesta societat i com es fa la lectura sexual no? I la lectura sexual sempre és en funció dels ulls i dels desitjos de l'home! Mai de la dona! O sigui, el 100% de la població es mou per aquells presumptes desitjos, (que em censurin)...Irrefrenables! "Perquè clar, ells bé, si no d'allò és que es moren..." que dius, bé, en fi... a veure... Parlem-ne no? És a dir, és tota l'estructura la que al final, els mitjans de comunicació, l'únic que fan és reflectir com és tot l'àmbit social no? I no, no es treballa aquest tema, no. No s'incideix en el que són els puters i òbviament s'incideix molt més en el que és el crim organitzat que són les persones que fan tracta a tot el món. Perquè no pensem que és un tema d'aquí, és a tot el món no?

○ E.Porcuna:

Quin acostuma a ser el pes de la línia editorial en aquest tema per exemple?

○ E.Peruga:

Doncs no recordo haver fet cap editorial i jo feia editorials, no recordo haver fet cap editorial sobre això. Perquè a més a més, no ens posem d'acord...A veure, quan jo hi era, no hi havia aquest debat. Jo per exemple, personalment, sóc abolicionista però aquest debat no hi era bàsicament.

○ E.Porcuna:

Aquests temes s'acostumen a cobrir per dones o intervenen també homes?

○ E.Peruga:

Normalment quan sortia alguna cosa, sortia a successos i normalment la gent que feia successos eren nois, encara que a l'època que jo hi era per exemple estava la Mayca Navarro que ara està a La Vanguardia. La Mayca estava amb nosaltres i era successos. Però és que els periodistes no tenen formació i molt menys han fet aquesta reflexió de dir a veure, llegeix una mica per tenir una opinió. I ho sé perquè...a veure, jo he tingut amigues amb càrrecs elevats allà i quan he intentat posar sobre la taula aquest debat, no s'aclareixen la gent. Aquesta és una reflexió una mica intel·lectual...Clar, has d'haver llegit una mica i saber de què va una mica per tenir un criteri...no? Sobre la prostitució...Aleshores si des de les empreses de comunicació no s'impulsa aquest debat i les empreses no pensen que s'han de posicionar, tenim un problema. Després encara en tindrem més perquè es posicionaran ... i ja l'hauré cagat... Però, com a mínim els periodistes que poden abordar aquest tema no deixar-lo en coses superficials o en temes de... Com a mínim els periodistes que poden abordar aquest tema no deixar-lo en coses superficials ... El que passa que això és un mal del periodisme en general, diguéssim no?

- **Segon bloc sobre el paper de la periodista o el periodista en el tractament de la informació.**

○ E.Porcuna:

Has treballat mai en temes relacionats amb el treball sexual o la prostitució?

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

○ E.Peruga:

No. Fer informacions, no. El que jo feia era articles d'opinió i la figura de la defensora de la igualtat. Òbviament, la defensora sí que podia anar i si hi havia un article sobre una...és que clar...no hi havia! Jo no recordo cap reportatge sobre això! Podia haver-hi alguna informació sobre la polèmica de les carreteres, que clar, és distreure el focus de què és realment important. L'important no és si estan a una carretera...

○ E.Porcuna:

Clar, perquè tu com t'hi vas implicar en el tema de la prostitució?

○ E.Peruga:

Bé, perquè jo estava implicada en tema de dones i per tant això, al feminisme, la prostitució, moltes feministes pensem que és la desigualtat més gran que hi ha no? És a dir, és el moment en el qual realment ets un objecte i un objecte claríssimament enfocat per l'ús de la població masculina. És a dir, aquí no es té en compte la teva sexualitat. De la mateixa manera que es pot consumir un bolígraf doncs es consumeix el sexe. Però no oblidem una cosa, el sexe d'una dona està dins d'una dona. És a dir, nosaltres tenim una vagina i tenim òrgans sexuals per gaudir sexualment però som una persona. Tu no pots fer aquesta dissociació tan bèstia de dir una cosa és ella i una altra cosa és el seu sexe i au... No, això no és possible. És que no és possible. La persona és una no?

○ E.Porcuna:

Has percebut algun canvi en la manera que els mitjans tracten aquest tema d'ençà que ets periodista?

○ E.Peruga:

Bé és que a veure, jo tinc 60 anys...Aleshores sí...He vist un canvi...clar...Des que jo vaig començar que òbviament no existia entorn dels mitjans de comunicació què era la violència contra les dones, no existia la consciència de què la prostitució era una cosa espantosa. Sí, clar, he vist l'abans de la conscienciació dels periodistes, he vist la seva formació, he vist, en paral·lel, els periodistes ens hem format i conscienciat en paral·lel a com es conscienciava la societat perquè els periodistes formen part de la societat, no és una cosa a banda. Per això la conscienciació social és tan important no?

○ E.Porcuna:

La següent pregunta anava per aquí, tu creus que hi ha algun canvi en la manera de percebre aquest tema per part de la societat?

○ E.Peruga:

Bé, de moment el tema de la prostitució és un debat públic, cosa que mai a la vida ens ho haguéssim pensat fa 30 anys. És a dir, un debat sobre abolicionistes i no abolicionistes, però ja és un nivell bastant profund eh? De la mateixa manera que tampoc era un debat el feminisme i clar... hi ha coses que han avançat en el sentit de què són coses que viuen per sota i han de sortir en algun moment no? Clar perquè nosaltres pensem en dones, però hi ha molts menors en tot això... És a dir, la persona és en aquests casos un objecte total.

○ E.Porcuna:

Quines creus que són les principals limitacions de l'aplicació pràctica del recull de recomanacions?

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

○ E.Peruga:

Bé, la formació. És una cosa que és. Vaja, jo el primer que faria és formació. De totes les mesures quina? La primera la formació dels periodistes. És molt important perquè estem veient que a mesura que tota aquella generació que havia estat formada en violència de gènere desapareix perquè no ens oblidem que les redaccions han patit molts acomiadaments i molts EROs i tota la generació més antiga que no és antiga però si des del punt de vista de la força del treball... ha desaparegut... És a dir, tota la gent jove, ara perquè a les facultats hi ha algunes que s'ensenya ja tot això no? De com abordar tot això... Però encara falta, encara hi ha molta gent que no sap distingir. Que és capaç fins i tot de defensar-te ... La va matar per gelosia no? Sense entendre que això no existeix. Que no és veritat perquè no existeix... què vol dir gelosia? No? I tampoc és un tema moral, és a dir... és un tema social, és un tema de consciència social.

Els periodistes no els formen en res. Sempre és voluntari. És a dir, les empreses no diuen, doncs ara vostè jo que sé, doncs tota la gent que fa societat, no ho sé, jo penso que hauria d'estar format tothom perquè això esquitxa a tothom.

● **Tercer bloc sobre el paper del context en el tractament de la informació.**

○ E.Porcuna:

I dintre del context social creus que hi ha prejudicis morals que impedeixen tractar aquests temes de forma més objectiva?

○ E.Peruga:

A veure, no sabria dir-te si és moral. Jo crec que és una construcció social, que igual que totes, de la mateixa manera que costa destruir els altres patrons, costa aquest. És a dir, moral seria en països on la religió és molt important. Països que es regeixen pel codi religiós ... Iran, és a dir, llocs on realment la victimització de la dona es fa també a través de la religió. Jo crec que aquí ara, jo què sé, si una persona... Bueno, escolta que jo he vist una entrevista en "prime time" amb una senyora que s'ha dedicat amb això! Vull dir, no sé si m'explico... No sé si s'atrevirien a fer una cosa semblant amb algun altre tipus d'abús... No? Posats a això quin és el límit?

○ E.Porcuna:

Quin pes creus que té l'estigma de puta en la manera que es tracta aquest col·lectiu?

○ E.Peruga:

A veure, jo crec que l'estigma existeix en el sentit de què es fa servir per a la resta de la població. És a dir, les dones que es prostitueixen tampoc poden fer una vida normal però a tu per insultar-te et diran "puta". Per què? Doncs perquè el concepte sexual i el concepte social, el patriarcat no? Doncs continua sent un insult. Sí clar. Continua sent un insult perquè el pitjor que pots ser en aquesta vida és "puta". Saps? Com si les putes fossin putes perquè volen... Sí, sí continua sent un insult.

○ E.Porcuna:

I creus que es fa un ús del llenguatge adequat quan es tracta aquest col·lectiu?

○ E.Peruga:

No, no... Per exemple, jo no diria treball sexual. Per mi no és un treball, primer és que és tracta i després el fet que tu de manera consentida que no és veritat, insisteixo perquè s'ha d'analitzar tot el que és el teu passat i tal. És a dir, quin percentatge de les dones poden fer això d'una manera lliure? Jo crec que no hi ha ningú que lliurement... Igual que dius doncs jo que sé... vull treballar en qualsevol cosa... no...no...no... és que no m'ho crec no? I no és que hi ha moltes universitàries que ho fan... Bueno, si a tu et sembla que és molt agradable... És a dir, es aquella imatge que et

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

deia abans... Pel fet de que el puter és un tio o jove o és un tio amb diners vol dir que l'acte i aquell tio no és un desgraciat igual? És clar que ho és. Però què ens pensem? És com dir que la violència masclista només existeix entre els pobres... Mentida! Doncs això és exactament igual. És a dir, no pots pensar que perquè el que et paga és un "tio forrat" allò serà millor per tu, perquè no és així. Això sí que ho avala les coses que ha fet la policia. És a dir, tots els organismes que es dediquen a estudiar-ho i que tenen xifres i tal, però és veritat que és molt interessant... Ara perquè no recordo però tinc algunes compareixences de forces de seguretat que s'han dedicat a estudiar això, no aquí eh! I són... interessantíssimes perquè et desmunten tot l'estereotip. L'altre dia, TV3, un dels dies del confinament va sortir per Girona ... Van parar un cotxe, el proxeneta amb les dones al darrere... i jo vaig pensar... de veritat m'esteu dient que ara el multarem perquè van tres i no va un i en canvi ningú es preocuparà d'on van i venen aquestes tres ties. Òndia, de veritat? Em va semblar, de veritat, un exercici de periodisme nefast. Però és que aleshores el periodista no pot donar aquesta imatge. Aquest és un acte de reflexió. Tu com a periodista si ets tu que estàs fent aquest reportatge tindries l'obligació de contextualitzar i ningú els hi ha preguntat que fan tres ties que venen o que van a exercir la prostitució? És a dir, quina mena de confinament tenen aquestes dones que et foten un tio a mig centímetre no? Clar, tu deixes passar aquella informació com si fos una més i no és una més.

○ E.Porcuna:

Creus que es dóna la mateixa cobertura al discurs abolicionista que al discurs pro drets i de regulació?

○ E.Peruga:

Jo penso que en aquests moments és un debat públic. Diuen que és un debat públic entre feministes. Jo crec que no. Jo crec que no només, en tot cas. El que passa és que hi ha partits de dreta, alguns... no tots, perquè jo conec gent de dretes que és abolicionista, que l'estan utilitzant amb el discurs de la llibertat. És el fals discurs, no? És a dir "no, no, les dones..." o com un apoderament... Jo quan sento això, jo ja... és que...

○ E.Porcuna:

Parles de Ciutadans?

○ E.Peruga:

Si. És a dir, com és possible que tu consideris un apoderament el fet de que tingui qualsevol tio pel fet de que pagui qualsevol i abusi de tu? És a dir, a veure, com pot ser un acte de llibertat això? Clar, hi ha molta gent que ho està utilitzant des del punt de vista polític i a més fa vomitar, m'entens?

○ E.Porcuna:

Clar, jo t'anava a preguntar després de quina manera influeix la política en el tractament d'aquests temes...

○ E.Peruga:

Clar, clar, en aquests moments influeix perquè el que han fet com el que fan en moltes coses és agafar i trepitjar la paraula llibertat per justificar aquest fet no? Jo penso que per exemple dintre de Ciutadans no tothom pensa igual però el seu discurs públic sí és aquest. T'haig de dir que ...Convergència ha sigut un partit de centre-dreta i la majoria de la gent que ha tingut consciència d'això, jo en conec bastants, eren abolicionistes. En canvi, molta gent que ve del sector comunista, per dir-ho d'alguna manera, Podemos, aquella ideologia que ja s'ha quedat caduca i antiga de dir "no, treballadores perquè així les sindicarem" i tot aquest discurs envellit perquè s'ha vist que, a la pràctica, no és així. És a dir, tots els països que han fet aquest discurs i que han aplicat les lleis,

EL TRACTAMENT DE LA PROSTITUCIÓ ALS MITJANS DE COMUNICACIÓ

ha vist, com en el cas d'Alemanya, per exemple, han vist que han fracassat i de fet Holanda, en aquests moments qui porta la bandera de tot això són els suecs no? I els suecs són abolicionistes i estan fent lleis abolicionistes que no vol dir que tanquis a les dones a la presó, no! Vol dir que tu agafes aquell focus i l'enfoques cap al que ha de canviar, que són entre altres coses els puters i lluitar contra les màfies. No li posis el focus amb ella no? Perquè diuen ... "és que les abolicionistes..." no, no, les abolicionistes estan i estem a favor de què hi hagi totes les mesures del món per ajudar a fer que aquestes dones puguin treballar amb dignitat. El que passa que primer... Troba-les! M'entens? Troba-les! Clar que hi ha partides econòmiques per això. Però el focus no són elles! El focus de lluita ha de ser ... I si les abolicionistes en aquest moment, sobretot a la xarxa, tenen problemes d'atacs perquè no oblidem que l'altra posició no només reconeix el treball de les prostitutes, sinó que en el moment que tu reconeixes que aquesta persona està fent un treball, estàs reconeixent el treball dels proxenetes! Clar, és que una no pot existir sense l'altre.

11. Annex III – Plantilla Excel Matriu de Dades

BLOCS TEMÀTICS/OBJECTIUS ANÀLISI	PREGUNTES	Resposta1	Resposta2	Resposta3	Resposta4	Resposta5	Resposta6	Resposta7	Resposta8
EL PAPER DEL O LA PERIODISTA (DIMENSÍO MICRO)	Anys d'exercici com a periodista	Més de 20 anys	Entre 20 i 10 anys	Entre 10 i 5 anys	Menys de 5 anys				
	Quan vas començar a treballar en temes de prostitució?	Més de 20 anys	Entre 20 i 10 anys	Entre 10 i 5 anys	Menys de 5 anys				
	Com t'hi vas implicar?	Interés Personal	Encàrrec	Altres					
	Coneixes les Recomanacions?	si	no						
	En cas afirmatiu, Quines creus que són les principals limitacions personals a l'hora d'assumir-ne l'aplicació pràctica?	Desconeixement/manca informació	Manca de temps dedicació	Conflicte interessos (valors personals)	Autocensura	Manca de formació	No tinc cap limitació		
RUTINES PERIODÍSTIQUES (DIMENSÍO MEZZO)	S'apliquen normes, recomanacions o codis deontològics?	si	no						
	En quines seccions es tracta el tema de la prostitució?	Successos	Societat	Política	Economia	Opinió	Local	Altres	
	Per mitjà de quins gèneres periodístics s'acostuma a elaborar la informació (notícies, reportatges, entrevistes)?	Notícia breu	Notícia extensa	Reportatge	Entrevista	Opinió	Altres		
	Les notícies són d'elaboració pròpia o d'agència?	Agències	Elaboració pròpia	Mixta	Altres				
	Quin tipus de coneixement/relació es té amb les fonts?	Coneixement personal (les fonts estan en la llista de contactes personals)	No coneixement personal (s'utilitzen els contactes que proporciona l'agenda del mitjà)	Altres					
	Quines fonts es prioritzen?	Policials	Administracions Públiques	Treballadors socials	Treballadores sexuals	Experts	Altres		
	Quin és el pes de la línia editorial en el mitjà?	Molt pes	Pes negociable	Poc pes	Pes nul	Altres			
	Quants periodistes treballen en aquest tema? Són homes o dones?	Més de cinc	cinc	quatre	tres	dos	una	cap	no ho sé
	Has percebut algun canvi en la manera que els mitjans tracten aquests temes d'ençà que t'hi dediques? En cas afirmatiu, explica-ho.	si	no						
	Creus que es fa un ús del llenguatge adequat quan es tracta aquest tema?	si	no						
Creus que es dona la mateixa cobertura al discurs abolicionista que al discurs pro-drets i de regulació? Per què passa això?	Es dona més veu a les abolicionistes	Es dona més veu a les TS	S'intenta mantenir un equilibri entre totes dues postures	No ho sé	Altres				
EL PAPER DEL CONTEXT (DIMENSÍO MACRO)	Creus que existeixen prejudicis morals que impedeixen tractar aquests temes de forma objectiva?	si	no						
	Quin pes creus que té l'estigma de PUTA en la manera en què es tracta a aquest col.lectiu.	si	no						
	Creus que la política influeix amb el seu discurs en el tractament d'aquests temes. En cas afirmatiu, digues per què.	si	no						
	Has experimentat algun canvi a la societat en la manera de percebre i tractar aquests temes? En cas afirmatiu explica-ho.	si	no						

Taula 2: Matriu de dades.